

Møteinnkalling

Utvalg: **Fakultetsstyret for Fakultet for naturvitenskap og teknologi**
Møtested: Digitalt møte via Microsoft Teams
Møtedato: 21.09.2023
Tidspunkt: 12:00-15.45

Eventuelt forfall *som ikke er meldt inn allerede*, bes meldt snarest på e-post til anita.trum@uit.no og arne.smalas@uit.no slik at vara kan kalles inn.

Saksliste

<i>Saksnr</i>	<i>Tittel/beskrivelse</i>	<i>U.off.</i>	<i>Arkivref.</i>
FS 18/23	Godkjenning av møteinnkalling og saksliste		
FS 19/23	Referatsaker til møte 210923 - fakultetsstyret		2023/1275
FS 20/23	Grunnforskningsprisen ved NT-fak justering av statutter		2023/41626
FS 21/23	Oppfølging av utdanningsmeldingen 2022 ved NT-fak		2021/5088
FS 22/23	Studieprogramportefølje - fastsetting av opptakssrammer og kontroll av akkrediteringskravene ved NT-fak for studieåret 2024/2025		2023/5571
FS 23/23	Endring av navn for studieretningen Helseteknologi i 5-årig master i teknologi/sivilingeniør i informatikk (IMAT-INF)		2022/5096
FS 24/23	Fornyelse av studie- og emneporteføljen - høring ved UiT		2023/3308
FS 25/23	Prelimenær økonomirapport 2.tertial 2023		2023/5489
FS 26/23	Endringer i fordelingsmodellen ved NT-fak		2023/2819
	Orienteringssaker		
OS 7/23	HMS orientering fakultetsstyremøte NT-fak 21.9.2023		2016/7391
OS 8/23	Dekanens muntlige orienteringer		

FS 18/23 Godkjenning av møteinnkalling og saksliste /

SAKSFRAMLEGG

Til:	Møtedato:	Sak:
Fakultetsstyret for Fakultet for naturvitenskap og teknologi	21.09.2023	19/23

Referatsaker til møte 210923 - fakultetsstyret

Innstilling til vedtak:

Fakultetsstyret ved NT-fak tar referatsakene til orientering.

Bakgrunn:

Referatsaker til fakultetsstyret ved NT-fak:

1. Referat fra siste fakultetsstyremøte 160623
2. Referat fra Informasjons- og drøftingsmøte (ID-møte) med fagforeningene på NT-fakultetet 070923

Anita Johansen Trum
førstekonsulent

—
anita.trum@uit.no
77 64 40 30

Dokumentet er elektronisk godkjent og krever ikke signatur

Møteprotokoll

Utvalg: **Fakultetsstyret for Fakultet for naturvitenskap og teknologi**
Møtested: Digitalt møte via Microsoft Teams
Møtedato: 16.06.2023
Tidspunkt: 12:00-15:00

Følgende faste medlemmer møtte:

Navn	Funksjon	Representerer
Jørn Wroldsen	Leder	Ekstern representant
Merete Kristiansen	Nestleder	Ekstern representant
Andreia Plaza-Faverola	Medlem	Fast vitenskapelig ansattrepresentant
Anders Schomacker	Medlem	Fast vitenskapelig ansattrepresentant
Jana Jágerská	Medlem	Fast vitenskapelig ansattrepresentant
Naima El bani Altuna	Medlem	Midlertidig vitenskapelig ansattrepr.
Tine Hågensen	Medlem	Teknisk-adm. ansattrepresentant
Kai Mortensen	Medlem	Teknisk-adm. ansattrepresentant
Samanta Bartaseviciute	Medlem	Studentrepresentant
Bjørn-Tore Esjeholm	Medlem	Prodekan IVT-fak

Følgende medlemmer hadde meldt forfall:

Navn	Funksjon	Representerer
André Henriksen	Medlem	Fast vitenskapelig ansattrepresentant
Elias Estefano Gutierrez Riise	Medlem	Studentrepresentant

Følgende varamedlem møtte:

Navn	Møtte for	Representerer
Luca Frediani	André Hendriksen	Fast vitenskapelig ansattrepresentant

Følgende faste observatør deltok:

Navn	Funksjon	Representerer
Hilja Lisa Huru	Prodekan undervisning	Arbeidsgiverrepresentant

Fra administrasjonen møtte:

Navn	Stilling
Arne Smalås	Dekan, sekretær for styret
Kurt Hemmingsen	Assisterende fakultetsdirektør
John Sigurd Mjøen Svendsen	Prodekan forskning og utvikling
Tore Guneriusen	Seksjonsleder FUF forskning, utdanning og formidling.
	Tilstede under sak FS 15/23

Merknader:

Ingen

Saksliste

<i>Saksnr</i>	<i>Tittel/beskrivelse</i>	<i>U.off.</i>	<i>Arkivref.</i>
FS 12/23	Godkjenning av møteinnkalling og saksliste		
FS 13/23	Referatsaker til møte 160623 - fakultetsstyret ved NT-fak		2023/1275
FS 14/23	Ansettelse i åremålsstilling instituttleder ved Institutt for kjemi, NT-fak	X	2023/3464
FS 15/23	NT-fak prioritering av rekrutteringsstillinger for 2024		2023/3554
FS 16/23	Økonomirapport 1. tertial 2023 - Fakultet for naturvitenskap og teknologi		2023/5489
FS 17/23	Fremtidig drift av den operative delen av luftfartsutdanningen (UTSA)		2023/4085

Orienteringssaker

OS 6/23 Dekanens muntlige orienteringer

FS 12/23 Godkjenning av møteinnkalling og saksliste /

Saksprotokoll i Fakultetsstyret for Fakultet for naturvitenskap og teknologi - 16.06.2023

Vedtak

Møteinnkalling ble godkjent uten endringer.

Sakslisten ble godkjent med følgende endring:

Tittel på sak FS 17/23 ble korrigert fra «Statusrapportering for UTSA» til «Fremtidig drift av den operative delen av luftfartsutdanningen (UTSA)».

FS 13/23 Referatsaker til møte 160623 - fakultetsstyret ved NT-fak 2023/1275

Saksprotokoll i Fakultetsstyret for Fakultet for naturvitenskap og teknologi - 16.06.2023

Vedtak

Fakultetsstyret ved NT-fak tar referatsakene til orientering.

FS 14/23 Ansettelse i åremålsstilling instituttleder ved Institutt for kjemi, NT-fak 2023/3464

Saksprotokoll i Fakultetsstyret for Fakultet for naturvitenskap og teknologi - 16.06.2023

Vedtak

Fakultetsstyret ved Fakultet for naturvitenskap og teknologi ansetter Peik Haugen i 100% stilling, som instituttleder ved Institutt for kjemi. Ansettelsen er for en åremålsperiode på 4 år.

Saksprotokoll i Fakultetsstyret for Fakultet for naturvitenskap og teknologi - 16.06.2023

Vedtak

1. *Fordeling av nøkkelfordelte (18) stipendiatstillinger*
 - a. *En andel (6) går til å justere avsetningene/lånene*
 - b. *En andel (4) av de nøkkelfordelte stillingene går til å innfri fakultetets inngåtte strategiske forpliktelser.*
 - c. *Resterende nøkkelfordelte stipendiatstillinger (8) tildeles instituttene med samme nøkkel som fra universitetet, men uten gjennomstrømningsfaktoren for instituttene Tabell 1.*
2. *Dekan kan basert forespørsel fra instituttene omgjøre inntil 2 stillinger til postdoktor*
3. *Instituttene bes om å melde tilbake innen 15. september og prioritere med spesiell vekt på følgende kriterier.*
 - a. *Rekruttere og utvikle unge fremragende forskere.*
 - b. *Understøtter fakultetets likestillingsplan.*
 - c. *Understøtter fakultetets strategi*
 - d. *Sikre kvalitetsmessig god utdanning gjennom solide veiledningskomiteer.*
 - e. *Balansert internasjonal og nasjonal rekruttering*

FS 16/23 Økonomirapport 1. tertial 2023 - Fakultet for naturvitenskap og teknologi 2023/5489

Saksprotokoll i Fakultetsstyret for Fakultet for naturvitenskap og teknologi - 16.06.2023

Vedtak

Fakultetsstyret tar økonomirapporten til orientering

FS 17/23 Fremtidig drift av den operative delen av luftfartsutdanningen (UTSA) 2023/4085

Saksprotokoll i Fakultetsstyret for Fakultet for naturvitenskap og teknologi - 16.06.2023

Vedtak

Fakultetsstyret ser det ikke som mulig å drive utdanningsprogrammet bachelor i luftfartsfag etter nåværende modell innenfor tildelt budsjett. Dersom NT-fakultetet fortsatt skal drive programmet etter nåværende modell, må tildelingen til studiet økes. Dersom tilstrekkelig midler ikke blir stilt til disposisjon for fakultetet, ber fakultetsstyret om at den operative flygertreningen, helt eller delvis, kjøpes fra andre flyskoler.

Orienteringssaker

OS 6/23 Dekanens muntlige orienteringer

- Ny direktør ved Norsk Polarinstitut
- Delegasjonsreise til Brussel gjennomført av rektorat og dekanene
- Orientering om tildelte midler til UiT gjennom «Aktivitetspakke for Øst-Finnmark» i revidert nasjonalbudsjett
- 2 nylige publisert NOU-er

Møtereferat/-protokoll

Utvalg/Møte i: **ID-møte**
Møteleder/referent: Kurt Hemmingsen
Møtedato: 07.09.2023
Til stede: Kurt Hemmingsen, fungerende fakultetsdirektør
Rita Sørensen, FF
Kristian G. Andersen, Tekna
Lisbeth Klausen, Parat

Forfall: Frode Holøien, NTL
Eva K. Bjørkeng, hovedverneombud
Marit Hillestad, NTL
Markus Andreassen Orvik, NTL
Richard Nilsen, NTL
Ståle Antonsen, NITO

Sak 13/23 Fakultetsstyremøte 16.06.23

Det ble orientert om sakene til fakultetsstyremøte 16. juni i forrige ID-møte.
Sakene ble vedtatt som innstilt.

Sak 14/23 Fakultetsstyremøte 21.09.23

Det ble orientert om sakene som skal opp til fakultetsstyret den 21.09.2023

Utdanningsmeldingen

Fast rapport til rektor. Denne leveres annet hvert år. Rapportering på måltall knyttet til utdanning.

Gjennomgang av studieporteføljen

Den store saken dette semesteret. Det er nå sendt ut en høring til fakultetene med høringsfrist 16.10.23.

Intern prosess ved NT-fak, instituttene har fått oversendt bestilling fra dekan. Vært gjennomført allmøte med presentasjon fra dekanatet, og spørsmål fra ansatte ved instituttene til dekanatet.

Nettsiden med informasjon: [Videreutvikling og fornyelse av studieporteføljen | UiT](#)

Dekan ønsker å få eventuelle føringer og innspill fra styret knyttet til høringen.

HMS

Fast rapportering til FS.

Økonomirapportering for 2. tertial 2023

Det bokføres bilag fortsatt i regnskapet. Frist fakultetene i dag.

Foreløpige tall: 5MNOK bedre enn budsjett.

Det er fortsatt stor usikkerhet knyttet til budsjettposten «salg av fly». Det er foreløpig ikke solgt noen fly.

Møte fakultet ved dekan og øk.sjef og instituttet ved instituttleder 8.09 for å få en statusoppdatering.

Budsjettfordelingsmodell for 2024

Budsjettet er fordelt fra universitetsstyret, og fakultetet har mottatt disponeringsskrivet fra rektor.

UiT fordeling og disponeringsskriv finnes i sak ephorte 2021/4386.

Dekan ønsker å få eventuelle endringer/føringer for budsjettfordelingen ved NT-fak som skal opp i novembermøtet. Budsjettet totalt skal vedtas av fakultetsstyret i desembermøtet. Fakultetet vil deretter bekrefte budsjettene i en besvarelse i ephorte på sak 2023/7538. Frist 31.12.2023.

Studieporteføljen for 2024/2025

Innmelding av studieplasser for hvert studieprogram for neste studieår.

Årlig rapport.

Navneendring for studieprogrammet master i helseteknologi

Forslag å endre navn på siv.ing programmet, fra master i helseteknologi til master i medisinsk informatikk

Grunnforskningsprisen

NT-fak sin pris. Forslag til styret om å ikke lyse denne ut for i år. Til neste utlysning ønsker man å gjennomgå statuttene for prisen slik at den skal treffe enda bedre.

Sak 15/23 Nytt fra fagforeningene

Rita Sørensen, FF

Intet nytt å melde. Jens Andreas Terum er ikke tillitsvalgt i FF lengre. Det jobbes med å rekruttere en fra fagmiljøet til tillitsvalgt. En del henvendelser omkring lønn og lønnsfastsettelse.

Kristian G. Andersen, TEKNA

Intet nytt å melde.

Lisbeth Klausen, Parat

Lønnsforhandlinger.

Ellers intet nytt.

Sak 16/23 Eventuelt

Kurt Hemmingsen meldte at ny HR stilling ikke kom i mål før sommerferien. Innstilling blir oversendt til neste møte i ansettelsesrådet den 19.09.23.

SAKSFRAMLEGG

Til:	Møtedato:	Sak:
Fakultetsstyret for Fakultet for naturvitenskap og teknologi	21.09.2023	20/23

Grunnforskningsprisen ved NT-fak justering av statutter

Innstilling til vedtak:

1. Fakultetsstyret vedtar å ikke lyse ut prisen i år.
2. Før eventuell neste utlysning fremmes en sak til fakultetsstyret om justerte statutter.

Bakgrunn:

Fakultetsstyret etablerte i 2020 en Grunnforskningspris for å bidra til å sikre grunnforskningen og disiplinfagenes kår. Prisen har vært delt ut tre ganger. I statuttene står det at prisen skal deles ut hvert år. Ifm tildeling av Grunnforskningsprisen i 2022 kom vurderingskomiteen med flere innspill og forslag til videreutvikling av grunnforskningsprisen. Et av spørsmålene som kom opp var hensiktsmessigheten av årlige utlysinger og mange mente at hvert andre år var mer passende. I tillegg kom det innspill på justering av kriteriene for tildeling. Bla anbefalte komiteen å vurdere å justere statuttene for å fange opp "yngre" kandidater tidlig i karriereløpet.

Dekan vurdering

Basert på erfaringene og tilbakemeldingen mener dekan at prisen ikke bør lyses ut i år, og at det før neste utlysning legges fram en sak om justerte statutter.

Arne o. Smalås
dekan

Tore Guneriussen
forskningsadministrativ sjef

—

—

Dokumentet er elektronisk godkjent og krever ikke signatur

SAKSFRAMLEGG

Til:	Møtedato:	Sak:
Fakultetsstyret for Fakultet for naturvitenskap og teknologi	21.09.2023	21/23

Oppfølging av utdanningsmeldingen 2022 ved NT-fak

Innstilling til vedtak:

1. Fakultetsstyret tar utdanningsmeldingen til orientering.
2. Fakultetet følger opp tiltakene i henhold til saksframlegget og vedleggene.

Bakgrunn:

I styremøtet 2. februar 2023 behandlet Universitetsstyret i sak s 4 «Melding om utdanning 2022», og fattet følgende vedtak (ref. brev om oppfølging av utdanningsmeldingen arkivref: 2021/5088):

1. «Universitetsstyret tar Utdanningsmeldingen 2022 til orientering.»
2. «Alle enheter på UiT bes om å behandle Utdanningsmeldingen 2022 i sine beslutningsorganer og utarbeide fakultetsspesifikke tiltak som møter de utfordringene som identifiseres i meldingen.»

Utdanningsmeldingen er en del av kvalitetssystemet ved UiT og med en toårig syklus gir meldingen en status av utdanningskvalitetsarbeidet. I meldingen fra 2022 (vedlagt) rettes oppmerksomheten mot fire tematiske: Det systematiske kvalitetsarbeidet, åpen utdanning, internasjonalt samarbeid og gjennomstrømming på ph.d.-utdanningene. Med bakgrunn i fakultetenes kvalitetsmeldinger, dialogmøter mellom universitetsledelse og fakultet fra våren 2022 og resultater fra blant annet Studiebarometeret, SHoT-undersøkelsen og Underviserundersøkelsen, presenteres en oppsummering av situasjonen innenfor disse fire områdene per tid. Deretter er det foreslått en rekke tiltak for videre arbeid.

Under oppsummeres tiltakene der SEFU har utpekt fakultetene som ansvarlig enhet for gjennomføring:

Det systematiske kvalitetsarbeidet

1. Fakultetene skal i forbindelse med innføring av nytt sak- og arkivsystem påse at det utarbeides egne rutiner for gjennomføring og dokumentasjon av kvalitetsdialogen på alle nivåer. Merk at dette ikke kan gjennomføres før UH Sak innføres høsten 2023.
2. Alle studieprogram skal innføre mentorordninger til sine studenter.
3. Det er ønskelig at organisasjonen i større grad tar tak i felles utfordringer og legger til rette for erfaringsdeling på tvers av fakultet. Derfor bes fakultetene å lage en bedre oversikt over konkrete utfordringer som avdekkes i tilknytning til og på de enkelte studieprogrammene.

Internasjonalisering

Fakultetene skal sørge for at en internasjonal utvekslingskomponent er godt integrert i alle studieprogram. Studieprogrammene på bachelor- og masternivå skal være koblet til faglig kvalitetssikrede utvekslingsavtaler og i størst mulig grad inneholde forhåndsgodkjente utvekslingspakker der emner, praksis eller hele internasjonale semestre inngår.

Gjennomstrømning på ph.d.-utdanningene

1. Mentorordninger for ph.d.-kandidater innføres på alle fakulteter i løpet av 2023.
2. I denne utdanningsmeldingen ligger det en kunnskapsoppsummering på frafall/gjennomstrømning på ph.d.- utdanninger og mulige tiltak for å bedre gjennomstrømningen. Fakultetene forventes å gå gjennom dette for å se om det er noen tiltak som kan være nyttige.

Universitetsstyret forventer at enhetene tilpasser og konkretiserer de foreslåtte tiltakene til lokale forhold, vurderer hvordan disse skal følges opp, samt behandler disse i sine fakultetstyrer. Tiltakene bør dessuten inkluderes i egne langtidsplaner.

Det forventes også at enhetene gjør seg kjent med øvrige tiltak som foreslås i Utdanningsmeldingen 2022, men det påpekes at Avdeling for forskning, utdanning og formidling vil ta et særskilt ansvar for koordinering av arbeidet der nivå 1 spiller en viktig rolle.

Noen av disse tiltakene, blant annet deling av ressurser, skriftliggjøring av kvalitetsdialogene og internasjonalisering i studieprogrammene ble drøftet i dialogmøte med universitetsledelsen våren 2023.

Noen av tiltakspunktene i utdanningsmeldingen er også relatert til del 3.4 i strategisk langtidsplan ved NT-fak.

Det gjelder særlig punkt 3.4.1 «Arbeide for gode digitale løsninger og en helhetlig digital omstilling, tilrettelegge for fleksibilitet som ivaretar gode læringsmiljøer for alle og fremme godt fysisk og faglig-sosialt læringsmiljø for studenter fra BSc til PhD». Mentorordninger og tiltak for å bedre gjennomstrømningen på ph.d. vil kunne føre til gode læringsmiljøer, både fysiske og faglig-sosiale.

Dersom fakultetet gjennom punkt 3.4.3 «Arbeide for samlokalisering av aktuelle ansatte og bidra til økt samholdighet mellom instituttene og ulike fag- og administrative miljøer på fakultetet og på tvers av studiesteder» oppnår økt samholdighet mellom instituttene, og mellom ulike miljø ved fakultetet, kan det bidra til identifisering av felles utfordringer og bedre erfaringsdeling mellom instituttene/miljøene.

Oppfølging ved NT-fak

I denne saken fremmes forslag til oppfølging. Det påpekes at tiltakspunktene er felles for hele UiT, og at det i varierende grad er behov for oppfølging ved NT-fak.

Det systematiske kvalitetsarbeidet

1. Fakultetene skal i forbindelse med innføring av nytt sak- og arkivsystem påse at det utarbeides egne rutiner for gjennomføring og dokumentasjon av kvalitetsdialogen på alle nivåer. Merk at dette ikke kan gjennomføres før UH Sak innføres høsten 2023.

NT-fak har siden 2021 gjennomført årlige kvalitetsdialoger mellom dekanatet og instituttledelsene. Det er utarbeidet en [prosedyrebeskrivelse](#) (intranett) for dette arbeidet, og det er godt dokumentert i arkivsystemet ePhorte. Når UH Sak innføres må arkiveringsrutinene overføres fra ePhorte til det nye systemet.

Instituttene er bedt om å sikre gode interne rutiner for gjennomføring og dokumentering av kvalitetsdialoger mellom studieprogramledelse og instituttledelse.

Tiltak:

Dette punktet er fulgt opp ved fakultetet, og dokumentasjonsrutiner flyttes til det nye systemet når det innføres.

2. Alle studieprogram skal innføre mentorordninger til sine studenter.

Instituttene ved NT-fak ble i 2022 sterkt anbefalt å ha mentorordninger for alle studieprogram, og er informert om at alle program *skal* ha en slik ordning fra og med 2023. Det er ikke hensiktsmessig å ha samme ordning for alle program siden antall studenter varierer. Det er derfor ikke lagt føringer for hvilke ordninger som skal gjelde. Instituttene har vurdert dette for hvert program.

Mentorordningene evalueres for å identifisere forbedringspunkter slik at ordningen kan bidra til en god førsteårsopplevelse for studentene. Det er utarbeidet maler for midtveis- og sluttevaluering som utføres av fak.adm. Instituttene bes om å følge opp tilbakemeldingene fra evalueringene så godt det lar seg gjøre.

Fakultetet har et dedikert Teams-område hvor mentorene legges til for å kunne samhandle på tvers av studieprogram og institutt. I tillegg blir ressurser som mentorhåndboka gjort tilgjengelig. Mentorene har i Teams-området mulighet til å stille spørsmål til hverandre, og kontaktperson ved institutt eller fak.adm.

Fakultetet har utarbeidet et årshjul for mentorordningen (bachelor og master) som er nyttig for både instituttene og fakultetsadministrasjonen i forbindelse med planlegging, gjennomføring og evaluering av mentorordninger.

Mentorordninger høsten 2023:

Instituttene har meldt tilbake at det gjennomføres en form for mentorordning for alle førsteårsstudentene på bachelor og master. På grunn av få studenter i enkelte studieprogram er det ikke hensiktsmessig med studentmentorordning. For disse programmene finnes det imidlertid andre ordninger som gjør at studentene blir godt ivaretatt i fagmiljøene. Antallet mentorer og stillingsprosent varierer, og flere av instituttene gir tilbakemeldinger som tyder på at de gjør kontinuerlige vurderinger av mentorordningene og hvordan de fungerer.

Tiltak:

Dette punktet er fulgt opp/skal følges opp, ved at instituttene gjennomfører en form for mentorordning for alle studenter fra og med høsten 2023.

3. Det er ønskelig at organisasjonen i større grad tar tak i felles utfordringer og legge til rette for erfaringsdeling på tvers av fakultet. Derfor bes fakultetene å lage en bedre oversikt over konkrete utfordringer som avdekkes i tilknytning til og på de enkelte studieprogrammene.

Det er utarbeidet en oversikt med felles utfordringer for studieprogrammene ved NT-fak på bakgrunn av kvalitetsdialogene i 2023 (vedlagt). Disse vil prioriteres i oppfølgingsarbeidet. Det er også trukket fram enkelte utfordringer som ansees som viktige å følge opp selv om de ikke er felles for flere av programmene.

Tiltakene i oversikten må sees i sammenheng med fakultetets årsplan og strategisk langtidspan.

Det bør også legges til rette for deling mellom instituttene ved NT-fak, og undervisningsledermøter/instituttledermøter/kontorsjefmøter/studieadministrative møter kan være aktuelle fora for deling. På sikt kan det også være aktuelt å bruke andre kvalitetsindikatorer og målparametre for å identifisere utfordringer knyttet til studiene ved fakultetet.

Avdeling for forskning, utdanning og formidling (FUF, nivå 1) bør ta ansvaret for tilrettelegging av deling mellom enhetene ved UiT. Det kan for eksempel gjøres ved at ressurspersoner som jobber med konkrete utfordringer inviteres til å dele erfaringer i ulike fora.

I dag deles emne- og programevalueringer ved at de publiseres på nettsidene.

Tiltak:

Dette punktet er delvis fulgt opp, men det må vurderes om det skal etableres noen systematiske rutiner for deling av fakultetsinterne forhold internt ved fakultetet. Mye deles allerede uten at det gjøres systematisk. Deling mellom enhetene bør initieres av FUF, og fakultetsledelsen må avgjøre hva og hvordan fellesutfordringen kan/er ønskelig å dele.

Internasjonalisering

Fakultetene skal sørge for at en internasjonal utvekslingskomponent er godt integrert i alle studieprogram. Studieprogrammene på bachelor- og masternivå skal være koblet til faglig kvalitetssikrede utvekslingsavtaler og i størst mulig grad inneholde forhåndsgodkjente utvekslingspakker der emner, praksis eller hele internasjonale semestre inngår.

Seksjon for internasjonalisering av studier (SIS) har presisert at det med utvekslingskomponent menes en kombinasjon av at:

- det settes av faglig integrerte bolker for utveksling i studieplanene
- avtalene som benyttes for dette er gjennomgått med hensyn på studietilbud og hvorvidt det egner seg til utvekslingsopplegget det er planlagt for

UiT har ikke begynt med "blended mobility"/digital utveksling enda, og studenter må derfor reise til utvekslingssteder for å ta emner. Det europeiske EUGLOH-samarbeidet forventes å gi flere muligheter for utveksling med kortere og lengere opphold, samt digital utveksling.

Instituttene ved NT-fak har gitt tilbakemelding på følgende:

Om instituttene åpner for utveksling i studieplanene:

Instituttene melder om at alle studieprogrammene har ett eller to semester i studieplanen som åpner opp for utvekslingsopphold. Eneste unntaket er Bachelor i luftfartsfag. Ref. studieplan luftfartsfag: *Det er ikke mulig å dra på utveksling i løpet av studieprogrammet. Bakgrunnen er krav fra EASA om at studenter kun kan skifte lærested en gang i løpet av utdanningen. Dette innebærer at studenter som reiser til utlandet for å ta deler av sin CPL-utdanning, ikke kan komme tilbake å fullføre trafikkflygerutdanningen ved UiT.*

Om alle studieprogrammene er koblet til faglig kvalitetssikrede utvekslingsavtaler der de har sjekket at lærestedet tilbyr emner som er relevante for programmene:

Instituttene melder om at studieprogrammene i svært stor grad er koblet til faglig kvalitetssikrede avtaler. Ved sivilingeniør i kunstig intelligens har de involverte institutt en jobb å gjøre med å finne gode kvalitetssikrede avtaler. Dette er et ganske komplekst arbeid, da studieprogrammet har tre spesialiseringer med vidt forskjellige emner innen informatikk, fysikk, matematikk og statistikk. Ved Institutt for teknologi og sikkerhet mangler kvalitetssikrede utvekslingsavtaler på Master i luftfartsfag og Master in Contemporary Issues in Risk and Crisis Management (CRCM). I tillegg har ikke Bachelor i luftfartsfag avtaler, jf. avsnittet over.

Om studieprogrammene har forhåndsgodkjente utvekslingspakker:

De eneste studieprogrammene som har forhåndsgodkjente utvekslingspakker, er:

- Bachelor i geologi har en utvekslingspakke ved University of Hilo.
- Bachelor i informatikk og Sivilingeniør i informatikk har delvis forhåndsgodkjente utvekslingspakker med Technical University Munich og Vrije Universiteit Amsterdam. Med dette menes det at det er satt krav til hvilke emner studentene må ta for delvis erstatning av obligatoriske emner i studieplanen. Utover dette kan studentene velge emner etter interesse.

Ved Institutt for kjemi er det et bevisst valg ikke å ha utvekslingspakker. De har få studenter, og det er mer hensiktsmessig å gjøre individuelle tilpasninger.

Tiltak:

Det anbefales ikke å iverksette fakultetsspesifikke tiltak. Tiltakene i dette punktet er i stor grad innfridd. Med få studenter, og få utreisende studenter, vil det ikke være hensiktsmessig å bruke tid og ressurser på videre utvikling av utvekslingsporteføljen. Det bør i stedet oppfordres til at instituttene utøver fleksibilitet, og hjelper de som ønsker å reise på utveksling med individuelle vurderinger/tilpasninger. Det er også viktig at fagmiljøene oppfordrer og anbefaler studenter å benytte seg av de etablerte avtalene.

I tillegg har studenter på noen av studieprogrammene muligheten til å ta emner ved Universitetssenteret på Svalbard (UNIS). Dette regnes ikke som utveksling, men som et viktig tilbud innenfor enkelte fagområder. Studenter må dessverre velge mellom opphold ved UNIS, eller utveksling dersom det ikke er plass til begge deler i studieplanen. UNIS-opphold bør derfor også tas med i vurderingen i forhold til utreisende studenter, selv om det ikke gir uttelling i form av utveksling.

Videre oppfølging av dette punktet ansees ikke som nødvendig.

Gjennomstrømning på ph.d.-utdanningene

1. Mentorordninger for ph.d.-kandidater innføres på alle fakulteter i løpet av 2023.

Det er besluttet å arrangere to informasjonsmøter for ph.d.-studentene hvert semester. Det første møtet ble arrangert 11. august 2023, og administrasjonen jobber med å finne datoer for de påfølgende møtene.

Tiltak:

Det planlegges å gå i gang med individuelle samtaler med de nye studentene på PH-REAL. Dette gjennomføres allerede på PH-NAU. Det foreslås at samtalene gjennomføres av instituttledere i samarbeid med fakultetsadministrasjonen. Ordningen skal evalueres i løpet av 2024 for å optimalisere den, og sikre god gjennomstrømming på studiet.

Commented [HH1]: Hvem vil gjennomføre dette?

2. I denne utdanningsmeldingen ligger det en kunnskapsoppsummering på frafall/gjennomstrømning på ph.d.- utdanninger og mulige tiltak for å bedre gjennomstrømningen. Fakultetene forventes å gå gjennom dette for å se om det er noen tiltak som kan være nyttige.

I 2021 ble det innført et årlig veiledningsseminar for veiledere til ph.d.-studenter. Intensjonen med seminaret er å ansvarliggjøre veilederne for å sikre god oppfølging av studentene, og på den måten bedre gjennomstrømningen.

Tiltak:

NT-fak bruker avslutningsstipend som et middel for å øke sjansen for raskere innlevering av avhandlinger.

Må sees i sammenheng med årsplan 2023 ved NT-fak er det i del 3, XIX beskrevet tiltak for å bedre Ph.d.-fellesskapet ved fakultetet. Dette tiltaket vil også kunne bidra til økt gjennomstrømning.

Arne Smalås
dekan

Tore Guneriussen

— seksjonsleder FUF-NT —

Dokumentet er elektronisk godkjent og krever ikke signatur

Vedlegg

- 1 Utdanningsmeldingen 2022
- 2 Oppsummering kvalitetsdialog 2023

Saksbehandler: seniorrådgiver Cecilie Andreassen

Utdanningsmeldingen 2022

Avdeling for forskning, utdanning og formidling

Innholdsfortegnelse

1	Innledning til årets utdanningsmelding	1
1.1	Prosess	2
1.2	Oppbygging	2
1.3	Status for tiltakene i Utdanningsmeldingen 2020	4
1.4	Oversikt over tiltak foreslått i utdanningsmeldingen 2022	9
2	Det systematiske kvalitetsarbeidet	13
2.1	Fakultetenes tilbakemelding på kvalitetsdialogen	14
2.1.1	Fakultetenes kvalitetsmeldinger og kvalitetsdialog	14
2.2	Fakultetenes bruk av datakilder	15
2.2.1	Felles studentsystem (FS):	15
2.2.2	Spørreundersøkelser:	16
2.2.3	Fakultetsinterne evalueringer og tilbakemeldinger:	17
2.2.4	Andre nevnte kilder til informasjon:	17
2.3	Fellestrekk for studier med høy eller lav skår	19
2.3.1	Viktige områder for overordnet tilfredshet	20
2.4	Forslag til tiltak	25
3	Åpen utdanning	27
3.1	Hvorfor åpen utdanning?	28
3.2	Hva er åpen utdanning?	30
3.2.1	De seks kjernedimensjonene	32
3.2.2	De fire tverrgående dimensjonene	34
3.3	UiT og åpen utdanning: Utfordringer og konsekvenser	35
3.4	Erfaringer fra pandemien og åpen utdanning	39
3.4.1	Åpen pedagogikk ved UiT	40
3.4.2	UiTs erfaringer fra digital vurdering	49
3.4.3	Samarbeid ved UiT	51
3.4.4	Åpent innhold: Bruk og deling av åpne læringsressurser ved UiT	53
3.4.5	Erfaringer etter pandemien: Tverrgående utfordringer	54
3.5	Åpen utdanning – hva nå?	56
3.6	Forslag til tiltak	57
4	Internasjonalt samarbeid	59
4.1	Internasjonale rangeringer	59
4.2	Internasjonal mobilitet	62

4.3	Handlingsplan for internasjonal mobilitet	63
4.4	Utreisende studenter	63
4.5	Innreisende studenter	64
4.6	Ansattmobilitet og kopling innenfor forskning og høyere utdanning	64
4.7	Internasjonale doktorgradskandidater og postdoktorer	65
4.8	Forslag til tiltak:	65
5	Gjennomstrømming på ph.d.-utdanningene	67
5.1	Gjeldende plan for gjennomstrømming ved UiT	68
5.2	Gjennomstrømming ved UiT	71
5.2.1	Kjønn og alder	73
5.2.2	Lokale tiltak	75
5.2.3	Lokale og nasjonale undersøkelser	76
5.3	Årsaker til frafall fra ph.d.-utdanninger	79
5.3.1	Forhold som påvirker frafall	80
5.3.2	Forhold som påvirker tanker om frafall	81
5.4	Kandidaters forslag til tiltak	83
5.5	Forskeres forslag til tiltak	85
5.6	Tiltak nylig gjennomført innen ph.d.-utdanningen	87
5.7	Oppsummering og forslag til tiltak	88
5.7.1	Oppsummering av de viktigste tiltakene som anbefales i forskningen:	88
5.7.2	Forslag til tiltak for gjennomføring i 2023/2024:	89

Referanseliste

1 Innledning til årets utdanningsmelding

Figuren nedenfor illustrer hvordan UiT som institusjon jobber for å vurdere og heve kvaliteten på utdanningsvirksomheten. Formålet med arbeidet er å aggregere informasjon opp fra studieprogramnivå til universitetsstyret. Informasjonen skal gi de ulike nivåene i organisasjonen kunnskap slik at UiT kontinuerlig kan jobbe med å heve kvaliteten på utdanningsvirksomheten. Utdanningsmeldingen bygger dermed på et mangfold av kilder, og fakultetenes kvalitetsmeldinger er en av de viktigste.

Parallelt med arbeidet med utdanningsmeldingen har styret vedtatt et større arbeid med gjennomgang og fornyelse av UiTs samlede studieportefølje. Dette arbeidet er blant annet en konsekvens av analysene i Utdanningsmeldingen 2020. For mer informasjon om bakgrunn og prosess for fornyelse av studieporteføljen, se sak S32/22 universitetsstyremøte den 10.nov 2022.¹ Dette arbeidet er i liten grad direkte tematisert i årets systematiske kvalitetsarbeid, men er medvirkende til blant annet fokuset på ansattes digitale kompetanse, faktorer for fleksibilisering og at meldingen vier et eget kapittel til *åpen utdanning*.

Nedenfor følger en prosessbeskrivelse av det systematiske kvalitetsarbeidet, oppbygging av årets utdanningsmelding, oversikt over status for tiltakene som fremkom av utdanningsmeldingen 2020 og til slutt en oppsummering av de viktigste funnene fra årets kvalitetsarbeid med forslag til nye tiltak.

¹ <https://uit.no/moteportalen/um/mote?id=2552>

1.1 Prosess

Ved utgangen av 2021 sendte rektor en bestilling til alle fakultetene om å utarbeide en kvalitetsmelding. Bestillingen inneholdt en rekke spørsmål som alle fakultetene ble bedt om å svare ut på, blant annet hvordan fakultetet opplever samarbeid og samhandling mellom nivåene ved UiT når det gjelder kvalitetsarbeidet, om ansatte har tilstrekkelig utdanningsfaglig digital kompetanse til å gjøre seg nytte av digitale muligheter i sin undervisnings- og vurderingspraksis og hva slags faktorer som er avgjørende om studietilbud er egnet for å gjøres fleksible eller ikke m.m.

Fakultetene fikk frist til 25. mars 2022 til å utarbeide tilbakemeldinger på bakgrunn av bestillingen. I tillegg til kvalitetsmeldingene ble det utarbeidet egne fakultetsspesifikke problemstillinger. Disse problemstillingene og kvalitetsmeldingene utgjorde tematikken for dialogmøtene mellom universitetsledelsen og fakultetsledelsen våren 2022. Rektor har, basert på dette grunnlaget, utarbeidet årets utdanningsmelding.

1.2 Oppbygging

Årets utdanningsmelding har fem kapitler. Kapittel 1 består av en oppsummering når det gjelder status på de tiltak som ble anbefalt gjennomført i Utdanningsmelding 2020. Kapittelet inneholder også en oversikt over forslag til nye tiltak som anbefales i årets utdanningsmelding. Kapittel 2 vurderer ulike erfaringer fra hvordan kvalitetssystemet fungerer. Systemet ble vedtatt i 2019 og dette er andre gang den to-årige syklusen gjennomføres. Fakultetene har i sine kvalitetsmeldinger beskrevet hvordan systemet fungerer og hvordan fakultetene tar i bruk datakilder til å videreutvikle og heve kvaliteten i utdanningene. I 2021 gjennomførte PWC en internrevisjon av kvalitetssystemet og hovedfunn fra det arbeidet presenteres. Kartleggingen viser at systemet begynner å finne sin form og at fakultetene har rutiner for å arbeide systematisk med å heve kvaliteten i utdanningene. UiT samler store mengder med data, men i hvilken grad de ulike nivåene i organisasjonen har ressurser til å nyttiggjøre seg av disse varierer. Kapittelet avsluttes med en analyse av kjennetegn på studieprogram som skårer lavt og høyt på «overordnet tilfredshet» i Studiebarometeret. Analysen viser at «alt-i-alt»-skåren for ulike studieprogram avhenger av ulike kategorier. Men for både de studieprogrammene som skårer høyest og lavest er det kategorien «organisering» som forklarer variasjonen best.

Eksemplet viser at aktivt bruk av data kan gi god informasjon til fakultetene om hvordan de kan fortsette arbeidet med å heve kvaliteten i studiene.

Kapittel 3 omhandler temaet *åpen utdanning*, de erfaringer organisasjonen og studentene har etter at undervisning og vurdering ble flyttet over på nett grunnet pandemien og fakultetenes tilbakemeldinger når det gjelder faktorer som muliggjør fleksibilisering av utdanninger. Først i kapitlet finner dere en teoretisk gjennomgang av begrepet *åpen utdanning*, før vi trekker opp paralleller mellom åpen utdanning og den fleksibiliseringen og digitaliseringen som skjedde under pandemien. Sentralt i dette kapitlet er å identifisere utfordringer og muligheter fakultetene ser, samt hvilke krav til digital infrastruktur og styrking av utdanningsfaglig digital kompetanse de ansatte trenger. Å satse på åpen utdanning vil være en fruktbar vei å gå (spesielt ut fra studentenes ståsted) når det gjelder å gjøre studiene tid- og stedsuavhengige. En slik utvikling vil imidlertid kreve forbedret IT-infrastruktur som legger til rette for variert bruk av digitale metoder og verktøy. En slik utvikling vil også innebære kompetanseheving når det gjelder utdanningsfaglig digital kompetanse blant UiT ansatte. Kvalitetsdialogen avdekker store ulikheter når det gjelder hvordan pandemien har blitt håndtert. Vi ser også at pandemiundervisningen har gått utover studentenes sosiale og faglige læringsmiljø ved flere enheter. Dette understreker behovet for kompetente undervisere ved fleksibilisering av studier.

Kapittel 4 er viet til status og utviklingspotensial når det gjelder internasjonal mobilitet for både studenter og ansatte. Kapitlet innledes med en gjennomgang av UiTs resultater på internasjonale rangeringer. Kapitlet rommer også fakultetenes tilbakemeldinger om arbeidet med å øke mobiliteten ved egen enhet. Naturlig nok har mobiliteten gått ned under pandemien, men mobilitet er et satsningsområde. UiT har satt seg ambisiøse mål og for å sikre et systematisk arbeid bør mobilitet inngå i UiTs strategi og langtidsplan.

Utdanningsmeldingens siste kapittel er viet ph.d.-utdanningene. Oppmerksomheten er særlig rettet mot frafallsproblematikk og UiTs gjennomføringsgrad sammenlignet med nasjonale gjennomsnitt. Forskning som viser årsaker til frafall i ph.d.-utdanningene beskrives, og på bakgrunn av dette fremmes det forslag til tiltak for å redusere frafall og bedre gjennomføringstiden. Man ser at UiTs kandidater kjenner på de samme utfordringene som forskningslitteraturen trekker frem som viktige for å heve både læringsutbytte og gjennomføringsgrad. Det er de senere år iverksatt mange tiltak for å bedre kvaliteten i disse

studieprogrammene, men UiT vil i det videre arbeidet jobbe systematisk for å samle inn og analysere data slik at tiltak utvikles og justeres. Å utruste våre ph.d.-kandidater med bevissthet rundt generiske ferdigheter og framtidskompetanser blir særlig viktig da vi vet at om lag av 70 prosent av kandidatene ikke fortsetter innenfor akademia.

1.3 Status for tiltakene i Utdanningsmeldingen 2020

Utdanningsmeldingen 2020 inneholdt en rekke tiltak innenfor kvalitetssystemets områder. Tiltakene var rettet mot både fakulteter og avdeling for forskning, utdanning og formidling som sto ansvarlig for å få tiltakene satt ut i livet. Etter to år viser oppsummeringen i tabellen under at mange tiltak er gjennomført, mens noen ikke er fulgt opp. Årsaken til manglende oppfølging varierer. Enkelte tiltak er ikke lenger relevant på grunn av utviklingen i sektoren og andre tiltak har det ikke vært ressurser til å følge opp.

Tiltak	Gjennomføring
Kvalitetsområde programdesign og -ledelse	
Evaluere og kontinuerlig videreutvikle pilotutgaven til kompetanseutviklingsprogrammet for studieprogramledere (basiskomponent). Etablere basiskomponenten som et fast tilbud med to løp hvert år. Utarbeide utviklingskomponent der studieprogramledere vil kunne jobbe med et større utviklingsprosjekt for eget studieprogram under personlig mentoroppfølging.	Program for studieprogramledere er etablert og tilbys årlig av Result. Per nå er det ikke behov, eller ressurser til å tilby programmet to ganger per år.
Etablere et uformelt institusjonelt forum for studieprogramledere.	Forumet ble etablert i 2022 og ledes av prorektorene.
Gjennomføre spørreundersøkelse for alle med studieprogramlederfunksjonen ved UiT for å fange opp hvorvidt endringene på området programdesign og -	Tiltaket har ikke blitt gjennomført. FUF så først behov for at studieprogramlederrollen skulle få satt seg før i gang setting av en slik undersøkelse. Nå må også gjennomføring av tiltaket hensynta den større

ledelse følger intensjoner og ambisjoner som kommer fram av det foreslåtte mandatet og rammer og eventuelle situasjoner som trenger korrigering	gjennomgangen av studieporteføljen som styret har vedtatt. Med bakgrunn i dette anbefaler FUF at dette tiltaket ikke videreføres, da fornyelsen av studieporteføljen også vil involvere studieprogramledere og medføre gjennomgang av programdesignet i UiTs studietilbud.
Gjennomføre ph.d.-studentundersøkelse for å rette opp i mangel av informasjon om utdanningskvalitet hos denne gruppen studenter (ca. 900).	En spørreundersøkelse ble gjennomført våren 2021 og det er bestemt at undersøkelsen skal gjennomføres annet hvert år. Sjette kapittel trekker frem funn fra forskningslitteraturen og status for Ph.D-utdanningene ved UiT.
Utrede årsakene til studentenes opplevde tilfredshet med læringsutbyttet, og da spesielt de utfordrende scorene på yrkes- og fagspesifikke ferdigheter, kunnskap om vitenskapelig arbeidsmetode og forskning samt egen erfaring med forsknings- og utviklingsarbeid og iverksette passende korrigerende tiltak.	Det er gjort en analyse på faktorer som er med og forklarer «alt-i-alt tilfredsheten» som kommer frem av Studiebarometeret. Analysen peker på kategorien «organisering» som en viktig faktor for både de studieprogram som skårer høyt og lavt. Analyse og resultater presenteres i meldingens kapittel 2.3. Videre har flere fakulteter foretatt egne undersøkelser
Utrede årsakene til studentenes opplevde middels nivå av tilfredshet med tilbakemeldinger og veiledning fra faglig ansatte samt tilfredshet med miljøet mellom studentene og de faglig ansatte på studieprogrammet og iverksette passende korrigerende tiltak.	Tiltaket er delvis fulgt opp. BFE-fak har gjennom program for undervisningskvalitet fått støtte til prosjektet «Developing feedback for Learning Biologi». Erfaringer fra prosjektet ble presentert på UiT sin Utdanningskvalitetskonferanse.
Følge opp og tilpasse fakultetenes handlingsplaner for mobilitet i tråd med anbefalinger knyttet til Covid-19 situasjonen. Utarbeide en felles handlingsplan for internasjonal studentmobilitet ved UiT i samsvar med den kommende Stortingsmeldingen om internasjonal studentmobilitet.	Kapittel 5 har en gjennomgang av fakultetenes arbeid for økt mobilitet. Videre foreslås det at handlingsplan for internasjonal mobilitet må sees i sammenheng med strategien Eallju – Drivkraft i nord. Det er derfor anbefalt at innhold i en slik handlingsplan inngår i UiTs langtidsplan.

Inntakskvalitet	
Ta initiativ til et prosjekt med fakultetene og fellesadministrasjonen for å finne forbedringspunkter som kan implementeres for å optimalisere prosessen fra studenten har takket ja til studieplass og til registrering og første oppmøte/undervisning. Relevant informasjon fra tidligere og lignende prosjekter bør innhentes og inkluderes i dette arbeidet.	Dette tiltaket er ikke påstartet. FUF ser et stort forbedringspotensial på dette området. Tiltaket bør ses i sammenheng med hele <i>førsteårsopplevelsen</i> , inkludert opplæring av studenttillitsvalgte og mottakelse av nye studenter utover DebutUka. Dette tiltaket er også foreslått inn som en del av UiT sin langtidsplan.
Sikre at mentorordningene også involverer de faglige ansatte i arbeidet med studenters tilhørighet og inkludering på studieprogrammet.	Mentorordninger er i ulik grad implementert for studenter på de ulike studieprogrammene og også grad av involvering av de vitenskapelige ansatte i arbeidet. Det jobbes videre med dette i videreutvikling av mentorordningene.
Stimulere til erfaringsdeling mellom utdanninger som har mentorordninger og benytte seg av «Kompetansenettverket studenters suksess i høyre utdanning».	<i>Ressursteam Førsteårsopplevelsen</i> jobber aktivt i et trepartsamarbeid for å fremme erfaringsdeling for å videreutvikle mentorordningene ved UiT. UiTs første Mentorkonferanse ble gjennomført i 2022 og årets konferanse avholdes i februar. Flere fakulteter, campuser, studenter og Norges arktiske studentsamskipnad bidrar også inn i det nasjonale kompetansenettverket.
Sørge for at alle studenter, også nye studenter på master- og Ph.D-programmer, inngår i en mentorordning.	Pandemien har påvirket dette arbeidet og tiltaket kan med fordel videreføres. Mentorordninger er i ulik grad implementert for de ulike studieprogrammene. Arbeidet med å utvikle mentorordninger for Ph.D-studenter er kommet i gang ved tre fakulteter.
Lage sentrale retningslinjer for hva formålet med mentorordninger skal være og hvordan de kan evalueres. I tillegg bør det utredes hvordan et sentralt rammeverk kan støtte fakultetenes mentorordninger samtidig som den ivaretar mangfoldet.	Det er utarbeidet Retningslinjer for mentorordninger for førsteårsstudenter ved UiT. Det skal utarbeides retningslinjer for mentorordninger for Ph.D-studenter våren 2023.

Undervisnings- og vurderingskvalitet	
Videreutvikle og implementere nye pedagogiske virkemidler og studentaktive læringsformer, inkludert videreføring av en hybrid undervisningsform som følge av Covid-19.	FUF sitt inntrykk er at fakultetene arbeider kontinuerlig med dette. Arbeidet vil bli intensivert i kjølvannet av gjennomgangen av studieporteføljen, hvor fleksiblisering av studiene vil stå sentralt. Fakultetene er også i kvalitetsdialogen forespurt om undervisernes utdanningsfaglige digitale kompetanse og det er sentralt satt av midler til kompetansehevende tiltak for 2023. Resultat har i 2022 fått midler til prosjektet <i>God undervisning i hybride læringsmiljø</i> hvor det å kombinere nettbasert og fysisk undervisning er i fokus.
Utarbeide referanserammer for god vurderingspraksis (en policy for vurdering)	Dette er gjennomført. Referanserammer, prinsipper og annen nyttig informasjon for god vurderingspraksis er samlet på egen nettside: https://uit.no/utdanning/forvaltning#innhold_796410
Relevans	
Utforme en klar strategi for hvordan integrasjon med arbeidslivet bidrar til å styrke utdanningens relevans og studentens læringsutbytte på studieprogramnivå.	Dette er ikke utviklet en egen strategi på dette feltet, men er integrert i arbeidet med Eallju – drivkraft i nord. Samarbeid med næringslivet har over tid vært i fokus ved UiT og institusjonen har knyttet til seg næringslivmentorer og i studieprogram inngår praksis og samarbeid om oppgaveskriving som del av studiene. Fakultetene følger opp arbeidet med relevans i ulik grad.
Oppfordres til å initiere utviklingsprosjekter for introduksjon og bruk av strukturert karrierelæring i utdanningene, slik at studentene blir bevisste sine fagkunnskaper og generiske ferdigheter, og styrker deres kompetanse i hvordan formidle dette til potensielle arbeidsgivere.	Dette har ikke vært tilstrekkelig fulgt opp fra nivå 1. Det videre arbeidet med karrierelæring vil inngå i gjennomgangen av UiTs studieportefølje hvor det å gi studentene generiske ferdigheter og kompetanse innen bærekraft, innovasjon, digitale og entreprenørskap vil stå sentralt.

Undersøke på hvilken måte kvalitetsrammeverket for karriereveiledning kan tas i bruk på best mulig måte ved UiT, og hvordan dette bør organiseres.	<p>UiT har valgt å ikke ha en sentral tjeneste for karriereveiledning. Det er derfor vurdert at det ikke er hensiktsmessig å operasjonalisere kvalitetsrammeverket. Gjennom økt fokus på arbeidslivsrelevans i utdanningene får likevel en del studenter en form for karriereveiledning, i en utvidet forståelse av karriereveiledningsbegrepet, i form av eksempelvis praksis.</p> <p>UiT har bidratt inn i Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse sitt arbeid med arbeidsrelevans og karrierelæring. I dialog med HK-dir fremhevet blant annet at UiT jobber på flere nivåer og flater for å øke arbeidslivsrelevansen, og integrere karrierelæringsaktiviteter for studenter i utdanningene.</p>
Koordinere og lage en plan for hvordan de ulike portalløsningene ved UiT, UiT Connect og Samarbeidsportalen kan og skal utfylle hverandre, samt settes i sammenheng med Arbeidslivsportalen.	<p>Dette er ikke gjennomført. Nettsiden UiT Connect eksisterer ikke lenger, Samarbeidsportalen fungerer i dag ikke som en portal og den nasjonale Arbeidslivsportalen ikke skal ha tilleggsfunksjon for valgfri praksis. Dette har vanskeliggjort arbeidet med å koordinere de ulike portalløsningene.</p>
Undersøke om UiT-studenter har noen felles utfordringer i overgangen mellom studier og arbeidsliv som kan imøtekommes uavhengig av studietilhørighet av en felles tjeneste ved UiT.	<p>Det er bestemt at studenters felles utfordringer i overgang mellom studier og arbeidsliv skal ivaretas av fakultetene, og ikke av en felles tjeneste ved UiT. Samtidig gjøres det analyser på enhetsnivå for å følge med på hvordan UiTs kandidater opplever overgangen fra studier til arbeidsliv.</p>
Inkludere spørsmål om hvordan koronasituasjonen har påvirket studenters overgang fra studier til arbeidsliv i neste Kandidatundersøkelse.	<p>Tiltaket er gjennomført. Spørsmål om hvordan koronasituasjonen har påvirket studenters overgang fra studier til arbeidsliv ble inkludert i Kandidatundersøkelsen 2021, til målgruppen arbeidsledige og permitterte.</p>

Studieporteføljeutvikling	
Gjennomføre nødvendig forarbeidet til en langsiktig plan for studieporteføljen	Forarbeidet er gjennomført og bestod av blant annet å se på sammensetning av antall studieprogram og emner og antall ansatte fordelt på antall studenter og på studiepoengproduksjon.
Vedta endelig mandat og prosess for utarbeidelse av langsiktig plan for studieporteføljen.	Universitetsstyret har sluttet seg til mål og prosess for arbeid med fornyelse av studie- og emneporteføljen. Se saksframlegg S32/22.

1.4 Oversikt over tiltak foreslått i utdanningsmeldingen 2022

I tabellen under følger tiltak som anbefales av Utdanningsmeldingen 2022.

Forslag til tiltak	Ansvarlig enhet for gjennomføring
Det systematiske kvalitetsarbeidet	
Fakultetene skal i forbindelse med innføring av nytt sak- og arkivsystem påse at det utarbeides egne rutiner for gjennomføring og dokumentasjon av kvalitetsdialogen på alle nivåer.	Fakultetene
Alle studieprogram inkludert ph.d.-program skal innføre mentorordninger til sine studenter.	Fakultetene
Lage en standard indikatorpakke og tilgjengeliggjøre den i statistikkportalen så snart styringsparameterne for UIT på utdanningsområdet er definert i den overordnede langtidsplanen.	Avdeling for forskning, utdanning og formidling
Videreutvikle felles system og rutiner for gjennomføring og oppfølging av emne- og studieprogramevalueringer. Inkludert videreutvikle felles løsninger for dokumentasjon	Avdeling for forskning, utdanning og formidling

og publisering av evalueringsrapporter, og etablere en tjeneste for gjennomføring av standardiserte digitale emneevalueringer.	
Fram til utgang av studieåret 2022/2023 kan studieprogrammene velge mellom studieprogramrapportering eller utviklingsplaner. Fra studieåret 2023/2024 av blir det kun utviklingsplaner. SEFU vil lage en mal.	Avdeling for forskning, utdanning og formidling
Lage en bedre oversikt over konkrete utfordringer som avdekkes i tilknytning til og på de enkelte studieprogrammene, slik at organisasjonen kan ta tak i felles utfordringer og legge til rette for erfaringsdeling.	Fakultetene og Avdeling for forskning, utdanning og formidling
Åpen utdanning	
Etter ønske fra både ansatte og studenter, skal det igangsettes et systematisk arbeid med å heve utdanningsfaglig digital kompetanse ved UiT.	Prorektor for utdanning og Avdeling for forskning, utdanning og formidling. UiT Talent utdanning – kompetanse og systemløft brukes for å finansiere tiltaket i 2023
Vi foreslår at det identifiseres noen særskilte fagmiljø som trenger ekstra oppfølging når det gjelder utdanningsfaglig digital kompetanse, samt sette inn målrettede tiltak mot disse.	Avdeling for forskning, utdanning og formidling og Avdeling for IT
Vi foreslår at det etableres en virtuell campus, blant annet for å øke innsatsen rundt sosialt og faglig læringsmiljø for studenter på nettbaserte studier.	Avdeling for IT
Det skal i løpet av 2023 etableres og igangsettes en arbeidsgruppe som skal jobbe målrettet med åpen utdanning og åpne læringsressurser.	UB og Avdeling for forskning, utdanning og formidling. UiT Talent utdanning – kompetanse og systemløft brukes for å finansiere tiltaket i 2023

Internasjonalisering	
Internasjonalisering skal være godt integrert i alle studieprogram og koblet til faglig kvalitetssikrede utvekslingsavtaler samt størst mulig bruk av forhåndsgodkjente emnepakker på bachelor- og masternivå.	Fakultetene
UiT skal fortsette arbeidet med å utvikle felles digitale portaler om internasjonalt samarbeid som samtidig gir oversiktlig og koordinert informasjon om ansattmobilitet, herunder utvikle bedre mekanismer for å støtte opp under ansattmobilitet på en mer systematisk måte.	Avdeling for forskning, utdanning og formidling ved Seksjon for internasjonalt samarbeid
UiT skal rette fokus på at ansatte i større grad krediteres for internasjonal mobilitet og deltakelse i ressurskrevende internasjonale samarbeids- og partnerskapsprosjekter	Avdeling for organisasjon og økonomi
Ph.d.-utdanningene	
I 2021 ble det gjennomført en pilot for opptak til ph.d.-utdanningene der Seksjon for opptak ble overført ansvaret for vurdering av opptaksgrunnlag. Piloten var en suksess og reduserte blant annet tiden fra utlysning til tilsetting. UiT vil gradvis innføre de rutine som ble utprøvd i piloten ved tilsetting av stipendiater.	Avdeling for forskning, utdanning og formidling
De tiltakene for økt gjennomstrømning som ble vedtatt av UiT styret i 2017, evalueres i løpet av 2023/2024, gjerne opp imot kunnskapsoppsummeringen i denne meldingen.	Ph.d.-nettverket
Mentorordninger for ph.d.-kandidater gjennomføres på alle fakulteter i løpet av 2023.	Fakultetene
I denne utdanningsmeldingen ligger det en kunnskapsoppsummering på	Fakultetene

<p>frafall/gjennomstrømning på ph.d.- utdanninger og mulige tiltak for å bedre gjennomstrømningen. Fakultetene forventes å gå gjennom dette for å se om det er noen tiltak som kan være nyttige.</p>	
<p>Undersøke mulighetene for å inngå et samarbeid med Universitetet i Lund for å kunne dra nytte av deres erfaringer om hvilke tiltak som har vært en suksess for å øke gjennomstrømningen i deres programmer.</p>	<p>Ph.d.-nettverket og Forskningsstrategisk utvalg</p>
<p>Fra FS er det kun mulig å beregne bruttotall for gjennomføringstiden, men det er mulig å beregne nettotall for kandidater som er ansatt ved UiT. Slike nettotall beregnes og gjøres tilgjengelig for eksempel via Statistikkportalen. Dette kan ikke beregnes for de kandidatene som går over i andre jobber utenfor UiT, da vi der vil mangle data for sykemeldinger osv. Det kan heller ikke beregnes for kandidater som har andre arbeidsgivere enn UiT i stipendiatperioden.</p>	<p>Avdeling for forskning, utdanning og formidling i samarbeid med avdeling for organisasjon og økonomi</p>
<p>Inntil det blir gjennomført en ny ARK-undersøkelse ved UiT, gå gjennom rapporter fra forrige undersøkelse vurdere om disse kan gi nyttig informasjon også for ph.d.-kandidater. Sjekke mulighetene for tilleggsspørsmål i den nye ARK undersøkelsen som planlegges gjennomført i 2023.</p>	<p>Ph.d.- nettverket og Avdeling for forskning, utdanning og formidling</p>

2 Det systematiske kvalitetsarbeidet

Et velfungerende kvalitetssystem er en viktig faktor for at UiT skal nå målsetningene i strategien. Kvalitetssystemet favner hele organisasjonen og gir en felles forankring. Formålet med kvalitetsarbeidet er å aggregere og analysere informasjon om utdanningsvirksomheten fra underliggende nivå opp til neste ledernivå, identifisere nødvendige tiltak og iverksette tiltakene gjennom UiTs ordinære virksomhetsstyring. I 2018 ble det foretatt en helhetlig revisjon og det nye systemet trådte i kraft 01.01.2019. I revisjonen ble det blant annet tatt hensyn til at systemet i større grad skulle vektlegge kvalitetsutvikling fremfor kontroll, og at kvalitetsdialog mellom ulike nivåene skulle erstatte unødvendige skriftlig rapportering.

Som en del av forberedelsen til NOKUT sitt tilsyn med det systematiske kvalitetsarbeidet gjennomførte PwC i 2020 en internrevisjon hvor de vurderte det systematiske kvalitetsarbeidet ved UiT. Internrevisjonen viste blant annet at til at kvalitetsdialogene ikke gjennomføres like systematisk på alle nivå på alle enheter. Fakultetene ble derfor bedt om å oppsummere kvalitetsdialogen mellom dekan og instituttledere, samt en vurdering av hvordan kvalitetsdialogen har fungert på de ulike nivåene internt på fakultetet.

PwC påpekte også at det varierer i hvilken grad ulik informasjon tas i bruk i det systematiske kvalitetsarbeidet. På bakgrunn av dette er enhetene spurt om å beskrive hvilke datakilder som brukes i det systematiske kvalitetsarbeidet, oppsummere de viktigste funnene fra analysene og presentere hvilke tiltak som er iverksatt eller planlegges iverksatt på bakgrunn av disse. Til dette spørsmålet er det laget en oversikt over de mest brukte og aktuelle datakildene, og oppsummert hvordan de brukes i ulike deler av UiT.

Siste del av kapitlet er viet en analyse av hva som kjennetegner studier med høy og lav skår på overordnet tilfredshet i Studiebarometeret. Funnene fra denne analysen gir indikasjoner på hva som i størst grad påvirker studentenes tilfredshet med studieprogrammene. Analysen er også et godt eksempel på hvordan data fra slike kilder kan brukes til å videreutvikle kvaliteten i våre utdanningstilbud.

2.1 Fakultetenes tilbakemelding på kvalitetsdialogen

Kvalitetssystemet beskrives av fakultetene som et godt grunnlag for kvalitetsarbeidet, og fremstår som godt integrert i fakultetenes strategi og virksomhet. Enkelte fakulteter melder at fakultetsstyrene vurderer en tettere og mer systematisk oppfølging i styremøtene, f.eks. ved å velge ut deler av kvalitetssystemet eller kvalitetsindikatorer det er behov for særlig oppmerksomhet på.

2.1.1 Fakultetenes kvalitetsmeldinger og kvalitetsdialog

Tilbakemeldingene fra fakultetene er at kvalitetsdialogen beskrives som lærerik og nyttig for å forankre kvalitetsarbeidet innen utdanning hos ledelsen, framme instituttens særegne utfordringer, identifisere tiltak som inngår i handlingsplanene og dele erfaringer. Kvalitetsdialogen mellom fakultets- og instituttledelsen ser ut til å fungere godt og den fremstår nå som systematisk innarbeidet som en del av fakultetenes kvalitetsarbeid.

Det ser ut til å være variasjoner mellom fakultetene hvor godt kvalitetsdialogen mellom institutt- og studieprogramleder er systematisert. Enkelte fakulteter har godt utarbeidet rutiner for dette, mens fra andre fakulteter kan det se ut til at dialogen ikke er systematisert godt nok. Videre er det uklart hvordan kvalitetsdialogen dokumenteres på de ulike nivåene. Bedre systematisering av kvalitetsdialogen mellom institutt- og studieprogramleder, samt gode rutiner for dokumentasjon vil være viktig når nytt saks- og arkivsystem innføres ved UiT høsten 2023. Fakultetene vil få et særlig ansvar for å påse at dette blir gjort.

Som nevnt ble også fakultetene bedt om å oppsummere dialogen mellom dekan og instituttleder. Hensikten med dette var å få informasjon om hvilke tematikk som ble diskutert og hvordan fakultetene følger opp dialogen lokalt. Fakultetene gir i sine kvalitetsmeldinger svært liten innsikt i hva som faktisk er diskutert med instituttlederne. Mangelfulle rutiner for dokumentasjon av dialogen gjør muligheten for å få videre innsikt i det lokale kvalitetsarbeidet utfordrende. En mulig forklaring på manglede informasjon fra dialogen er at spørsmålet og hensikten med det var for uklart.

At kvalitetsmeldingene i liten grad gir innsikt i hvilke temaer som er diskutert i kvalitetsdialogen, hvilke utfordringer de ulike studieprogrammene har, og hvordan dette følges

opp på fakultetsnivå, vanskeliggjør den videre analysen i utdanningsmeldinga. Alle fakulteter har i kvalitetsdialogen med universitetsledelsen fått tilbakemeldinger om at deres kvalitetsmeldinger må bli mer analytiske og i at de må være mer transparent om hva som tematiseres i den lokale kvalitetsdialogen. Videre vil nivå 1 sørge for at den bestillingen fakultetene mottar når de skal utarbeide kvalitetsmelding innbyr til egne analyser.

2.2 Fakultetenes bruk av datakilder

PwCs internrevisjon av kvalitetsarbeidet ved UiT har påpekt variasjon i hvilken grad ulik informasjon tas i bruk i det systematiske kvalitetsarbeidet.

Fakultetene har beskrevet sin bruk av datakilder (til utvikling av studieprogram) på forskjellige måter. Det kan være ved å nevne opp datakilder, ved å nevne opp sentrale indikatorer fra datakildene de følger med på og/eller ved å beskrive prosessen ved å følge opp kvaliteten i studieprogram mer kvalitativt. Når det i bestillingen ble bedt om en beskrivelse av bruk av datakilder fra enhetene, var målet også å få en bedre oversikt over konkrete utfordringer som disse datakildene avdekker i studieprogrammene. Kvalitetsmeldingene har få slike eksempler, derfor er det i dialogmøtene mellom ledelsen ved UiT og noen av fakultetene satt opp som oppfølgingspunkt at man i neste utdanningsmelding er mer konkret i forhold til hvilke utfordringer som avdekkes i de enkelte enhetene ved bruk av datakildene. Slik kan utfordringer som er felles for flere enheter tas tak i for hele UiT.

Vi tar først med en kort oversikt over de viktigste kildene og beskriver tilgjengeligheten til disse, før vi oppsummerer fakultetenes bruk av kildene. I det videre forsøker vi å skille mellom datakilde og hvor informasjonen (dataene/tallene) fra disse kildene er tilgjengelige for bruk.

2.2.1 Felles studentsystem (FS):

I FS registreres det meste av den relevante løpende informasjon om studenter og studier (i Norge). Ved UiT finner man mye informasjon om studentene i Statistikkportalen². Her finnes rapporter for søkertall, aktive studenter, gjennomførte studiepoeng, gjennomstrømning, frafall,

² UiT (2022d)

klager på eksamen, kvalifikasjoner. Informasjonen kan blant annet hentes ut per program, på emnenivå, instituttnivå og campus. Her ligger også informasjon om ph.d.-studentene. Informasjon for UiT kan også hentes ut som rapporter i FS eller via Tableau. For sammenligninger med andre institusjoner finner man mye informasjon i DBH³.

2.2.2 Spørreundersøkelser:

Aktuelle undersøkelser (surveys) der UiT har data/informasjon på programnivå:

- Studiebarometeret er en studiekvalitetsundersøkelse som NOKUT gjennomfører for de fleste høyere utdanningsinstitusjoner i Norge. Skjemaene sendes ut til tredje semesterstudenter på bachelor og toårige mastergrader samt studenter på niende semester på fem-/seksårige mastergrader. Institusjonene får tilgang til data for egen institusjon⁴ («Rambøll-rapporter»), landsdekkende analyser (NOKUT-rapport⁵) og sammenligninger mellom institusjonen helt ned på studieprogramnivå⁶. SIKT lager også Tableau-rapporter⁷ og UiT mottar samme informasjon i excel.
- Kandidatundersøkelsen ved UiT har vært gjennomført på nyåret annethvert år for to kull av kandidater. Disse samler informasjon om kandidatenes tilpasning til arbeidsmarkedet og vurdering av utdanningene samt kartlegger interesse for videre utdanning hos kandidatene. Disse undersøkelsene gjennomføres slik at man kan se utviklingen for hvert enkelt studieprograms kandidater, inkludert ph.d.-kandidatene. Det lages en hovedrapport⁸ og de viktigste resultatene ligger i Statistikkportalen⁹.
- Ph.d.-undersøkelser, sist fra juni 2021 blant alle aktive ph.d.-kandidater på UiT. Undersøkelsen skal gi informasjon om studentens situasjon, behov og daglige liv ved UiT og slik være et utgangspunkt for å forbedre ph.d.-utdanningene. (Presentert i relevante fora.)

³ Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse (2022a)

⁴ Vil bli tilgjengeliggjort her: <https://uit.no/studiebarometeret>

⁵ Bakken et al. (2022)

⁶ Studiebarometeret (2022)

⁷ SIKT (2022b)

⁸ Ideas2evidence (2021)

⁹ UiT (2022d)

2.2.3 Fakultetsinterne evalueringer og tilbakemeldinger:

Fakultetene og nivåene under innhenter ulik informasjon om studiekvaliteten på forskjellige måter. I kvalitetsmeldingene nevner fakultetene:

- Emneevalueringer/evaluering av undervisningen
- Tilbakemeldinger fra studenter og undervisere, også digitale
- Evalueringsmøter med studenter
- Referater fra dialogmøter med tillitsvalgte, programansvarlig og studieadministrasjonen
- Evalueringer fra gjennomføring av praksisperioder
- Årlige evalueringsrapporter for studieprogram
- Eksterne studieprogramevalueringer

2.2.4 Andre nevnte kilder til informasjon:

Her tar vi med andre kilder til informasjon i kvalitetsmeldingene.

- Underviserundersøkelsen; kartlegger hvordan underviserne jobber med undervisning og læring, hvilke prioriteringer og avveininger de gjør og hvilke ressurser de har tilgang til. Samtidig gjennomføres også en tidsbruksundersøkelse. Her er det laget to rapporter en fra underviserundersøkelsen (NOKUT¹⁰), en fra Tidsbruksundersøkelsen (NIFU¹¹) og en samlerapport med UiT sine resultater¹².
- SHoT; Studentenes helse- og trivselsundersøkelse¹³, gjennomføres hvert fjerde år av Folkehelseinstituttet for en gruppe av studentsamskipnader. Publiseres i rapportform. Siste undersøkelse er fra 2022.
- Nasjonal kandidatundersøkelse som gjennomføres av NIFU¹⁴. Annenhver november gjennomføres undersøkelsen blant samme års mastergradskandidater. Denne skal være en temperaturmåler på arbeidsmarkedet og vise studentenes løpende vurdering av utdanningene. Årene imellom gjøres andre undersøkelser, gjerne blant kandidater som har vært noen år i arbeidslivet. Disse kan være mer fleksible med hensyn til tema og målgruppe. Rapporter/publikasjoner med resultater fra disse offentliggjøres fra NIFU.

¹⁰ Amundsen et al. (2021)

¹¹ Wendt et al. (2021)

¹² Lien og Didriksen (2022c)

¹³ Folkehelseinstituttet (2022)

¹⁴ Skjelbred et al. (2021)

- Den årlige tilstandsrapporten for høyere utdanning¹⁵ (HK-dir, tidligere DIKU)
- Stortingsmeldinger, og andre offentlige kartlegginger og utredninger
- SSB
- Rammeplaner og forskrifter
- Arbeidslivets organisasjoner

Det er forskjeller i hvordan de enkelte fakultetene bruker informasjon fra datakildene i utviklingen av sine studieprogram. I Underviserundersøkelsen¹⁶ oppgir underviserne at de to (klart) viktigste kildene for utvikling og design av studieprogrammer ved UiT er forskning innen fagfeltet og studentevalueringer. Utdanningsforskning og egeninitierte utviklingsprosjekter kommer på de to neste plassene.

Det ikke er mengde og kvalitet i tilgjengelige data, men mer kapasitet til å tilrettelegge og analysere disse dataene som er den største utfordringen for enhetene. For eksempel ønsker studieprogramledere ved BFE at det utvikles en standard indikatorpakke for alle studieprogrammene, gjerne med utgangspunkt i UiTs kvalitetsområder. Helsefak derimot har valgt å bruke styringsparameterne fra KD som indikatorer for kvalitetsområdene, men også deres egne evalueringer er viktig, for eksempel praksisevalueringer. Dette krever kompetanse hos de som skal gjennomføre evalueringene, til å dokumentere dem, men også sikre at de i større grad brukes til kvalitetsutvikling. En annen utfordring som BFE vil jobbe med framover, er å finne en god struktur på emneevalueringene, hvordan de følges opp, lagres og hvordan det synliggjøres for studentene at tilbakemeldingene er fulgt opp.

På HSL henter instituttene ofte ut søkertall, Ja-svar, møtte studenter, frafall, gjennomstrømning, karakterstatistikker eller klager på sensur for å vurdere kvaliteten. Emne- og progamevalueringer er som oftest utgangspunkt for konkrete endringer av emner eller program som for eksempel at praksis ble innført som obligatorisk del av et program etter evalueringer/ønsker fra studentene. IVT-fak har særlig oppmerksomhet på områdene. 1) Tilknytning til arbeidsliv, 2) gjennomstrømning og frafall og 3) Nedgang i antall norske søkere til engelskspråklige mastere og henter ut data for å følge med på disse.

¹⁵ Anker-Nilssen et al. (2022)

¹⁶ Lien og Didriksen (2022c)

Jurfak har innført et «kvalitetshjul» med kilder, utfordringer de vil ta tak i, og tiltak. Alt på overordnet nivå. Et eksempel er Studiebarometeret som kilde, knytning til arbeidslivet/relevans som utfordring og tydeliggjøre arbeidslivsrelevansen i utdanningene som tiltak. NT-fak viser til konkrete eksempler på tiltak som er iverksatt på bakgrunn av funn i datakildene. De har videreført et MentorIT-program etter gode tilbakemeldinger på et institutt. Et annet institutt prøver ut å sette inn mer undervisningsressurser på noen av de store emnene for å forbedre karaktersnittet. I tillegg har fakultet gjort et større analysearbeid som grunnlag for videre utvikling av studieprogrammene og læringsmiljøet (KvaNT-prosjektet¹⁷). Tiltak tilknyttet arbeidslivsrelevans er planlagt og delvis igangsatt. For eksempel oppgavesamarbeid, utvikle nye emner, mer bruk av næringslivsmentorer og II-er stillinger fra arbeid- og næringsliv.

Kandidatundersøkelsen gir for eksempel UMAK nyttig informasjon om arbeidsmarkedet for deres kandidater og brukes også som bakgrunnsinformasjon til å utforme spørsmål til studieprogramevalueringer.

For å holde en oversikt over den overordnede kvalitetsutviklingen på det enkelte program og kvalitetsområde vil Studiebarometeret være viktig framover, for de studiene som har mange nok studenter og høy nok svarprosent til å få resultater her. For å følge med på utviklingen i søkertall, gjennomføring, frafall, stryk ved eksamen mv. vil jevnlig rapporter fra FS fortsatt være viktig. Utover dette vil enhetene fortsatt måtte vurdere egne behov i forhold til tilgang på egnede data, ressurser, studieprogrammets og studentenes karakteristika.

2.3 Fellestrekk for studier med høy eller lav skår

Når resultatene fra Studiebarometeret kommer er det hvert år noen studieprogrammer som skårer spesielt høyt og noen andre som skårer spesielt lavt på overordnet tilfredshet¹⁸. Det spørsmålet, som oftest brukes til å sammenligne studentenes tilfredshet med studieprogrammet sitt, er: “Jeg er, alt i alt, fornøyd med studieprogrammet jeg går på”. Svaralternativene går fra 1 til 5, der 5 er mest positivt. Dette spørsmålet er også den nasjonale styringsparameteren for hvordan studentene oppfatter studiekvaliteten. Studiebarometeret har mange andre spørsmål,

¹⁷ UiT Norges arktiske universitet (2022)

¹⁸ Lien og Didriksen (2022b)

noen stilles i grupper etter tema og presenteres som indekser. Derfor er det naturlig å spørre om det er noen andre fellestrekk for de studiene som skårer spesielt høyt eller lavt på overordnet tilfredshet. Hvis vi finner slike fellestrekk har vi samtidig funnet noen av årsakene til at noen studieprogrammer skårer høyt eller lavt.

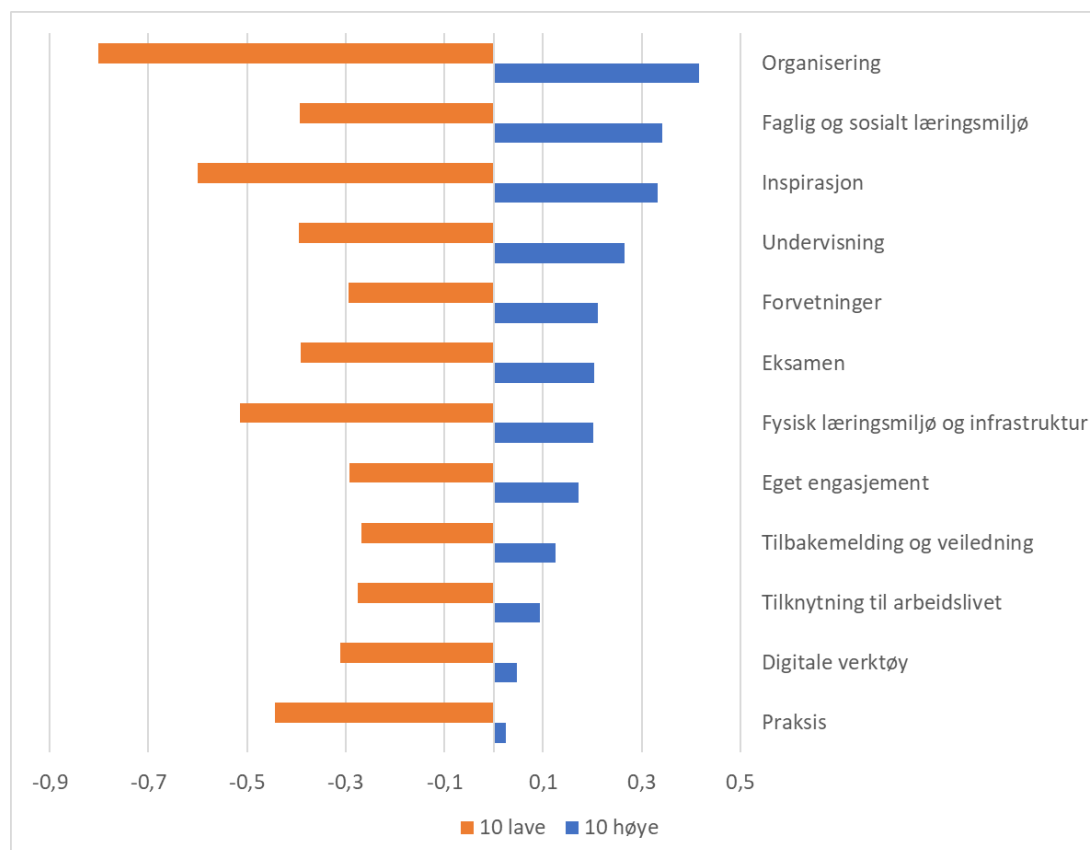
Vi har tilnærmet oss dette ved å plukke ut de 10 studieprogrammene med lavest skår og de ti studieprogrammene med høyest skår fra de 88 programmer som UiT mottok resultater for høsten 2021. Vi beregnet så gjennomsnittsskårene på indekser/spørsmål for hver av disse to gruppene, og sammenlignes med gjennomsnittsskårene for alle studieprogrammene ved UiT. Dette er et relativt lite antall studier og variasjonen mellom de vil være stor. For eksempel vil forhold som det indeksene *tilknytning til arbeidslivet* og *organiseringen av praksis* dekker, oppleves veldig forskjellig og dermed være sterkt påvirket av «utvalget» av studier i de to gruppene¹⁹.

2.3.1 Viktige områder for overordnet tilfredshet

Grafen under viser forskjellen for gjennomsnittet på de to gruppene av studier (lav skår og høy skår) fra UiT gjennomsnittet på de 12 indeksene i Studiebarometeret i 2021. (Indeksene er beregnet som et gjennomsnitt av svarene på de 3-5 spørsmål som inngår i den enkelte indeksen.) De lengste søylene til høyre og til venstre i grafen angir hvilke indekser som er de viktigste i gjennomsnitt for hver av de to gruppene. Vi finner at indeksene for *organisering og inspirasjon*, samt de to *læringsmiljøindeksene* fremstår som viktigst når vi skal ta hensyn både til de studentene som går på studier både med høy skår og med lav skår, på overordnet tilfredshet. Spørsmålet om medvirkning har i tillegg vist seg å være det viktigste spørsmålet i 2021. Det er de fire nevnte indeksene og spørsmålet om medvirkning vi vil gå mer i detalj på siden vi her spesielt ser etter forhold på studieprogramnivå som gjør at studier får spesielt høy eller lav skår. Skulle vi tatt med flere ville *undervisning* og *eksamen* (vurderingsformer) kommet på de neste plassene, men disse gir det trolig mer mening å gå dypere inn i på emnenivå enn på programnivå.

¹⁹ Lien og Didriksen (2022a)

Denne analysen tyder på at *praksis* og *digitalisering* er hygiene­faktorer i 2021. Hvis en av disse får lav skår vil det gå utover tilfredsheten, men det øker ikke tilfredsheten om det får høy skår. Digitaliseringsresultater kan være påvirket av pandemien. For å konkretisere litt mer om hva som ligger i hver av disse indeksene/spørsmålene har vi også tatt med noen eksempler på svar fra fritekstfeltene fra Studiebarometeret i 2021.

Figur 1 Forskjell fra UiT gjennomsnittet, for de ti studieprogrammene som skårer høyest (og lavest) på overordnet tilfredshet, for 12 indekser i 2021²⁰.

Indeksen *organisering* er satt sammen av fire spørsmål: Hvor tilfredse studentene er med den administrative tilretteleggingen av studieprogrammet, den faglige sammenhengen mellom emnene i studieprogrammet, kvaliteten på informasjonen om studieprogrammet og tilgjengeligheten på informasjon om studieprogrammet. Det framstår som at de fire spørsmålene er omtrent like viktige. For den overordnede tilfredsheten er det viktig med ulike

²⁰ UiT-gjennomsnittet ligger klart over midten av skalaen for de fleste indekser, noe som medfører at det trolig blir større absolutte forskjeller for de studiene med lavest skår enn for de med høyest skår.

former for god organisering (og tydelighet) i forhold til studieprogrammene. Dette handler om å ha gode systemer, rutiner for samhandling og effektive kanaler for informasjon, mellom studenter og de faglige- og administrative ansatte. En god organisering fordrer også god koordinering – og et godt samspill – mellom de faglige- og administrative ansatte i tilknytning til hvert enkelt studieprogram.

Organisering

Fritekstkommentarer fra Studiebarometeret 2021

- Jeg ønsker at studiet skal være forutsigbart, at det ikke plutselig kommer beskjed om obligatorisk nettundervisning uken etter, at timeplanen for samlingsuker er satt opp i god tid før studiestart og at de ikke legger nesten alle arbeidskrav til samme semester.
 - I tillegg må det finnes en bedre løsning på all informasjonen som gis til studentene. Canvas er, bedre enn i fjor, men fortsatt svært kaotisk. Det kommer mye informasjon på forskjellige steder til en hver tid.
 - Informasjon gjør hverdagen enklere. Bruk canvas mer hensiktsmessig, og del informasjon gjennom canvas. Slitsomt å måtte sende 5 mail for å få svar på spørsmål som kunne vært lagt ut.
 - Synest oppsett av timeplan har funket ekstremt dårlig, hovedsakelig dette semesteret. Vi kan ha 4-6 timer forelesning om dagen i en uke og helt fri neste. For de aller fleste hadde læringsutbytte blitt betydelig bedre dersom disse forelesningene var jevnt fordelt på 2-4 timer dagen.
 - Det bør komme tydeligere frem når man søker at det stort sett er et selvstudie. Mellom samlingene er det lite aktivitet og det legges opp til at studentene skal kunne arbeide. Grupper blir opprettet på kryss og tvers av fagene og gjerne også per sted. Dette gjør det vanskelig å være heltidsstudent da det ikke er noen å møte for å studere eller diskutere sammen med, hverken fysisk eller digitalt.
-

Indeksen *inspirasjon* består av tre spørsmål, der spørsmålene er i hvilken grad studentene mener at studieprogrammet bidrar til din motivasjon for studieinnsats, er faglig utfordrende og er stimulerende. Motivasjon og stimulerende kan se ut til å være viktigere enn faglig utfordrende både for høyt skårende og lavt skårende studieprogrammer. Kvalitet på dette området skapes trolig i stor grad i samhandlingen mellom de ansatte og studentene, men også for eksempel inntakskvalitet kan ha betydning for inspirasjon og motivasjon. Dette siden vi også finner en sammenheng på studieprogramnivå mellom overordnet tilfredshet og spørsmålet *jeg går på det studieprogrammet jeg helst vil gå på*.

Inspirasjon og motivasjon

Fritekstkommentarer fra Studiebarometeret 2021

- Savner mer og bedre informasjon om studiet og studieløpet fra studieveiledere, opplever i veldig liten grad engasjement fra administrasjon. De som skal gi oss info og følge oss opp bidrar lite, er veldig lite imøtekommende
 - Lærere må engasjere og inspirere. De kan ikke forvente av studenter at de deltar aktivt på egen hånd. Husk at nye studenter må avlæres fra den tradisjonelle undervisningsformen de fikk i skolesystemet. Emneansvarlig må være et forbilde. Studenter blir ikke inspirert når de får presentert et "godt nok" undervisningsprogram av emneansvarlig.
 - Industrial and real life problem solving sessions should be added in the course to make it more interesting and motivating.
-

For faglig og sosialt læringsmiljø er spørsmålene hvor tilfreds studentene er med det faglige miljøet blant studentene på studieprogrammet, det sosiale miljøet blant studentene på studieprogrammet samt miljøet mellom studentene og de faglig ansatte på studieprogrammet. Det kan se ut til at for de studentene som gir lav skår på overordnet tilfredshet, er det faglige miljøet mellom studenter og ansatte samt det faglige miljøet studenter imellom av noe større betydning enn det sosiale miljøet blant studentene. For de som gir høy skår på overordnet tilfredshet er miljøet mellom studentene omtrent like viktig som de to andre. Dette tyder på at det er viktigst å skape et faglig miljø mellom studenter og ansatte og studentene imellom.

Fysisk læringsmiljø og infrastruktur består av fire spørsmål, der studentene svarer på hvor tilfreds de er med bibliotek og bibliotekstjenester, IKT-tjenester (f.eks. læringsplattformer, programvare og PC-tilgang), lokaler for undervisning og øvrig studiearbeid samt utstyr og hjelpemidler i undervisningen. Det er spesielt de som gir lav skår på overordnet tilfredshet som også gir lav skår på disse spørsmålene.

Læringsmiljø

Fritekstkommentarer fra Studiebarometeret 2021

- Vi har vært veldig heldig med å fått tilbud om en mentorordning første året, hvor vi hadde hyppige møter og fikk dannet et godt studie- og sosialt miljø. I og med at vi ikke hadde andre møtepunkter dette året var dette årsaken til at jeg hadde motivasjon til å fortsette å studere generelt. Mentorordningen har også gjort at vi har blitt godt kjent på tvers av årskull og har dannet et generelt godt miljø på campus. Kunne gjerne ønske at vi hadde flere slike arenaer på andre og tredje år, hvor vi får møtepunkter for å snakke på tvers av fag og får felles læringsutbytte.
- Syns at de ansatte kan "se" studentene litt mer, føler meg veldig på egen hånd og at studiet er veldig "egenstudie". Syns det er dumt at det er noe av det første de mater oss med når vi begynner på studiet. Syns det kan bli bedre oppfølging, spesielt når man kommer lenger ut i studiet. Det er ikke sånn at man plutselig kan alt bare fordi man har studert lenger.
- Mer diskusjon og undervisning med fagpersoner i både næringsliv og universitet er ønskelig.
- Jeg ønsker enklere tilgang til Litteratur, enten på nett eller bibliotek. Fattige studenter sliter med å kjøpe bøker, selv etter stipend og deltidsjobb.
- Ønsker at vi får egen leseplass til masteråret.

Medvirkning består kun av et spørsmål i 2021, som er at studentene har mulighet til å gi innspill på innhold og opplegg i studieprogrammet. Dette spørsmålet gir store avvik både for de som gir høy og lav skår på overordnet tilfredshet. Dette indikerer at medvirkning er minst like viktig for de som går på studier som skårer høyt, som de som skårer lavt. Dette spørsmålet var en del av en indeks i 2019, men i de to siste årene er de andre spørsmålene i denne indeksen tatt ut.

Medvirkning

Fritekstkommentarer fra Studiebarometeret 2021

- Det å kunne legge til rette for innspill, og å høre på studentene kan ofte være positivt for alles opplevelse.
 - Savner en større tilbakemeldingskultur, både på innlevert arbeid, men også åpning for å gi kontante tilbakemeldinger til faglige ansatte. Er ofte forhold vi som studenter kan bidra med observasjoner om, men som blir avfeid.
 - Skolen trenger å bli mer mottakelige for tilbakemelding fra studenter uten at det blir uheldig for studenten, samt skape bedring der det tydelig er behov. Mange studentene opplever å være kasteballer i et system preget av kaos, som fører til mistillit mellom studenter og ansatte/forelesere.
-

Hvilke utdanninger befinner seg så blant de 30 studieprogrammene med lavest skår for overordnet tilfredshet i 2021, 2020 og 2019? Utdanninger der praksis er en viktig del av programmet, programmer på andre campus enn Tromsø, samt programmer som er samlingsbasert/nettstøttet/nettbasert/deltid er overrepresentert blant de som skårer lavt. Sykepleie og grunnskolelærer er to utdanninger som oftere sliter med dårlig skår på sine programmer, men alle fakulteter har programmer som får dårlig skår av forskjellige grunner. At studieprogrammer som i større grad henvender seg til andre enn den unge heltidsstudenten på campus i Tromsø er mindre fornøyd gir signaler om hvor det bør satses framover. Dette henger også godt sammen med at områdene, organisering, inspirasjon, studiemiljø og medvirkning er de viktigste å jobbe med for å unngå programmer med lave skår på den overordnede tilfredsheten.

2.4 Forslag til tiltak

- Fakultetene skal i forbindelse med innføring av nytt sak- og arkivsystem påse at det utarbeides egne rutiner for gjennomføring og dokumentasjon av kvalitetsdialogen på alle nivåer.
- Alle studieprogram inkludert ph.d.-program skal innføre mentorordninger til sine studenter. (Inntakskvalitet, ansvarlig fakultetene)

- Lage en standard indikatorpakke og tilgjengeliggjøre den i statistikkportalen så snart styringsparameterne for UIT på utdanningsområdet er definert i den overordnede langtidsplanen. (Alle kvalitetsområder, ansvarlig FUF)
- Videreutvikle felles system og rutiner for gjennomføring og oppfølging av emne- og studieprogramevalueringer. Dette inkluderer videreutvikling av felles løsninger for dokumentasjon og publisering av evalueringsrapporter, og etablere en tjeneste for gjennomføring av standardiserte digitale emneevalueringer. (Kvalitet i undervisning og vurdering, ansvarlig FUF).
- Fram til utgang av studieåret 2022/2023 kan studieprogrammene velge mellom studieprogramrapportering eller utviklingsplaner. Fra studieåret 2023/2024 av blir det kun utviklingsplaner. SEFU vil lage en mal. (Programdesign- og ledelse, ansvarlig FUF)
- Lage en bedre oversikt over konkrete utfordringer som avdekkes i tilknytning til og på de enkelte studieprogrammene, slik at organisasjonen kan ta tak i felles utfordringer og legge til rette for erfaringsdeling. (Alle kvalitetsområder, ansvarlig Fakultetene og FUF)

3 Åpen utdanning

I UiTs nye strategi –*Eallju – Drivkraft i Nord*²¹ – skal UiT blant annet fremme **åpenhet** i utdanning fram mot 2030. Åpen utdanning og åpne læringsressurser trekkes også fram av UiTs utviklingsavtale med Kunnskapsdepartementet. Konseptet vil altså være viktig fremover, og derfor ønsker vi å vie et kapittel til nettopp dette temaet. Åpen utdanning er et paraplybegrep som kan sammenfattes på følgende måte:

a way of carrying out education, often using digital technologies. Its aim is to widen access and participation to everyone by removing barriers and making learning accessible, abundant, and customisable for all. It offers multiple ways of teaching and learning, building and sharing knowledge. It also provides a variety of access routes to formal and non-formal education, and connects the two.²²

Også Regjeringen ønsker et mer åpent utdanningssystem, og de fremhever desentralisert og fleksibel utdanning som en vesentlig del av dette konseptet: «Regjeringen ønsker å åpne opp utdanningssystemet mer enn i dag. Vår ambisjon er at utdanning ved fagskoler, høyskoler og universiteter er tilgjengelig for alle, uavhengig av hvor i landet de bor og hvilken livssituasjon de er i.»²³

I den første delen av dette kapitlet presenteres noen refleksjoner rundt *hvorfor* vi bør satse på åpen utdanning ved UiT. Deretter presenteres en forklaring på hva åpen utdanning er. Åpen utdanning rommer mye. Som vi vil se, inkluderes blant annet åpen undervisning med deling av åpne læringsressurser og fleksibilisering av utdanning, men dette er bare noen av konseptene som beskriver begrepet. Vi vil også utforske noen mulige konsekvenser og utfordringer en mer åpen tilnærming til utdanning vil ha for UiT. Det er mulig å trekke paralleller mellom konsepter knyttet til åpen utdanning og måten undervisning og vurdering ble gjennomført på under Covid-19-nedstegningen. Vi vil derfor bruke erfaringene fra pandemien som et utgangspunkt for å se hvor UiT er i dag og for å identifisere flere utfordringer. Erfaringene hentes fra fakultetenes Kvalitetsmeldinger og dialogmøter fra 2022, samt resultater fra Studiebarometeret, SHoT-undersøkelsen og Underviserundersøkelsen. Fokuset vil være på digital undervisning, fleksibilisering av utdanningstilbud, utdanningsfaglig digital kompetanse, samarbeid og bruk

²¹ UiT (2022a)

²² Inamorato dos Santos et al. (2016, s. 10)

²³ Kunnskapsdepartementet (2021a)

og deling av åpne læringsressurser. Vi avslutter kapitelet med forslag på tiltak for videre jobbing.

Det er viktig å påpeke at endringene som ble gjort etter pandemiens inntog ikke ble gjort med åpning av utdanningstilbud som motivasjon. Pandemien var en unntakssituasjon, med plutselige og flyktige endringer, og det som ble gjort er ikke nødvendigvis representativt for våre ansattes kompetanse og kunnskap. Begrepet *åpen utdanning* inkluderer dessuten en rekke konsept som ikke ble etterspurt i Kvalitetsmeldingene. Derfor vil kunnskapsgrunnlaget vi presenterer kanskje være noe mangelfullt. Det er likevel de opplysningene vi har på nåværende tidspunkt, og fakultetenes erfaringer fra pandemien vil utvilsomt være både verdifulle og nyttige inn i et videre arbeid med åpen utdanning. Derfor tar vi utgangspunkt i dette når vi skal vurdere nå-situasjonen og eventuelle utfordringer, men vi er som nevnt klar over at det ikke nødvendigvis viser det helhetlige bildet.

3.1 Hvorfor åpen utdanning?

Åpen utdanning står sentralt, både i UiTs egen strategi, i UiTs utviklingsavtale med Kunnskapsdepartementet og i strategier fra Regjeringen. Dette er ikke uten grunn, for det finnes en rekke fordeler med denne måten å tenke utdanning på. For det første, er det mye som tyder på at åpen utdanning kan resultere i bedre og mer relevant undervisning for studentene. Ved hjelp av for eksempel åpne læringsressurser kan pensum og lærestoff skreddersys til ønsket læringsmål og -utbytte i større grad enn vi kan ved bruk av tradisjonelle lærebøker (jf. *Constructive Alignment*²⁴). Forskning viser videre at bruk, deling og bearbeiding av åpne læringsressurser også legger til rette for videreutvikling av ideer, kunnskap og undervisning. Ved å kombinere spisskompetanse fra flere hold, vil man kunne skape en større kunnskapsbase og utfylle hverandre på en formålstjenlig måte. Dette kan øke kvaliteten på undervisningen.²⁵ En annen fordel, er at åpne læringsressurser sparer studentene for den økonomiske byrden kjøp av tekstbøker medfører.

²⁴ Paskevicius (2017)

²⁵ Weller et al. (2017), Bukach et al. (2021) og Tlili et al. (2020)

Forskning viser dessuten at åpen pedagogikk, en utdanningsfilosofi som blant annet setter søkelys på bruk av samarbeid, studentaktive metoder og digitale verktøy, kan bidra til utvikling av kritisk tenkning, større selvstyring og selvstendighet og økt glede av utdanning blant studentene²⁶. Samtidig har man observert en viss bedring av studentenes læringsmiljø, trivsel og psykiske helse. Bruk av samarbeid, for eksempel, kan støtte deres følelse av tilhørighet. Ved å la studenter ta del i produksjon av kunnskap, opplever mange en følelse av handlekraft og innflytelse over både eget liv og samfunnet for øvrig. Dette kan virke positivt på angst, stress, maktesløshet og utenforskap.²⁷ Samarbeid og kontakt med næringsliv kan i tillegg føre til økt arbeidslivsrelevans og autentisitet i studiet, og bruk av digitale verktøy i undervisningen vil medføre økt digital kompetanse, noe som er og vil fortsette å være ettertraktet i et samfunn som blir stadig mer digitalisert²⁸. Forskning viser altså at åpen utdanning kan bidra positivt på en rekke områder (se fotnoter 24-27 for kilder). Man kan også knytte dette til flere kvalitetsområder i Kvalitetssystem for utdanning ved UiT²⁹, deriblant *læringsutbytte, kvalitet i undervisning og vurdering, rammekvalitet og samfunns- og arbeidslivsrelevans*.

Det er imidlertid ikke bare studentene som kan høste fordeler av åpen utdanning. Forskning på åpne læringsressurser viser at både bruk og åpen deling kan ha positive konsekvenser for den enkelte underviser og deres institusjon. Bruk av åpne læringsressurser er ressurs- og tidsbesparende over tid. Deling kan dessuten bidra til å gjøre undervisere mer synlige for akademia utenfor egen institusjon, og forskning viser også at institusjoner som deler egenproduserte ressurser av god kvalitet, fremstår som attraktive valg for nye studenter.³⁰ Elever i videregående skole benytter seg av og til av et universitets åpne innhold dersom det finnes, og dette kan i stor grad fungere som markedsføring av universitetets faglige kompetanse. Dette kan ha positiv innvirkning på studentrekruttering.

Det å tilby fleksible utdanningstilbud, som er enda et aspekt ved konseptet åpen utdanning, vil også bidra positivt i rekruttering av studenter. Ikke alle mennesker som ønsker utdanning lever liv som er forenlige med tradisjonelle og campusbaserte fulltidsstudier, og fleksible tilbud gjør

²⁶ Dermody (2019), Tillinghast (2020), Werth og Williams (2021), Werth og Williams (2022)

²⁷ Perryman og Lister (2020), Open Education Global (2022)

²⁸ Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse (2022b)

²⁹ UiT Norges arktiske universitet (2018)

³⁰ D'Antoni (2009), Kursun et al. (2014),

utdanning tilgjengelig, også for disse. I Studiebarometeret for 2021 ser vi at gjennomsnittlig arbeidstid utenfor studiene for deltids-, nett- og desentraliserte studieprogrammer ved UiT er i overkant 20 timer i uka, noe som tilsvarer mer enn halv stilling i gjennomsnitt. For heltidsstudentene ligger gjennomsnittet på omtrent halvparten, mellom 10 og 11 timer, men her er forskjellene store. 38 prosent oppgir at de ikke jobber i det hele tatt. 1/3 av heltidsstudentene jobber mer enn 10 timer i uka og 11 prosent av oppgir at de jobber 21 timer eller mer. Fleksible utdanningstilbud kan gjøre det lettere for studenter som må eller ønsker å jobbe å kombinere dette med en studiehverdag.

Ved å gjøre utdanningstilbud mer uavhengig av tid og rom vil universitetet dessuten bidra til at flere mennesker i ulike livsfaser kan få tilgang til høyere utdanning og påfyll av kompetanse når de ønsker det (jf. livslang læring). Fleksible utdanningstilbud vil også bidra til å sikre kompetent og oppdatert arbeidskraft i både by og distrikt. Dette er spesielt viktig i distriktskommuner, der rekruttering av kompetent arbeidskraft kan være en utfordring.³¹ Samarbeid om og deling av åpne læringsressurser vil dessuten kunne føre til økt kunnskapsflyt i samfunnet, ettersom slike læringsressurser er en del av et universitets vitenskapelige produksjon.

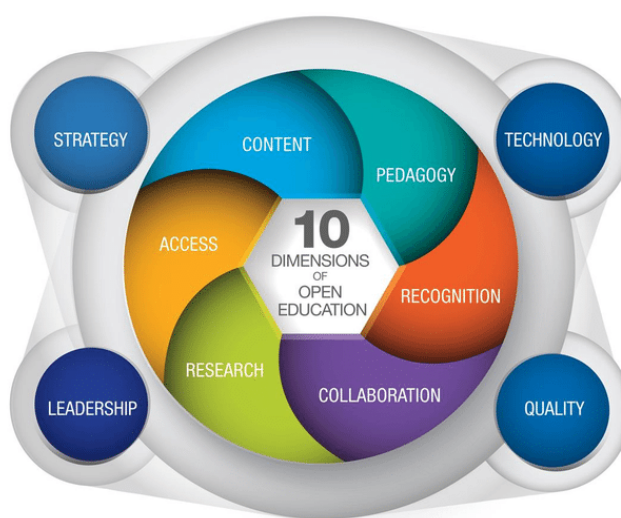
Deling, samarbeid, åpenhet og fleksibilitet i utdanningene kan resultere i et mer inkluderende og tilgjengelig utdanningstilbud for en større og mer allsidig studentgruppe. En satsning på åpen utdanning kan gi UiT et omdømmeløft og resultere i spart tid og ressurser, men forutsetter at det arbeides målrettet med de ansattes kompetanse, infrastruktur og at det gjennomføres et langsiktig omstillingsarbeid. Målet å strekke seg etter er å gi samfunnet økt tilgang til god, relevant og tidsriktig kompetanse.

3.2 Hva er åpen utdanning?

Åpen utdanning er et relativt nytt konsept for mange, og dermed er det nødvendig å definere begrepet. Ifølge det internasjonale universitetsnettverket Open Education Global, handler det enkelt forklart om rettferdig og enkel tilgang på utdanning, uavhengig av for eksempel økonomisk og kulturell bakgrunn eller geografisk tilhørighet. Man skal også ha tilgang til gratis

³¹ Kunnskapsdepartementet (2021a, s. 11-16)

eller billige læringsressurser som skal kunne oversettes, forbedres, holdes oppdatert og tilpasses for hver enkelt underviser og hver enkelt student. Åpen utdanning skal samtidig være preget av samarbeid, mellom studenter, undervisere og samfunn, og skal inspirere en kultur for deling og felles verdiskaping. Digitale verktøy og teknologi trekkes frem som viktig i jobben med å sikre tilgang til utdanning, samt deltakelse i utdanning og samhandling mellom studenter, undervisere og andre aktører.³² Undviseres utdanningsfaglige digitale kompetanse, det vil si, kompetanse i pedagogisk og didaktisk bruk av digital teknologi³³, er viktig. I EU-kommisjonens rapport *Opening up Education: A Support Framework for Higher Education Institutions*, blir disse tankene konkretisert ytterligere, ved hjelp av 10 dimensjoner³⁴:

Figur 2 10 dimensjoner av åpen utdanning ³⁵

De seks innerste dimensjonene kalles for kjernedimensjoner, og brukes til å forklare *hva* åpen utdanning er. De oversettes her til *tilgang*, *innhold*, *pedagogikk*, *godkjenning*, *samarbeid* og *forskning*. De fire resterende dimensjonene som omkranser kjernedimensjonene, kalles tverrgående dimensjoner, og omhandler *hvordan* man oppnår åpen utdanning. De er her oversatt til *strategi*, *teknologi*, *kvalitet* og *lederskap*. Disse 10 dimensjonene skal vi nå utdype.

³² Open Education Global (2021, s. 1-4)

³³ Kunnskapsdepartementet (2021c, s. 15)

³⁴ Inamorato dos Santos et al. (2016, s. 8)

³⁵ Inamorato dos Santos et al. (2016, s. 8)

3.2.1 De seks kjernedimensjonene

Tilgang er et av hovedelementene i åpen utdanning, og utvidet tilgang til informasjon og kunnskap er en sentral faktor når det gjelder å legge til rette for formell og uformell utdanning. Det kan være snakk om tilgang til studieprogrammer, kurs eller emner eller tilgang til faglige nettverk. Det kan også handle om tilgang til gratis eller åpent tilgjengelig pedagogisk **innhold**, som dessuten er den andre dimensjonen som EU-kommisjonens redegjørelse trekker frem. Innhold i åpen utdanning handler om åpent tilgjengelige læringsressurser, gjerne utgitt under åpen lisens. Dette kan inkludere alle typer tekster, tekstbøker, kursmateriell, bilder, spill, podcasts, videoforelesninger, forskningsartikler og annen type materiell som kan brukes i undervisning.³⁶

Den tredje dimensjonen i EU-kommisjonens rammeverk, er **pedagogikk**. Dette handler om å utvikle læringsdesign som muliggjør en bredere form for studentdeltakelse og -samarbeid, ved hjelp av teknologi og digitale verktøy. Det kan handle om studentaktive læringsformer, med aktiviteter som ligner oppgaver som utføres i arbeidslivet for å sikre økt arbeidslivsrelevans, eller det kan dreie seg om å gjøre muligheten for læring og pedagogiske praksiser åpne og tilgjengelige, slik at studentene selv kan styre hva, når og hvor de skal studere (fleksible utdanningstilbud).³⁷ Det ligger altså mange muligheter i åpen pedagogikk, men det stiller også store krav til undervisernes utdanningsfaglige digitale kompetanse.

Godkjenning trekkes frem som det fjerde viktige elementet innen åpen utdanning. Åpen godkjenning er et bredt begrep, og kan referere til alt fra inntak på bakgrunn av realkompetanse til et mer fleksibelt system når det gjelder å godkjenne studiepoeng. Det kan for eksempel gjøres enklere å få anerkjent studiepoeng og emner tatt ved andre institusjoner enn hjeminstitusjon. EU-kommisjonens støtterammeverk snakker om såkalt *Fast Track Recognition*, der en gruppe universiteter går sammen og vedtar at hverandres kurs og emner automatisk gir formelle studiepoeng for deres studenter, uavhengig av hjeminstitusjon. Det kan til slutt dreie seg om mer åpne og tilgjengelige vurderingsformer som hjelper studenter fra utdanning og videre ut i arbeidslivet.³⁸ For å eksemplifisere, kan eksamensoppgaver knyttes til bestillinger fra

³⁶ Inamorato dos Santos et al. (2016, s. 25).

³⁷ Inamorato dos Santos et al. (2016, s. 26)

³⁸ Inamorato dos Santos et al. (2016, s. 26)

næringslivet, og på så måte gi studentene muligheten til å vise seg frem for potensielle arbeidsgivere allerede før ferdig utdanning³⁹.

Den femte kjernedimensjonen handler om **samarbeid**. Det kan for det første være snakk om samarbeid internt på en institusjon: Mellom fakultet, mellom institutt, mellom studenter og mellom ansatte. Målet er å senke terskelen for deling av kunnskap og erfaringer for å øke kompetansen innad på institusjonen. Tverrfakultære samarbeid, der forskjellige fakulteter går sammen om større prosjekter eller studietilbud, kan være eksempler på denne typen samarbeid. Samarbeid med lokalsamfunn og næringsliv er også relevant: Næringsliv skal kunne dra nytte av kunnskapen som finnes på utdanningsinstitusjonen, og en utdanningsinstitusjon skal kunne dra nytte av kunnskapen som finnes i lokalsamfunnet, også for å sikre arbeidslivsrelevante tilbud. Man kan til slutt referere til samarbeid på tvers av institusjoner. Man kan samarbeide med prosjekter, eller man kan samarbeide med undervisning for å gi studenter muligheten til å utforske større deler av et fagtilbud enn det hjemminstitusjonen har mulighet til å tilby. Målet er også å styrke forholdet mellom disse for å legge til rette for åpen deling av blant annet kunnskap, pedagogiske opplegg, åpne læringsressurser og forskning. Dette kan i tillegg skje på tvers av landegrenser. Digitalisering styrker denne typen samarbeid⁴⁰.

Den sjette, og siste, kjernedimensjonen i EU-kommisjonens rammeverk, dreier seg om åpen **forskning**.⁴¹ Åpen forskning handler om å gjøre kunnskap tilgjengelig på tvers av fagmiljøer, sektorer og landegrenser, via åpenhet og kunnskapsdeling i forskningsprosessene. Dette omfatter hele forskningsprosessen, fra startfasen og finansiering, til gjennomføring av forskningen til dataforvaltning, analyse, vitenskapelig publisering og kommunikasjon. Det er dermed et vidt begrep, som også kan brukes til å betegne åpent samarbeid, åpen fagfellevurdering, åpne arbeidsmetoder, åpne utdanningsressurser og involvering av befolkning, blant annet.⁴²

³⁹ NOKUT (2022a)

⁴⁰ Inamorato dos Santos et al. (2016, s. 26)

⁴¹ Inamorato dos Santos et al. (2016, s. 27)

⁴² Forskningsrådet (2020, s. 5)

3.2.2 De fire tverrgående dimensjonene

I EU-kommisjonens støtterammeverk er det de fire tverrgående dimensjonene *strategi*, *teknologi*, *kvalitet* og *lederskap* som gir råd om *hvordan* man skal jobbe for å åpne utdanningspraksis. Det er altså disse som gir strukturen og rammene for realiseringen av de seks kjernedimensjonene.

Strategi handler om å definere verdiene, forpliktelsene, mulighetene, ressursene og evnene til en UH-institusjon med hensyn til å åpne opp utdanning. Hvis målet for en institusjon er å fremme åpen utdanning, må åpenhet være en viktig del av en institusjons politikk og strategi, og må være integrert i institusjonens oppdrag.⁴³

For å oppnå en god digital omstilling, vil **teknologi**, den andre tverrgående dimensjonen, være viktig. Teknologiske løsninger spiller for eksempel en viktig rolle når vi snakker om publisering av åpne læringsressurser, og fleksible utdanningstilbud vil være avhengige av gode digitale verktøy.⁴⁴ De teknologiske løsningene må dessuten sikre god informasjonssikkerhet og ivaretagelse av personvern hensyn, ettersom UH-sektoren sitter på mye verdifull person- og forskningsdata.⁴⁵

Et åpent utdanningstilbud må også være av god **kvalitet** for å være troverdig og pålitelig, noe som tydeliggjøres i den tredje tverrgående dimensjonen. EU-kommisjonen opererer med fem konsepter for å definere hva som ilegges kvalitetsbegrepet i denne sammenhengen: *Formål*, *effekt*, *tilgjengelighet*, *nøyaktighet* og *fortreffelighet*. For enkelhetens skyld bruker vi åpne læringsressurser som eksempel for å illustrere og konkretisere hvert av disse konseptene. *Formål* handler om at en læringsressurs må ha et innhold som er tilpasset et klart definert læringsutbytte. Videre må ressursen føre til høy grad av måloppnåelse, og det er dette som kalles *effekt* i EU-kommisjonens rapport. Begrepet *tilgjengelighet* inkluderer konsepter som åpenhet og enkel tilgang, og *nøyaktighet* refererer til at ressursenes innhold skal være korrekt

⁴³ Inamorato dos Santos et al. (2016, s. 27)

⁴⁴ Inamorato dos Santos et al. (2016, s. 28)

⁴⁵ Kunnskapsdepartementet (2021c, s. 22)

og feilfritt. Det siste konseptet, *fortreffelighet*, handler om at læringsressursene skal holde et høyt faglig nivå.⁴⁶

Til slutt trengs godt **lederskap**. Ifølge rammeverket fra EU-kommisjonen, er lederskap i forbindelse med åpen utdanning et relativt vidt begrep. Det handler om å utforme strategier, handlingsplaner og direktiver på sentralt hold, men refererer også til ildsjeler på alle nivå, fra sentral ledelse til engasjerte studenter, som samarbeider og tar initiativ for å videreutvikle en institusjons praksis. Lederskap innen åpen utdanning handler altså om alt fra personlig motivasjon og initiativ, til planlegging av prosess, organisering av oppgaver, samarbeid og resultatstyring, og skal være både top-down og bottom-up.⁴⁷

3.3 UiT og åpen utdanning: Utfordringer og konsekvenser

Åpen utdanning er en del av UiTs strategi fram mot 2030⁴⁸. Når vi ser denne i sammenheng med *Strategi for digital omstilling i universitets- og høyskolesektoren*⁴⁹, *Strategi for desentralisert og fleksibel utdanning ved fagskoler, høyskoler og universiteter*⁵⁰, og vårt arbeid med å fornye og omstille studie- og emneporteføljen, er det tydelig at åpenhet, digitalisering og fleksibilisering av utdanning vil være en vesentlig del av både UiTs og andre UH-institusjoners arbeid de neste årene. Åpen utdanning er imidlertid et abstrakt begrep. Selv om det teoretiske konseptet er godt beskrevet av EU-kommisjonens 10 dimensjoner, er det likevel ikke intuitivt hvordan vi ved UiT skal jobbe for å nå mål og ambisjoner fastsatt av strategi og utviklingsavtalen med Kunnskapsdepartementet. Det man imidlertid kan se for seg, er at en omlegging til et mer åpent utdanningstilbud vil ha både praktiske og økonomiske konsekvenser på hvordan UiT organiserer studieprogram, emner og undervisning. Under utforskes noen mulige følger en mer åpen tilnærmingstype til utdanning vil ha for UiT, selv om man per dags dato ikke har nok kunnskap til å trekke sikre konklusjoner.

⁴⁶ Inamorato dos Santos et al. (2016, s. 28)

⁴⁷ Inamorato dos Santos et al. (2016, s. 29)

⁴⁸ UiT (2022a)

⁴⁹ Kunnskapsdepartementet (2021c)

⁵⁰ Kunnskapsdepartementet (2021a)

Åpen forskning er UiT allerede godt kjent med, ettersom vi i mange år har hatt en rolle som pådriver for åpen forskning og Open Access på nasjonalt og internasjonalt plan. Åpen vitenskap ble også diskutert i UiTs Forskningsmelding 2020⁵¹. Derfor vil man ikke diskutere denne dimensjonen her, men heller sette søkelys på pedagogiske problemstillinger. På nåværende tidspunkt problematiseres heller ikke utfordringer og konsekvenser knyttet til åpen godkjenning, ettersom dette er aspekter UiT ikke kommer til å prioritere i sitt arbeid med åpen utdanning de to neste årene.

Tilgang på og bruk av åpne læringsressurser, derimot, er en vesentlig del av åpen utdanning som kommer til å være viktig for UiTs arbeid de kommende årene, siden det trekkes eksplisitt frem av vår utviklingsavtale med Kunnskapsdepartementet. UiT har som nevnt en god praksis når det kommer til åpen deling forskningsresultater, men bruk og deling av undervisningsressurser er ikke like godt etablert ved universitetet vårt (se kapittel [3.4.4](#)). Vi vil altså måtte gjøre en jobb for at bruk og deling av undervisningsressurser vil falle like naturlig for UiTs ansatte, som det deling og bruk av åpen forskning gjør, og vi må jobbe for en god delings- og samarbeidskultur ved universitetet vårt. Dette vil også gjelde samarbeid med andre institusjoner i inn- og utland. Vi må dessuten legge til rette for at bruk, produksjon og deling av ressurser i praksis lar seg gjøre.

En mulig utfordring kan være at tilgangen på gode åpne læringsressurser muligens virker noe begrenset i forhold til mer tradisjonelt pedagogisk materiale, som for eksempel lærebøker. Man kan dessuten ikke være sikker på at åpent tilgjengelig materiale har vært gjennom samme nivå av gjennomgang og redigering som lærebøker, noe som stiller større krav til kvalitetssikring av innhold og relevans før man tar det i bruk i undervisning. Det kan derfor være nødvendig å utarbeide en oversikt over tilgjengelig læringsressurser, eller gode plattformer der læringsressurser publiseres, som også er kvalitetssikret eller fagfellevurdert, slik at undervisere som ønsker å ta i bruk åpne læringsressurser lettere finner fram til gode alternativer. Dette vil være relevant for flere utdanningsinstitusjoner, og dermed noe som bør spilles inn nasjonalt og utarbeides i samarbeid med hele sektoren.

⁵¹ UiT Norges arktiske universitet (2020, s. 9-12)

Samtidig må det samles inn informasjon om hvorfor bruk og deling av læringsressurser er hensiktsmessig, slik at vi sikrer at undervisere vet hvorfor dette er ønskelig. Utvikling av egne åpne læringsressurser eller utforming av kurs og emner som inkluderer åpne ressurser, er tidkrevende og kan føre til merarbeid for underviseren, da først og fremst i en startfase når alt må utarbeides fra bunnen av.

Mange undervisere har imidlertid allerede en overveldende arbeidsmengde, og selv om forskning sier at åpne læringsressurser har mange positive konsekvenser knyttet til seg, er ikke det ensbetydende med at den enkelte ansatte ønsker eller har kapasitet til å finne eller utvikle åpent materiale. I UiTs *Retningslinjer for fordeling av arbeidstid for ansatte i undervisnings- og forskerstillinger*⁵² er det fastsatt at utvikling og deling av læringsressurser er en del av vitenskapelig ansattes utdanningsarbeid, og det presiseres videre at det kan avsettes tid til dette etter avtale med nærmeste leder. Vi må dermed ta stilling til hvordan vi kan motivere våre ansatte til å arbeide med nettopp dette, og hvordan vi kan sørge for at produksjon og deling av undervisningsmateriale blir en del av underviseres prioriterte arbeidsoppgaver.

Dersom åpen pedagogikk skal bli en del av UiTs utdanningstilbud, vil dette nødvendigvis føre til en omlegging av hvordan undervisning gjennomføres ved universitetet. Metoder knyttet til åpen pedagogikk, med blant annet bruk av studentaktive undervisningsmetoder, digitalisering og fleksibilitet, stiller store krav til bruk av teknologi og digitale verktøy. Skal vi høste fordelene som ligger i åpen pedagogikk, må vi altså sørge for at flere undervisere og vitenskapelig ansatte får mulighet til kompetanseheving på nettopp utdanningsfaglig og didaktisk digital kompetanse og digitale undervisningsmetoder. Vi kan ikke bare sette strøm på papir, ved for eksempel å filme en tradisjonell forelesning og gjøre denne tilgjengelig for en større studentgruppe, for så å kalle dette åpen pedagogikk. Undervisning må planlegges og gjennomføres på en helt ny måte. Dersom dette er noe som ønskes av UiTs undervisere, må vi også påse at de får tilbud om den nødvendige kompetanseutviklingen som trengs for å lykkes med denne omleggingen. I hvilken grad dette skal styres lokalt fra hvert fakultet eller institutt, eller om fellesadministrasjonen skal ha hovedansvaret, må det ses nærmere på, men siden kompetansebehov trolig vil variere mellom fagområdene, kan det tenkes at det mest

⁵² Wollscheid et al. (2020)

formålstjenlige er at hvert enkelt fakultet har et kompetansehevende tilbud, knyttet til de spesifikke faglige behovene de står overfor. Det bør kanskje vurderes å opprette et (digitalt) forum for digital erfarings- og ressursdeling på UiT, gjerne organisert per fagområde.

En annen utfordring vi også må tenke på, er at studentdrevet læring kan gjøre det vanskeligere for undervisere å spore studentenes fremgang og gi riktig tilbakemelding tidsnok. Dette kan være spesielt utfordrende i store grupper. UiT må altså gjøre et undersøkelsesarbeid på hvordan dette kan gjøres på best mulig måte, og i større grad ta i bruk den forskningen som er gjort på hva som må til for å kunne tilby åpne utdanninger med studentaktive metoder av god kvalitet, også i større studentgrupper.

Når det gjelder samarbeidsaspektet, som også er en viktig del av åpen utdanning, kjenner vi allerede i dag til noen tekniske problemstillinger som på sikt må løses. En ønskelig situasjon er at forskjellige UH-institusjoner samarbeider om undervisning, men i dag har man ikke et godt nok system for studentregistrering. Hvordan skal studenter registreres når de tar emner ved andre universitet enn eget, på en enkel og sømløs måte, og uten å måtte betale semesteravgift flere ganger? Dette vil for øvrig være gjeldende også ved internasjonale samarbeid. Dette er noe vi vil bli nødt til å se på dersom slike undervisningssamarbeid skal kunne gjennomføres, men det er naturlig at dette er vil være en jobb for hele sektoren, og ikke kun UiT.

Et annet viktig moment er hvordan vi sikrer et godt psykososialt- og faglig læringsmiljø. Dette er viktig, uavhengig av om undervisning foregår fysisk eller digitalt eller om det er et resultat av samarbeid med andre universitet eller ikke. Som det framgår av kapittel [3.4.1.1](#), er det en drastisk øking av ensomhet og en vesentlig nedgang i studiemotivasjon under pandemien, noe som kan tyde på at UiT trenger en større bevissthet på det digitale læringsmiljøet, spesielt hvis fleksible utdanninger skal få en større rolle i studietilbudet vårt. Dette gjelder spesielt ved de fleksible og nettbaserte tilbudene som har digitalt læringsmiljø som sitt eneste læringsmiljø. I hvilken grad fysisk tilstedeværelse bør være en del av et emne eller et studieprogram, uavhengig av om det er et deltids-, heltids-, fysisk eller digitalt tilbud, må også undersøkes, og det trengs mer kunnskap om hvordan man kan legge til rette for dette.

Det finnes til slutt noen strukturelle hindringer som kan begrense mulighetsrommet når det kommer til åpen utdanning. Bruk av studieprogram, for eksempel, kan skape et mer fastlåst og

lite fleksibelt studieløp, og det gjør det vanskeligere å sette sammen tverrfaglige utdanninger. En mer «bygg din egen grad»-tilnærming til utdanning, der det også kan være mulig kun å ta et lite emne om et enkelt tema for å tette spesifikke kompetansehull, vil ha stor samfunnsmessig betydning for kompetanseheving i landsdelen. Kanskje burde vi ved UiT åpne opp for at en student kan fylle graden sin med både informatikk og humaniora hvis hen ønsker det, eller kanskje bør det være mulig å ta fem studiepoeng i grunnleggende juridisk metode uten å ta en hel grad? Dette er problemstillinger vi ved UiT må tenke over.

En satsning på åpen utdanning vil utvilsomt føre til en rekke konsekvenser for UiT, av både praktisk og økonomisk art. Her har det blitt foreslått noen, men som sagt tidligere, er det for tidlig i prosessen til å kunne trekke sikre slutninger på hvilke følger dette i realiteten vil ha for universitetet. I de neste avsnittene tar man utgangspunkt i erfaringene fra pandemien, for å sette disse i sammenheng med åpen utdanning. Finnes det noen læringspunkter vi kan ta med oss videre inn i arbeidet med åpen utdanning?

3.4 Erfaringer fra pandemien og åpen utdanning

Digitalisering og fleksibilisering av utdanningstilbud er en sentral del av åpen utdanning. De samme konseptene var også en brå konsekvens av pandemiens utbrudd i 2020, og det er naturlig å forvente at dette har hatt påvirkning på studentenes utdanningstilbud. Resultatene fra Studiebarometeret 2021⁵³ viser bare en liten nedgang i skåren for overordnet tilfredshet, men det er store forskjeller mellom utdanningstypene og enda større forskjeller mellom studieprogram. Ved UiT var det medisin, vernepleie og juridiske fag som skåret høyest på tilfredshet i 2021, mens sykepleie, grunnskolelærer og lektorutdanningene skåret lavest. Disse resultatene sammenfaller med pre-pandemisk skår. At medisin, vernepleie og juridiske fag også skåret høyt gjennom pandemien kan tolkes som at de klarte å opprettholde utdanningskvaliteten på tross av pandemien. Utdanningstypene ved UiT som har hatt størst økning i overordnet tilfredshet, fra 2019 til 2021 er sosialt arbeid, barnevern og vernepleie. Disse tre utdanningstypene kom «best» ut av pandemiundervisningen, trolig fordi det innen disse utdanningstypene ved UiT er en miks av samlingsbaserte, deltids- og heltids studieprogrammer. De samlingsbaserte studiene og deltidsutdanningene har skåret høyere på overordnet tilfredshet

⁵³ Lien og Didriksen (2022a)

under pandemien. På den andre siden er det bioingeniør, sosiologi, farmasi og informasjons- og datateknologi som har gått mest ned i skår på overordnet tilfredshet fra 2019 til 2021.

Det er nærliggende å tro at erfaringene som ble gjort kan komme oss til gode når UiT nå skal prioritere åpenhet i sitt utdanningstilbud. Vi vil nå sette studenters og underviseres opplevelser fra pandemien i sammenheng med EU-kommisjonens 10 dimensjoner, for å se om det finnes læringspunkter som kan tas med videre. Vi henter informasjonen vår fra fakultetenes kvalitetsmeldinger og dialogmøter, samt resultater fra Studiebarometeret, Studentenes helse- og trivselsundersøkelse (SHoT) og Underviserundersøkelsen. Ettersom de aller fleste fakultet i både dialogmøter og kvalitetsmeldinger rapporterer om like erfaringer og utfordringer, velger vi å presentere deres tilbakemeldinger på en generell måte, og ikke fakultetsvis, selv om gode eksempler fra enkeltfakultet vil trekkes frem i noen tilfeller. Studiebarometeret, SHoT og Underviserundersøkelsen viser imidlertid tydeligere forskjeller, og derfor vil disse resultatene i større grad referere til enkeltfakultet og -institutt.

3.4.1 Åpen pedagogikk ved UiT

De følgende avsnittene vil beskrive studenters og underviseres erfaringer fra pandemien når det gjelder læringsmiljø, digital undervisning og underviseres og studenters utdanningsfaglige digitale kompetanse. I tillegg presenteres refleksjoner om hvilke studier som er egnet til fleksibilisering. Dette er aspekter som går inn under dimensjonen åpen pedagogikk.

3.4.1.1 Pandemi og læringsmiljø

Et godt læringsmiljø er en forutsetning for god læring⁵⁴. I kapittel [3.1](#) så vi at åpen pedagogikk kunne medføre en bedring av studenters læringsmiljø, men vi vet også så mange som to av tre studenter opplevde ensomhet under Covid19-nedstegningen⁵⁵ til tross for at mye av det som preget undervisningen under pandemien er nært knyttet til åpen pedagogikk. Da pandemien gjorde sitt inntog, ble alle sosiale og fysiske møtepunkter revet vekk, og det at mange følte seg ensomme, har nok hatt sine konsekvenser på det faglige og psykososiale læringsmiljøet. Ved publiseringen av Studiebarometeret for høsten 2021, oppsummerte NOKUT resultatene på

⁵⁴ NOU 2020: 3 (2020)

⁵⁵ Solberg et al. (2021, s. 8)

følgende måte: «Studentene er lei av nettundervisning og savner det sosiale»⁵⁶. Resultatene er altså tydelige på at nesten alle studentene savnet det sosiale studiemiljøet under korona, og ved UiT er det de campusbaserte heltidsstudenter som følte seg mest ensomme i 2020, trolig fordi disse studentene var mindre forberedt på eller vant til nettbasert undervisning, veiledning og vurdering. Vi ser en sammenheng mellom ensomhet og lav studiemotivasjon, og de mest ensomme slet også med å strukturere studiehverdagen. Studenter som allerede gikk på nettbaserte studier svarer at de i mindre grad har savnet det sosiale studentmiljøet, men de rapporterer samtidig om lavere tilfredshet med egen integrering i et sosialt miljø ved studiestedet sitt. Disse skårer også lavest på tilfredshet med det sosiale miljøet på studieprogrammet, også før korona.⁵⁷ Resultatene fra SHoT-undersøkelsen 2022 viser at det også er stor variasjon fra sted til sted om hvor fornøyde studentene er med studentmiljøet sitt, fra 90 prosent på Svalbard, til 65 prosent i Tromsø, 49 prosent i Harstad og Alta til 48 prosent i Narvik.⁵⁸

I SHoT-undersøkelsen ser vi videre at 29 prosent av studentene ofte eller svært ofte savner noen å være sammen med, 20 prosent forteller at de ofte eller svært ofte føler seg utenfor og 20 prosent svarer også at de ofte eller svært ofte føler seg isolert. 26 prosent svarer ofte eller svært ofte på minst ett av disse spørsmålene, og 15 prosent svarer ofte eller svært ofte på alle tre spørsmålene, og rapporterer dermed om høy grad av ensomhet. Omfanget av ensomhet er størst blant de yngste studentene, og flere kvinner enn menn rapporterer om høy grad av ensomhet. Ved UiT kan det dessuten se ut som kvinner føler seg mer utenfor på fakulteter med mange mannlige studenter (IVT-fak, NT-fak, Jurfak, men også Helsefak), mens menn, på sin side, oftere savner noen å være sammen med på de mer kvinnedominerte fakultetene (HSL-fak og BFE-fak). Sammenlignet med undersøkelsen i 2021 ser vi en kraftig nedgang i ensomhet i 2022, men fortsatt er det en liten økning sammenlignet med 2018. Med andre ord kan det virke som perioden med nedstengt samfunn og mye digital undervisning medførte en økning av ensomhet, først og fremst blant de yngste studentene, som enda ikke har normalisert seg.

⁵⁶ NOKUT (2022b)

⁵⁷ Lien og Didriksen (2022b)

⁵⁸ Folkehelseinstituttet (2022)

Fadderordninger og mottaket av nye studenter er viktige arenaer for å tilrettelegge for godt studiemiljø, både faglig og sosialt. 77 prosent, og dermed et klart flertall, av studentene rapporterer at de deltok i fadderordningen da de var nye som studenter, og noen flere mannlige enn kvinnelige studenter deltok. Majoriteten av studentene (86 prosent) svarer at de opplevde å bli godt mottatt på nåværende studieprogram, og mannlige studenter rapporterer noe høyere grad av tilfredshet på dette området enn kvinnelige studenter. Andelen som opplevde seg godt mottatt på studieprogrammet synker med økende alder. Om lag en tredjedel av de som svarer på denne undersøkelsen regner seg ikke som innflyttere på studiestedet, og det kan tenkes at disse deltar i mindre grad enn tilflyttere. Det er også stor forskjell på deltakelsen mellom fakulteter og studiesteder. I Tromsø er det for eksempel en klart høyere andel av Jurfaks studenter som deltar. Når det gjelder studiested, er det færre av Altas studenter som deltar, hvis man sammenlikner med Tromsø. Dette kan for eksempel ha sammenheng med type studieprogrammer og studentenes alderssammensetning.⁵⁸

Vi kan altså anta at det er en sammenheng mellom sosial kontakt, et sosialt læringsmiljø, studenters trivsel og studenters studiemotivasjon, men på hvilken måte har dette påvirket studenters faglige utbytte under korona? I påfølgende avsnitt tar vi for oss erfaringer studenter og undervisere sitter igjen med når det gjelder digitalisering av undervisning og undervisningskvalitet.

3.4.1.2 Erfaringer med digitalisering av undervisning

Da pandemien brøt ut i 2020, ble nettundervisning brått relevant for de aller fleste. Når det gjelder mengden av nettundervisning, skiller ikke UiT seg ut fra det nasjonale gjennomsnittet i forhold til omfanget av nettundervisning under pandemien, fra høsten 2020 og fram til høsten 2021, ifølge Studiebarometeret 2021⁵⁹. 64 prosent av studentene som svarte sier at over halvparten av undervisningen har foregått på nett mens 16 prosent svarer at under halvparten har foregått på nett. De siste 20 prosentene sier at omtrent halvparten av undervisningen har vært nettbasert.

⁵⁹ Lien og Didriksen (2022b)

UiTs fakulteter melder om at omstillingen til digital undervisning var utfordrende for de fleste. Mange av UiTs studenter er enige i denne vurderingen, noe som kommer frem av resultatene fra Studiebarometeret. Med unntak av bachelorgradsprogrammet i samfunnsøkonomi og datavitenskap og bachelorgradsprogrammet i sosialantropologi, mener de aller fleste at digital undervisning ikke var lettere å delta på enn fysisk undervisning på campus. De fleste tror dessuten at den digitale undervisningen hadde dårligere kvalitet enn et mer fysisk tilbud ville ha hatt. Dette gjelder spesielt studentene knyttet til programmer tilhørende Institutt for Geovitenskap, Institutt for samfunnsvitenskap, Musikkonservatoriet, Idrettshøgskolen og lektorutdanningene. I gjennomsnitt oppgir studentene dessuten at læringsutbyttet var lavere under pandemien enn det var i 2019. Økt grad av ensomhet og lavere studiemotivasjon kan også ha påvirket dette resultatet negativt. 46 prosent svarer imidlertid at rene forelesninger lettere kan erstattes av nettundervisning uten at det går utover læringsutbytte, mot 30 prosent som er uttalt negative til det samme. NOKUT, som har tilgang til alder på de enkelte respondentene, melder om at yngre studenter, samt deltidsstudenter, jevnt over er mest positive til nettbaserte undervisningsformer som forelesninger, seminarer og grupper uten lærer.

Fakultetenes kvalitetsmeldinger rapporterer om utfordringer med å oppnå god samhandling med studentene når undervisning og undervisningsaktiviteter har foregått digitalt. Ifølge studentene som svarte på Studiebarometeret, har undervisere forbedringspotensial når det kommer til å engasjere studentene i diskusjoner på nett, og det meldes om at det ofte ikke var anledning til for eksempel å stille spørsmål, selv om forelesningene ble livestreamet. På bakgrunn av dette, stiller respondentene seg nøytrale til om de foretrekker strømming i sanntid framfor opptak. Studentene mener at de deltar mindre aktivt i undervisningen når den foregår på nett enn når den er fysisk og de finner nettundervisning mindre motiverende. Unntakene her er de som allerede går på nettbaserte studier og studier der nettundervisning er en planlagt del av undervisningen. Fakultetenes ansatte melder om at bruk av studentassistenter for mange har vært et godt tiltak for å få økt interaksjon og deltakelse i undervisningen, men det er bred enighet om at digitale opplegg likevel fungerer best i kombinasjon med et fysisk tilbud. Det understrekes også at hybrid undervisning, der noen studenter befinner seg på campus mens andre følger undervisningen digitalt samtidig, fungerer svært dårlig.

Mange av universitetets ansatte sitter imidlertid igjen med verdifull kunnskap om digitale undervisningsformer, og majoriteten av UiTs fakultet melder om lavere terskel for å teste ut

nye digitale verktøy og metoder, som for eksempel produksjon av videoressurser og bruk av omvendt undervisning («flipped classroom»). Dette er positivt, og sørger for økt grad av studentaktivitet i undervisningen. Tilgang på digitale forelesninger, enten i opptak eller i sanntid, vurderes dessuten som gode tilskudd til fysisk undervisning, så lenge de støttes opp av oppgaver, quizer, selvtester, gruppearbeid, samtidig fysiske læringsaktiviteter eller liknende. Et flertall av studentene mener dessuten det er positivt at undervisningen er tilgjengelig i opptak, og 64 prosent av Studiebarometerets respondenter er enten enige eller helt enige i at det er større sjanse for at de får med seg undervisningen i så tilfelle. 54 prosent er dessuten enige eller helt enige i at de i tillegg ser undervisningen flere ganger. Noen studenter har på grunn av helseutfordringer eller forpliktelser knyttet til jobb og familie hatt utfordringer med å delta på tidsbestemt eller campusbasert undervisning, og for disse har pandemiperioden ført til at de lettere har kunnet følge undervisning og gjennomføre eksamen.

Enkelte fakultet har også erfart at digitale møter for mindre grupper kan fungere, og at det er særs populært for universitetets fjernstudenter. Det fører også til et mer fleksibelt pedagogisk tilbud. Fakultetene mener imidlertid at dette burde unngås spesielt for nye studenter på 1000-nivå for å sikre et godt læringsmiljø og sørge for en god førsteårsopplevelse (jf. kvalitetsområdet *inntakskvalitet* i UiTs Kvalitetssystem). Dette sammenfaller med resultatene fra blant annet SHoT-undersøkelsen om læringsmiljø under korona som tidligere ble presentert. Under ser vi noen fritekstkommentarer fra Studiebarometeret angående digital undervisning. Noen er fornøyde med opplevelsen, mens andre savner variasjon og poengterer at forelesere mangler utdanningsfaglig digital kompetanse, et tema som diskuteres under.

- For meg har digitale forelesninger, både live og innspilt, funket veldig bra. Det gir meg handlerom til å planlegge dagene mine bedre, noe som gir en mer forutsigbar hverdag. Seminarene gir meg det ekstra jeg ikke får med meg gjennom forelesninger og egen studering, så sånn som det har vært under studietiden nå passer meg bra.
 - Forelesninger på nett bidrar til større kunnskapsutbytte da man kan spole og se forelesningene på nytt. På den andre siden er det bra med fysiske seminarer.
 - Foreleserne må bli mye bedre i å bruke digitale plattformer som Zoom, Teams ol. Undervisningen må tilpasses det digitale.
 - Mye bedre kompetanse blant forelesere når det kommer til digitale forelesninger og løsninger. Håpløst per nå.
 - Opplæring av forelesere på digitale verktøy vil signifikant øke læringsutbytte. Se til Ex.phil forelesningene på UiT som har laget et godt bibliotek av videoer til bruk.
 - Mer variert undervisning med aktiviteter, feks kahoot, quiz osv. Svært ensidig og ensformig per nå.
-

3.4.1.3 Utdanningsfaglig digital kompetanse

For at digitale undervisningsformer skal kunne fungere må både studenter og ansatte naturlig nok ha den nødvendige digitale kompetansen i tillegg til gode tekniske løsninger for gjennomføring. Som vi kan lese i fritekstkommentarene over, etterlyser enkelte studenter bedre utdanningsfaglig digital kompetanse blant UiTs undervisere, noe som også til dels reflekteres i de øvrige resultatene fra Studiebarometeret. Kun 41 prosent av respondentene svarer at underviserne i noen eller stor grad har tilstrekkelig med kompetanse. De resterende 59 prosent forholder seg enten nøytrale til spørsmålet, eller mener at foreleserne i liten grad har den nødvendige kompetansen for å drive god digital undervisning.

I fakultetenes kvalitetsmeldinger, på den annen side, hevdes det at UiTs undervisere har hevet sin utdanningsfaglige digitale kompetanse i løpet av pandemien, og nå føler økt grad av trygghet og mestring i gjennomføring av digital undervisning. I Underviserundersøkelsen svarer kun 35 prosent av respondentene at de i stor eller svært stor grad har behov for mer utdanningsfaglig digital kompetanse. Her trekkes spesielt digital veiledning, alternative vurderingsformer, varierte undervisningsmetoder og studentaktive læringsformer frem som særskrevende. Deretter følger digital utdanningsledelse, kunnskap om arbeidslivets behov for kompetanse, fagdidaktikk og forskningsbasert undervisning. Vi kan altså se et lite misforhold mellom

studenters og ansattes vurdering av behovet for digital kompetanseheving, der en litt større andel studenter enn ansatte mener kompetansenivået er for lavt.

Flere fakultet forteller imidlertid i sine kvalitetsmeldinger om et stort sprik mellom enkeltansattes digitale kompetanse, og det påpekes at god forståelse for bruken av tekniske verktøy ikke nødvendigvis er ensbetydende med god didaktisk digital kompetanse. Samtlige fakultet mener derfor at det er viktig å bygge videre på den kompetansen man allerede har tilegnet seg i løpet av pandemiårene. Det poengteres at det fremdeles er et stort behov for kompetanseheving, både når det gjelder selve bruken av digitale hjelpemidler og med tanke på valg av gode digitale, pedagogiske opplegg. Flere forteller i tillegg om forbedringspotensial når det gjelder vurderingsordninger tilrettelagt for digital gjennomføring.

Allerede i dag er det ved UiT iverksatt en rekke kompetansehevende tiltak. Flere fakultet har for eksempel tilsatt en egen digital partner, på initiativ fra nivå 1, som har som jobbinstruks å være en brobygger mellom IT og fagmiljøene for å sikre god digital kompetanse og heve kvaliteten på digital undervisning. Det trekkes dessuten frem at kurstilbud fra Universitetsbiblioteket (UB) er nyttige i opplæringsarbeidet fra sentralt hold. Flere fakultet har også igangsatt egne opplæringstilbud for sine ansatte, som for eksempel kurs i video- og podcastproduksjon, workshops, veiledninger eller seminar i digital undervisningskompetanse, og enkelte fakultet forteller at driftsmidler tilknyttet studieprogram kan benyttes til kompetansehevende tiltak. Flere fakultet og institutt har i tillegg søkt interne og eksterne midler til utvikling av digital undervisning og til videreutvikling av virtuelle og fleksible utdanningstilbud, noe som muliggjør frikjøping av ansatte for en periode slik at de kan jobbe mer systematisk med å utvikle nye undervisningsopplegg og -tilbud. Det virker imidlertid som det er stor variasjon fra fakultet til fakultet, og i Underviserundersøkelsen har 18 prosent svart at de i liten eller svært liten grad har tilgang på faglige ressurser til egen pedagogisk utvikling. 59 prosent svarer at de i liten eller svært liten grad har tilstrekkelig med økonomiske midler, og 69 prosent har for lite tid.

I kvalitetsmeldingene kommer det frem at enkelte fakultet ønsker seg flere lokale ressurstiltak som kan bidra i fakultetets arbeid med kompetanseutvikling. Eksempelvis trekker NT-fak frem KvaNT (*Kvalitet i utdanning naturvitenskap og teknologi*) og ønsker at personer tilknyttet dette prosjektet i større grad skal kunne fristilles fra andre oppgaver, for å kunne hjelpe fakultetets

forelesere å utvikle sin undervisning. Fakultetene er dessuten tydelige på at de ønsker flere opplæringsstilbud fra sentraladministrasjonen, enten i video- eller i fysisk form. Workshops for erfaringsdeling nevnes også. Gode finansieringsordninger fra sentralt hold vil også kunne stimulere til utviklingsarbeid. Det foreslås videre at digital kompetanse inngår i kursing om pedagogisk basiskompetanse, og det bør i tillegg vurderes om slike kurs kan åpnes opp for flere av universitetets ansatte, i stedet for at de kun skal være tilgjengelige for de som er tatt opp på programmet. Det kan også være ønskelig å utvide UBs basistilbud av kurs, med nye moduler tilpasset digital kompetanse i større grad. Disse kan tilbys av UB på fakultetene eller i en kombinasjon. UB fremhever at de er helt avhengig av fagmiljøene og fakultetene, og at det trengs en klar rolledeling på hvem som har ansvar for hva.

Også studentenes digitale kompetanse er viktig, noe enkelte fakultet påpeker. Det at studenter er i stand til å bruke digitale verktøy er ikke ensbetydende med at de kan bruke dem på en måte som fremmer læring. Studentene, på sin side, er ikke enige i at dette er en utfordring, og de færreste av Studiebarometerets respondenter trekker frem egen digital kompetanse som et hinder.

3.4.1.4 Mulighetene for fleksibilisering i utdanningen

Et annet moment som i 2020 ble, og kommer til å fortsette å være, relevant, er mulighetene for fleksibilisering av utdanningstilbud. Derfor ble fakultetene i kvalitetsmeldingene bedt om å beskrive avgjørende faktorer for å kunne gjøre studietilbud fleksible. Fakultetene delte mange gode refleksjoner rundt mulighetene for å gjøre utdanning tilgjengelig også for mennesker som av ulike årsaker ikke kan studere fysisk på en campus. Disse deles under. Fleksibilisering rommer imidlertid mer enn denne stedsdimensjonen. Man kan for eksempel nevne mulighet for fleksibilitet i progresjon og omfang, altså muligheten til å ta kun deler av et studium, og i så måte styre egen progresjon.⁶⁰ Dermed vil ikke tankene som presenteres her beskrive hele handlingsrommet, ettersom den kun inkluderer ett av flere aspekt.

⁶⁰ Se NIFU-rapporten *Fleksibel opplæring for voksne. En Kunnskapsoppsummering* for en grundig gjennomgang av hvilke dimensjoner som kan fleksibiliseres. (Wollscheid et al., 2020)

Det er stor variasjon i hvilke tilbud som trekkes frem som egnet og hvilke som ikke gjør det. Teoretiske fag er for eksempel lettere å fleksibilisere enn studieretninger som i stor grad er avhengige av praktiske øvelser som krever fysisk tilstedeværelse, som for eksempel laboratoriearbeid, feltarbeid, simuleringstrening, ferdighetstrening, produksjonsarbeid og ekstern praksis. Enkelte fakultet foreslår mobile laboratorier eller etablering av fysiske laboratorier på eksterne campus som mulige løsninger. Digitale demonstrasjoner av laboratorieforsøk og -øvinger, med påfølgende krav til rapportering fra studenter nevnes også, selv om dette ikke passer alle typer fag.

Vi må dessuten være sikker på at det er stor nok ekstern interesse for fleksibilisering av et gitt studium for at det skal være forsvarlig å etablere ressurskrevende fleksible tilbud. Her kan ressurser referere til både økonomi og arbeidsbelastning på ansatte. For å sikre seg et tilstrekkelig antall studenter, er et forslag å kople studentgrupper, for eksempel ordinære studenter på campus med studentgrupper eksternt. Flytting av fleksible, samlingsbaserte studier mellom ulike steder kan også være en mulighet. Et annet forslag er å søke midler for ansettelse av eksempelvis lektorer, for å få nok ansatte til å sørge for god undervisning, for både campusbaserte studenter og studenter som er tatt opp på fleksible tilbud.

Noen fagmiljø ved universitetet har gjort seg noen konkrete positive erfaringer med fleksibilisering av tilbud som de tar med seg videre. Det har for eksempel vært forsøkt å legge til rette for digital oppfølging av studenter i ekstern praksis, noe som fører til en mer fleksibel gjennomføring og gjør det mulig for studenter å ta praksis i sine hjemkommuner. Her er vernepleierutdanningen ved Helsefak et godt eksempel.

Det kan virke som at flere fakultet og fagmiljø er positive til økt fleksibilisering av studier. Dette gir muligheter for økt rekruttering, og kan åpne opp for nye studentgrupper, både i og utenfor Nord-Norge, som ønsker å ta høyere utdanning, men som av ulike grunner ikke kan studere fulltid eller campusbasert. Enkelte fakultet er også i gang med å utvikle flere fleksible utdanningstilbud, blant annet for å svare på behov i distriktene. UB uttrykker dessuten et ønske om å videreutvikle sine digitale bibliotektenester tilpasset en satsing på livslang læring, fleksible utdanningstilbud og nettbaserte studier, samt et tettere samarbeid med folkebibliotekene. Samarbeid med folkebibliotekene handler om å gi studentene som ikke er på campus tilgang til et læringsmiljø og en infrastruktur for læring som mange nettstudenter

savner. Senja bibliotek har for eksempel hatt et godt samarbeid med blant annet Helsefak og får gode tilbakemeldinger fra studentene i kommunen.

3.4.1.5 Sammenhengen mellom erfaringer fra pandemi og åpen pedagogikk

Selv om omleggingen av undervisningen i 2020 ikke ble gjort med åpning av utdanningspraksis som motivasjon, er mye av det som ble gjort likevel relatert til åpen pedagogikk. Bruk av teknologi sto sterkt, digital og fleksibel undervisning ble benyttet og man ser i ettertid økt bruk av mer studentaktive metoder som for eksempel «flipped classroom». Slike digitale metoder supplert med fysiske og studentaktive metoder kan være veldig positivt, og flere studenter ønsker den fleksibiliteten videoopptak av undervisning gir. Flere har gjennom Studiebarometeret uttalt at de greide å følge undervisning og ta eksamenene, takket være de mer fleksible undervisningsmetodene som ble benyttet under pandemien. Dette svarer helt til det åpen utdanning ønsker å oppnå – at flere skal ha *tilgang* til utdanning, uansett livssituasjon. Et læringspunkt som er fremtredende etter pandemien, er at heldigital undervisning ikke nødvendigvis funker så godt, og spesielt ikke for heltidsstudenten. Det er en tydelig sammenheng mellom lav studiemotivasjon og ensomhet, og dette har igjen konsekvenser for læringsutbytte. Dersom man ønsker å benytte seg av metoder knyttet til åpen pedagogikk for å høste de fordelene som ligger der, må man altså sørge for at studentene også har en sosial arena, selv om undervisningen kanskje fleksibiliseres eller løses på en mer digital måte. Som nevnt i kapittel [3.3](#), må UiT være oppmerksom på læringsmiljø når det jobbes med åpen utdanning.

3.4.2 UiTs erfaringer fra digital vurdering

Det var ikke bare undervisningspraksisen som plutselig måtte omstilles i 2020. Også eksamen- og vurderingsformene måtte gjennomføres på en pandemi-sikker måte. Alle skriftlige skoleeksamener ble som kjent omgjort til hjemmeeksamener, noe som medførte en rekke utfordringer for flere fakultet. Hvordan sikrer man en faglig forsvarlig test av studentenes kunnskaper, ferdigheter og kompetanse, når dette må foregå hjemmefra? En av utfordringene som dukket opp, var en signifikant øking av fuskesaker på grunn av samarbeid, spesielt på høsten 2020.

Flere av UiTs ansatte var i utgangspunktet bekymret for at studentene på bakgrunn av de store omveltningene ikke skulle være fornøyde med eksamensgjennomføring og -resultat, men det kan virke som om at denne bekymringen var ubegrunnet. Studentene virker fornøyde med nye eksamensformer, og hele 65 prosent var enten enige eller helt enige i at hjemmeksamen passet godt for dem, og deres studieprogram. En mulig forklaring på dette kan være at endringene som ble iverksatt kanskje har skapt en større og etterlengtet balanse mellom ordinær vanlig skoleeksamen og andre vurderingsordninger. 18 prosent av de som svarte på Studiebarometeret var imidlertid uenige eller helt uenige i at hjemmeksamen passet dem. Under ser vi et utdrag fra fritekstsvarene til respondentene. Som vi ser er noen fornøyde, mens andre har negative opplevelser som må tas til etterretning.

Vurdering under pandemien

Fritekstkommentarer fra Studiebarometeret 2021

- Nei takk til skoleeksamener, hjemme eksamen (til tross for bruk av hjelpemidler) har hjulpet meg til å bedre begrunne svarene mine i stedet for å måtte pugge informasjon til en eksamen
 - Fortsett med mulighet for netteksamen for nettstudier. Ha et par minutter ekstra tid ved levering av netteksamen som ikke er formidlet utad, men som muliggjør for sen levering med noen sekunder.
 - Overgang til mappeinnlevering fra ordinær eksamen er 10/10. Krever høyere innsats gjennom hele semesteret og alt er ikke avhengig på en enkelt dag som demper presset.
 - Korona gjorde situasjonen litt annerledes, og vår eksamen hadde noen overraskende elementer der mange følte at en ikke ble testet i det vi den forståelsen vi hadde gjennomgått det året.
 - Har vært mye hjemmeksamener pga korona. Har følt til tider som om en var forsøkskaniner for oppgavetyper, vanskelighetsgrad og arbeidsmengde på eksamen.
-

Flere fakultet melder om en permanent endring i vurderingsformer også etter samfunnets gjenåpning, på bakgrunn av erfaringene fra pandemien, der forskjellige typer hjemmeksamener erstatter det som før var skriftlige skoleeksamener. BFE har for eksempel startet opp en revidert utgave av bachelorgradsprogrammet i samfunnsøkonomi, der alle skriftlige skoleeksamener er fjernet, og erstattet av mappeevalueringer i kombinasjon med en frivillig ordning for å etablere personlig cv der innhold i mappene kan gjenfinnes. Dette er et godt eksempel på hvordan man kan åpne opp vurderingsformene ved et universitet.

Tall fra Eksamenstjenesten ved UiT, på sin side, viser at andelen tradisjonell skoleeksamen er relativt lik før og etter korona, med en liten nedgang i vårsemesteret:

	Vår 2019	Høst 2019	Høst 2022	Vår 2023
Skoleeksamen	474 (23 %)	486 (26 %)	411 (27 %)	343 (20 %)
Andre	1625 (77 %)	1367 (74 %)	1114 (73 %)	1354 (80 %)
Totalt	2099	1853	1525	1697

De påpekes imidlertid at flere miljøer uttrykker ønske om å fortsette med hjemmeeksamen, men at dette ikke har blitt meldt inn eller endret i emnebeskrivelsene. Etter flere semester med hjemmeeksamen og korona, er mange uoppmerksom på at det fremdeles står «skoleeksamen» oppført som vurderingsform i emnebeskrivelsen. Eksamenstjenesten ved UiT forventer på bakgrunn av dette en forsinket korona-effekt, der flere skoleeksamener vil bli gjort om til hjemmeeksamener.

Når det gjelder muntlig eksamen, har noen fakultet prøvd digital gjennomføring, enten i form av samtaler over kommunikasjonskanaler eller videoinnspillinger av presentasjoner. Det kommer fram at muligheten for digital muntlig eksamen kan være nyttig ved fleksible og nettbaserte studier, men det virker som fysisk gjennomføring på campus generelt er det som foretrekkes. Det som imidlertid har vært en positiv lærdom etter pandemien, er at man har blitt bevisst muligheten til å velge gode eksterne sensorer til muntlig eksamen, til tross for at disse ikke har hatt muligheten til å komme fysisk til Tromsø, ved hjelp av digitale løsninger. Dette øker mulighetene for eksternt samarbeid, samtidig som det er kostnadsbesparende.

3.4.3 Samarbeid ved UiT

Samarbeid er et viktig element når det kommer til åpen utdanning, og det virker som UiTs ansatte også er opptatt av dette. Flere fakultet forteller for eksempel om viktigheten av aktive delings- og samarbeidskulturer innad på UiT, og mange fakultet jobber godt med disse aspektene. Det finnes diverse mentorordninger og oppfølgingsprogram for nyansatte og for andre vitenskapelige ansatte som ønsker å videreutvikle sin undervisningspraksis. Enkelte benytter seg av digitale læringsteam, og «kollegahjelp» trekkes av flere frem som særdeles

nyttig. Begge disse tiltakene har gjennom pandemien vært viktige arenaer for deling av erfaringer, kunnskap og undervisningopplegg, og er veldig i tråd med prinsippene om åpent internt samarbeid. Dette er også tiltak som flere fakulteter ønsker å videreføre. Enkelte fakultet forteller dessuten om en kultur for deling av undervisningsressurser. Ved Det juridiske fakultet, for eksempel, har alle undervisere tilgang til alles Canvasrom. Det er imidlertid ikke alle fakultet som satser like mye på deling og samarbeid, men det poengteres av flere at det er noe de ønsker å jobbe for, og de ser en kulturendring i anmarsj.

Det virker også som enkelte av UiTs fakulteter har økt satsningen på samarbeid med lokalsamfunn og næringsliv. Handelshøyskolen i Narvik tilbyr for eksempel et bachelorgradsprogram i økonomi og administrasjon, der det er inngått en intensjonsavtale med næringsforeningen i byen. For å sikre faglig arbeidslivsmessig relevant innhold, er tanken å bruke eksterne undervisere. Et annet eksempel på et fakultet som samarbeider med eksterne aktører, er UMAK. De har på grunn av den digitale omstillingen pandemien førte med seg, blitt mer bevisste mulighetene som finnes til å engasjere inn eksterne mentorer og gjesteforelesere fra hele verden via digitale løsninger. Deres studenter har blant annet fått deltatt i digital erfaringsdeling med renommerte kunstnere. Dette gir studentene verdifulle muligheter, som de ellers ikke ville ha fått, til å lære fra eksperter på eget felt.

Ved Institutt for lærerutdanning og pedagogikk ved HSL jobbes det også for å etablere en praksis der undervisningsmessig nytenking skal resultere i en artikkel, noe som er et godt bidrag til erfaringsdeling og åpner opp for økt samarbeid, ikke bare lokalt ved UiT, men også utenfor UiTs vegger. Når det gjelder nasjonalt samarbeid, trekker dessuten NT-fak fram at Norges breddeuniversiteter, inkludert UiT, jobber med å samkjøre undervisning på fellesfag. Dette er et godt eksempel på åpent nasjonalt samarbeid. Det kan imidlertid virke som at UiT et stort forbedringspotensial på dette området, ettersom det i liten grad fortelles om nasjonale samarbeid, verken i kvalitetsmeldingene eller i dialogmøtene. Internasjonalt samarbeid nevnes heller ikke, selv om man vet at det finnes ved UiT. Et eksempel er EUGLOH⁶¹.

⁶¹ Aarskog (2022)

3.4.4 Åpent innhold: Bruk og deling av åpne læringsressurser ved UiT

Deling og bruk av åpent innhold og åpne læringsressurser er også en form for samarbeid, men når det kommer til dette, er det ved UiT rom for forbedring. Fakultetene uttrykker blant annet usikkerhet når det kommer til hvor mye ansatte benytter seg av åpne læringsressurser i undervisningen sin. Flere fakultet forteller at produksjon av åpne læringsressurser så langt ikke har vært en prioritet, og at de har en lang vei å gå, både strategisk og systematisk. Flere ser imidlertid på erfaringene fra pandemien og studentenes ønske om digital tilgang på undervisning som et mulig springbrett for økt prioritering. Enkelte fakultet trekker dog frem at mye av materialet de sitter på ikke er ønskelig eller egnet til å dele med andre, og en diskusjon på hva som kan og bør deles er dermed nødvendig. I den forbindelse bør det nevnes at tradisjonell, fysisk undervisning faktisk er åpen, det vil si at alle forelesninger er offentlige og hvem som helst kan i prinsippet følge en forelesning. Digitalisering av undervisning bør derfor ikke gjøre den mer lukket.

Enkelte fakultet er imidlertid i gang med å dele egne ressurser. Man kan trekke frem HSL, som allerede har produsert og delt flere åpne læringsressurser, som for eksempel fyrtårnprosjektet *Min Russiske Reise*⁶² og *Registreringssentral for historiske data* (RHD)⁶³. Ved enkelte fakultet jobbes det dessuten med utvikling av flere digitale læringsrom og ressurser som skal fleksibilisere og gi støtte til den delen av studiehverdagen som brukes til selvstudier. Selv om dette først og fremst er beregnet på UiTs studenter, danner det et godt utgangspunkt for videre jobbing.

Når det snakkes om bruk og deling av åpne læringsressurser, er også åpent pensum og åpne pensumbøker relevant. Det er knyttet usikkerhet til hvilke læringsressurser og hvor mange lærebøker studentene faktisk kjøper. Kjøp av pensumlitteratur medfører vesentlige økonomiske konsekvenser for en del studenter. Det kan dermed være hensiktsmessig å utforske mulighetene innenfor bruk av åpent pensum, og på sikt vurdere om åpne lærebøker burde inkluderes i pensumlister i større grad.

⁶² Et åpent begynnerkurs i russisk

⁶³ En nasjonal institusjon ved UiT der hovedformålet er å transkribere historiske kilder og gjøre disse tilgjengelig for forskning og undervisning.

Universitetsbiblioteket uttrykker at de har spisskompetanse på åpen forskning, som både kan og bør bygges videre på, også i forbindelse med åpne læringsressurser. De ønsker seg for eksempel et enhetlig digitalt bibliotek, og det kan ses i sammenheng med åpent tilgjengelige læringsressurser, og åpent pensum.

3.4.5 Erfaringer etter pandemien: Tverrgående utfordringer

Vi sitter altså igjen med mye verdifull erfaring etter pandemien som definitivt kan brukes inn i et strategisk arbeid med åpen utdanning. Gode digitale løsninger vil være vesentlig, men ifølge Studiebarometeret skårer UiT noe lavere enn landsgjennomsnittet på tilfredshet med de tekniske løsningene. Det er også stor variasjon mellom UiTs studieprogram: Noen skårer veldig høyt, mens andre skårer lavt. Heltidsstudenter på nettbaserte utdanninger er imidlertid mer positive, selv om det også her er store forskjeller på studieprogramnivå. Vi ser også en sammenheng mellom gode tekniske verktøy og gode opplegg for undervisningen (jf. den tverrgående dimensjonen *teknologi*). Ved UiT er det IVT og Jurfak som skårer høyest på begge deler. Også Institutt for klinisk odontologi, Institutt for farmasi og Institutt for reiseliv og nordlige studier skårer høyt på dette. På den annen side skårer studieprogrammer tilknyttet UMAK, samt Institutt for medisinsk biologi, Institutt for teknologi og sikkerhet, Institutt for vernepleie og Institutt for helse- og omsorgsfag betydelig lavere enn de andre på tekniske løsninger og de ligger også blant de laveste på gode opplegg.

Nesten halvparten av Studiebarometerets respondenter fra UiT mener videre at bruk av digital læringsplattform i liten grad fungerer på deres studieprogram, eller stiller seg nøytrale til saken. Et stort flertall av respondentene forteller videre at digital infrastruktur oppleves som et hinder for å delta i digital undervisning. Dette gjør det vanskelig å oppnå god *kvalitet* på utdanningstilbudet. Under følger noen av fritekstsvarene fra Studiebarometeret relatert til IT-infrastruktur og digitale plattformer, og også disse bekrefter at digital infrastruktur er en utfordring:

Digitale plattformer under pandemien

Fritekstkommentarer fra Studiebarometeret 2021

- Jeg er nettstudent. Det må bli mye mer strømlinjeformet hvordan dette skal foregå. Nå er vi på zoom, teams, mediasite og canvas. Jeg ser forelesningene i opptak, og synes det er supert. Men det kan være utfordrerne å finne tak i forelesningene pga ulike plattformer.
 - Informasjon om eksamener har vært spredt utover flere plattformer på en utydelig måte som gjør det vanskelig å finne rett/hjelpsom informasjon
 - Vi har vært i en pandemi i nærmere 2 år, og at det ikke er en bedre løsning på digital undervisning er en skam. Har vært lettere for meg dette semesteret å møte digitalt, men opptil flere ganger har ikke lyd, video og presentasjon ikke fungert.
-

Heller ikke underviserne er fornøyde med de tekniske løsningene. Det etterlyses for eksempel en god plattform for deling av åpne læringsressurser. Sektoren har tilgang til *Digitale Læringsressurser* (DLR), en skybasert tjeneste for nettopp digitale læringsressurser, men denne plattformen vurderes ikke som god nok per i dag. UiT mangler dessuten gode digitale verktøy og undervisere deler studentenes meninger om at UiT ikke har en tilfredsstillende IT-infrastruktur. Det meldes for eksempel om at ansatte selv må gå til anskaffelse av programvare til bruk i undervisningen, og det er vanskelig å få en oversikt over tilgjengelige ressurser og nettsider ved UiT. Vi har også sett at studentene muligens har for mange digitale plattformer og verktøy å holde orden på og kanskje også for mange kanaler hvor de får informasjon.

Alle institutter bør kanskje gjøre en grundig evaluering av hva som fungerer og hva som ikke fungerer, for å finne ut om det er verktøyet som er utfordringen, brukerkompetansen, tilgangen på støtte og support, mangel på manualer eller opplæring eller helt andre områder som gir størst utfordringer. En mulighet kan være at man gjør en spørreundersøkelse blant ansatte som en kartlegging og deler resultatene med instituttene som et utgangspunkt for evalueringen.

Det kan med andre ord virke som at man ved UiT må prioritere de tverrgående dimensjonene fra EU-kommisjonens rapport for å kunne jobbe med åpen utdanning på en god måte. Teknologien er ikke på plass, og flere fakultet etterlyser dessuten i sine kvalitetsmeldinger en institusjonsovergripende politikk og gode felles retningslinjer for innkjøp, avtaleinngåelse og implementering og drift av nye digitale fagspesifikke verktøy på UiT (jf. den tverrgående

dimensjonen *strategi*). Det er også essensielt at man begrenser antall plattformer som benyttes for å sikre enkel tilgang, og for å unngå teknologisk trøtthet blant studenter og ansatte. Studentopplevelsen bør settes i sentrum og all informasjon burde samles på ett sted. Dette betyr ikke at man ikke kan bruke flere kanaler, men uansett kanal, så må alt kunne finnes igjen på ett og samme sted for den enkelte studenten. Dette krever at alle ansatte, administrative og faglige, som er tilknyttet de enkelte studieprogrammene blir enige om hvordan de vil ha det på sitt studieprogram. Det burde i tillegg sørges for systematisk opplæring når nye systemer innføres, og lokal digital brukerstøtte bør være tilgjengelig. Det er bred enighet om at ansvaret for opplæring på de digitale løsningene som brukes, først og fremst burde ligge på sentral ledelse, i tillegg til fakultets- og instituttledelse, og ikke på enkeltpersoners initiativ, evner og interesse (jf. den tverrgående dimensjonen *lederskap*).

3.5 Åpen utdanning – hva nå?

I UiTs nye strategi *Eallju – Drivkraft i nord* og i den nylig vedtatte utviklingsavtalen med Kunnskapsdepartementet uttrykkes det at UiT de neste årene skal fremme åpenhet blant annet i utdanning. Som vi har sett, sitter UiTs ansatte på mye verdifull kunnskap etter pandemien, som både kan og bør benyttes i et mer systematisk og strategisk arbeid med å åpne opp utdanningstilbudet. Vi har også identifisert en rekke utfordringer som må jobbes med dersom vi ønsker et åpent utdanningstilbud av høy kvalitet. Som dere kan se, ligger ansvaret i stor grad hos ledelsen, først og fremst på nivå 1. Disse kan oppsummeres slik:

- Ledelse, både på nivå 1 og ved fakulteter og institutt, bør legge til rette for, og motivere for, økt bruk av åpne læringsressurser.
- Alle ansatte ved UiT, både i administrasjon og i vitenskapelige stillinger, bør fremme en god delings- og samarbeidskultur. Nivå 1 bør jobbe for at det opprettes flere arenaer og møtepunkt der ansatte kan dele erfaringer, kunnskap og ressurser med hverandre, også tverrfaglig og tverrfakultært.
- Nivå 1 bør legge til rette for at de som *ønsker* å dele sine ressurser åpent, skal kunne gjøre det der det er faglig og juridisk mulig.
- Det bør settes i gang en diskusjon på hva som er egnet til deling.

- Administrativt og faglig samarbeid rundt nettbaserte og fleksible utdanninger bør prioriteres, for å identifisere mangler, samt sørge for en god og strømlinjeformet organisering og studentoppfølging.
- Vi bør gjøre en større innsats når det gjelder å ivareta studenters trivsel, samt deres faglige og sosiale integrasjon i et studentmiljø for å sikre et godt læringsmiljø, også for mer fleksible eller nettbaserte tilbud. Dette gjelder spesielt ved de fleksible og nettbaserte tilbudene som har digitalt læringsmiljø som sitt eneste læringsmiljø eller i stor grad benytter seg av digital undervisning.
- Fellesadministrasjonen bør legge til rette for nødvendig opplæring og muligheter for digital kompetanseutvikling blant sine ansatte og studenter.
- Det bør sørges for en tydelig rolleavklaring og ansvarsfordeling når det kommer til opplæringstilbud og kompetansehevende tiltak innen utdanningsfaglig digital kompetanse og digital undervisning, for å sørge for et likeverdig tilbud, uansett fakultet. Det virker naturlig at det er ledelse, både sentral og på fakultet, som har hovedansvaret for å sikre tilstrekkelig opplæring og kompetansehevende tilbud.
- IT-infrastruktur bør bedres og tydeliggjøres, og det bør utarbeides en institusjonsovergripende politikk og gode felles retningslinjer for innkjøp, avtaleinngåelse, implementering, bruk og drift av nye digitale verktøy på UiT. Også her har ledelse et særskilt ansvar.
- Fellesadministrasjonen og fakultetsledelse bør sørge for at det settes av midler til å jobbe med problemstillinger relatert til åpen utdanning.

3.6 Forslag til tiltak

Vi har i dette kapitlet identifisert en rekke flaskehalser som vil hindre arbeidet med å åpne UiTs utdanningstilbud på en god måte. Utbedring av disse vil være ressurskrevende, men det er viktig at vi tenker langsiktig, og over tid velger å investere i dette arbeidet for å oppnå de ambisjonene man har om åpen utdanning ved UiT. Under foreslås det tiltak som er direkte knyttet til noen av utfordringene som har blitt identifisert i dette kapitlet, som man tar sikte på å iverksette i løpet av 2023 og 2024.

- Det skal igangsettes et systematisk arbeid med å heve utdanningsfaglig digital kompetanse ved UiT. God og tilgjengelig opplæring, (gjerne digital), brukerstøtte og

tilpassede manualer skal gjøres lett tilgjengelig for alle ansatte og for alle digitale hjelpemidler som forventes brukt. (Ansvarlig: Prorektor for utdanning og FUF/ITA/UB. Midler fra UiT-talent kompetanse og systemløft brukes for å finansiere tiltaket.)

- Vi foreslår at det identifiseres noen særskilte fagmiljø som trenger ekstra oppfølging når det gjelder utdanningsfaglig digital kompetanse, samt sette inn målrettede tiltak mot disse, ettersom både studenter og undervisere melder om stor grad av variasjon når det kommer til ulike fagmiljøers utdanningsfaglige digitale kompetanse og mestring av digital undervisning. (Ansvarlig: FUF)
- Det skal etableres en virtuell campus, blant annet for å øke innsatsen rundt sosialt og faglig læringsmiljø for studenter på nettbaserte studier. (Ansvarlig: ITA)
- Etter forslag fra UB skal det i løpet av 2023 etableres og igangsettes en arbeidsgruppe som skal jobbe målrettet med åpen utdanning og åpne læringsressurser. Arbeidsgruppen bør ha medlemmer fra fakultetene som er interesserte i temaet. Denne arbeidsgruppen skal jobbe med følgende:
 - a. Undersøke de faglige gevinstene ved deling av læringsressurser
 - b. Undersøke hvordan man skal produsere og dele læringsressurser
 - c. Samle informasjon om kvalitetssikring av læringsressurser, både når det gjelder faglig og pedagogisk kvalitet og produksjonskvalitet
 - d. Utforske mulighetene innenfor bruk av åpent pensum fremfor tradisjonelle lærebøker
 - e. Jobbe med hvordan man kan fremme og underbygge en god delingskultur for læringsressurser og samtidig styrke kvaliteten på undervisningen
 - f. Diskutere hvordan denne typen delingskultur bidrar når det kommer til å fylle UiTs samfunnsoppdrag
 - g. Diskutere hvordan denne typen delingskultur bidrar når det kommer til satsingen på fleksibel utdanning

(Ansvarlig: UB og FUF. Midler fra Midler fra UiT-talen kompetanse og systemløft brukes for å finansiere tiltaket.)

4 Internasjonalt samarbeid

UiTs internasjonale avtaleportefølje der også studentutveksling inngår, teller i dag knappe 1000 avtaler hvorav 550 inngår i det europeiske utdanningsprogrammet Erasmus+. I tillegg kommer land som inngår i den nasjonale Panorama-strategien⁶⁴, land i det globale Sør og partneravtaler fra andre utvalgte land. UiT har siden tidlig 1990-tallet utviklet et betydelig samarbeid med vår nabo i øst, Russland innenfor både utdanning og forskning, men det meste av samarbeid har vært frosset siden februar 2022.

Dette kapittelet innledes med å si litt om internasjonale rangeringer og UiTs posisjon internasjonalt. Så oppsummeres enhetenes tilbakemeldinger. For at arbeidet med internasjonal mobilitet skal kunne settes inn i en helhetlig kontekst og knyttes opp mot UiTs strategi *Eallju – Drivkraft i Nord*, foreslås det å integrere handlingsplanen for mobilitet i UiTs arbeid med langtidsplan. Til slutt tar kapittelet for seg mål og til slutt tiltak for å kunne øke mobiliteten hos både studenter og ansatte, fordelt på utreisende og innreisende studenter, ph.d.-kandidater/postdoktorer og ansatte.

4.1 Internasjonale rangeringer

Det publiseres resultater fra mange forskjellige internasjonale rankinger også i norske media. Disse rangerer de beste universitetene i verden i forhold til hverandre basert på forskjellige kriterier. Forskning inngår som en hoveddel i rankingene og måles etter parametere som antall internasjonale publiseringer og siteringer. Det er varierende i hvilken grad de tar inn parametere for utdanning. Mange av rankingene krever at deltagende institusjoner «melder seg på» og leverer mye data selv, mens andre rangerer på basis av offentlig tilgjengelig informasjon. Et eksempel på en ranking som krever leveranser av data fra institusjonene er Times Higher Education – World University Rankings (THE-WUR) som er den eneste rankingen som UiT per i dag leverer informasjon til. Et eksempel på en ranking som kun baserer seg på offentlig tilgjengelig informasjon er Shanghai-rankingen.

⁶⁴ Kunnskapsdepartementet (2021b)

På THE WUR-rankingen 2023⁶⁵ ble UiT rangert fra 501–600 av de 2 325 påmeldte universitetene. UiO (126), UiB (201–250) og NTNU (401–500), rangeres foran UiT, mens UiS (501–600) rangeres likt og NMBU (601–800) rangeres etter UiT. Ser vi på forskjellene i poenger for universitetene bortsett fra for UiO (60,2) og UiB (51,2–54,3), så er disse relativt like. NTNU (42,1–44,9), UiT og UiS får (39,3–42,0) og NMBU får (34,0–39,2).

Universitetene rangeres i poeng fra 0 til 100 på 13 utvalgte indikatorer fordelt på fem områder, utdanning (30 prosent), forskning (30 prosent), siteringer (30 prosent), internasjonalisering (7,5 prosent) og FoU-inntekter fra industrien (2,5 prosent). Disse fem veies sammen til poengene i rankingen og justeres for blant annet land og institusjonenes fagområdesammensetning. Utdanning og forskning har halvparten av sine vekter basert på en omdømmeundersøkelse blant et tilfeldig utvalg av forskere med publiseringer inne et gitt tidsrom. Disse er spurt om å nevne opp de inntil 15 beste institusjonen i verden på hhv. utdanning og forskning på sine respektive fagområder. Under utdanning er det også indikatorer for undervisningsstillinger⁶⁶ per student, gjennomførte doktorgrader per gjennomført bachelorgrad samt gjennomførte doktorgrader og institusjonens totalbudsjett per undervisningsstilling. Under forskning ligger det også indikatorer for forskningsinntekter per undervisningsstilling samt publikasjoner per akademisk ansatt. Under internasjonalisering ligger indikatorene andel internasjonale studenter, andel internasjonale ansatte og andel internasjonale sampubliseringer, hver med 2,5 prosent. Fra neste år vil det innføres noen metodeendringer i THE-rankingen i hovedsak knyttet til indikatoren for Citations som vil deles i tre delindikatorer. Hvordan dette slår ut for oss og de andre norske universitetene er et spenningsmoment fram til neste høst.

Indeksen omfatter i tillegg til WUR, som er en totalindeks for hele UiT, indekser for 11 spesifikke fagområder. Disse framkommer på liknende måte som hovedindeksen, indikatoren er de samme, men vektene varierer fra fagområde til fagområder. UiTs fagområder som rankes høyest er Art and Humanities, Education, Clinical & Health og Computer sciences. Deretter kommer Social sciences, Life Sciences og Psychology. Lavest rangering får Physical Sciences,

⁶⁵ THE (2023)

⁶⁶ Undervisningsstillinger er alle fagansatte minus de som er i forskningsstillinger, eller post.doc stillinger som regnes som forskningsstillinger og ph.d.- kandidatstillinger som regnes som studenter.

Business & Economics og Engineering. Law er ranket for første gang ved UiT nå og ligger i den gruppen med lavest rank.

Shanghai-rankingen⁶⁷ har indikatorer for hvor mange ved institusjonen som enten er utdannet der eller jobber der og som har fått enten en Nobel-pris eller en Fieldsmedalje. De andre kriteriene er antallet høyt siterte fagansatte (Clarivate), antall artikler publisert i Nature and Science, siteringer på utvalgte fagområder samt noen av de forrige delt på antallet akademiske stillinger. Datakilde for publiseringer og siteringer er Web of Science databasen og datakilde for ansatte er offentlige/åpne kilder.

I Shanghai-rankingen er det i 2022 rangert 7 norske institusjoner av total over 2 500. UiT (501-600) kommer på en fjerdeplass av disse, foran kommer UiO (67), NTNU (101-150) og UiB (301-400). De som er rangert lavere enn UiT er NMBU (801-900), NHH (901-1000) og HVL (901-1000). Institusjonen rangeres også på alle sine fag av en viss størrelse. Det finnes totalt 54 fag fordelt på disse områdene, Natural Sciences, Engineering, Life Sciences, Medical Sciences, and Social Sciences.

Vi legger merke til at i forhold til THE så legger Shanghai stor vekt på toppforskning, institusjonenes faktiske størrelse, den har ingen omdømmeindikatorer og den har heller ingen direkte indikatorer for utdanningsområdet. Men THE også en av de mest anerkjente internasjonale vurderingene av forskningsbaserte universiteter. Å gjøre det bra på rankinger som de to nevnte, er positivt for den internasjonale rekrutteringen av studenter og ansatte. For å kunne gjøre det bra er det viktig med internasjonal synlighet. For eksempel for å forbedre THE-indeksen, anbefaler de som står bak den at man blir bedre på *High-impact research*, *World-class talent* og *Strategic partnerships*.

De forskerne som deltok i omdømmeundersøkelsen til THE, ble også spurt om hvor de hentet sin informasjon fra i forhold til hvilke institusjoner de stemte på. Dette er kanaler som også vil kunne være viktige kanaler for å nå ut internasjonalt. De viktigste kanalene er oppgitt til å være

⁶⁷ ShanghaiRanking (2022)

akademiske tidsskrifter, både digitale og trykte, digitale akademiske nettverkssider og digitale universitetssider samt universitetsspesifikke publikasjoner både, digitale og trykte.

4.2 Internasjonal mobilitet

I tråd med nasjonale føringer der høyere utdanning skal internasjonaleses gjennom pensum, studier og læringsmiljø ute, er det også et mål at langt flere studenter skal reise på utveksling fra Norge. Med utgangspunkt i Stortingsmeldingsmelding 7 (2020-21) *En verden av muligheter*⁶⁸ åpnes det for flere tiltak for å øke studentmobiliteten som kan bestå av inntil to semestre i utlandet, men også kortere mobilitetsopphold, praksismobilitet og «blended mobility» der deler av utvekslingsoppholdet er virtuelt. Meldingen understreker også betydningen av å se dette i sammenheng med internasjonalt forskningssamarbeid og mobilitet av ansatte og ph.d.-kandidater. UiT vil fra og med 1. januar 2023 inngå i én av de 44 europeiske universitetsalliansene, EUGLOH⁶⁹, som er EU-kommisjonens flaggskip innenfor utdanning. Her ligger det forpliktelser, men også et stort potensial for mobilitet i koplingen utdanning og forskning.

I sine tilbakemeldinger til UiTs kvalitetsmelding for 2022 ble enhetene bedt om å vurdere egne tiltak for å øke mobiliteten samt beskrive hvordan de vil innrette det videre mobilitetsarbeidet med utgangspunkt i Stortingsmelding 7. Noen av fakultetene har kommet lengre i sitt arbeid enn andre, og Jurfak kan fremheves for sitt systematiske arbeid med en internasjonal komponent i alle sine studieprogram samt tilrettelegging for et internasjonalt læringsmiljø. Fakultetet jobber også med ordninger for innpassing i ph.d.-programmets opplæringsdel for å bidra til økt mobilitet og målrettet internasjonalt samarbeid. Naturlig nok bemerker de fleste fakultetene at pandemien har vært en hemmer for mobilitet i 2020 og 2021, men at aktiviteten nå er økende. Samtlige anses det som viktig å ha kvalitetssikrede utvekslingsavtaler og forhåndsgodkjente emnepakker slik at studentene enkelt får innpasset sine emner fra utlandet ved UiT etter avsluttet utvekslingsopphold. Fra tidligere å ha vært mer administrativt styrt, anerkjennes det at denne delen av arbeidet må skje på studieprogramnivå.

⁶⁸ Kunnskapsdepartementet (2020b)

⁶⁹ EUGLOH (2022)

4.3 Handlingsplan for internasjonal mobilitet

Universitetsstyret vedtok den 31.oktober 2019 å få seg forelagt et forslag til handlingsplan for internasjonal studentmobilitet med utgangspunkt i Stortingsmeldingen om internasjonal mobilitet. Grunnet statsrådsifte og koronautbrudd ble lanseringen av meldingen utsatt til 30. oktober 2020. Europakommisjonen la 30. september 2020 frem en melding om Det europeiske utdanningsområdet⁷⁰ som presenterer en visjon om et felles europeisk utdanningsområde innen 2025. Samme dag ble melding om Det europeiske forskningsområdet⁷¹ publisert. Meldingene er godt koordinert, og felles prioritering for de to meldingene er EUs grønne giv (Green Deal) og digitalisering. Mobilitet har en sentral plass i begge meldingene. For at arbeidet med internasjonal mobilitet skal kunne settes inn i en helhetlig kontekst og knyttes opp mot UiTs strategi *Eallju – Drivkraft i Nord*, foreslås mobilitet som et eget tiltak i UiTs arbeid med langtidsplanen.

4.4 Utreisende studenter

Gjennom Bolognaerklæringen⁷² har regjeringen et mål om at 50 prosent av studentene som avlegger en grad på bachelor- og/eller masternivå skal ha vært på utveksling. UiT har fremdeles relativt lave tall for utreisende studentmobilitet til tross for tidligere styringssignal om at hvert studieprogram skal ha minst to kvalitetssikrede avtaler. Med faglig kvalitetssikrede avtaler menes avtaler hvor det er faglig kontakt og kjennskap til tilbudet ved utvekslingsstedet, og at tilbudet er relevant for utdanningen ved UiT. Selv om UiT er langt unna å nå målet om 50 prosent utveksling, så vil delmålet fram til 2025 være å øke antallet studenter som reiser på utveksling på over en måned eller mer, til 25 prosent, dvs. en dobling av antallet fra pre-korona. Samtidig skal det være et prioritert mål å forbedre den faglige relevansen av et utvekslingsopphold for utdanningen som helhet. Dette skal fortrinnsvis skje med institusjoner der det også foreligger forskningssamarbeid. Det vil kreve en kulturendring i organisasjonen for at utenlandsopphold på sikt skal bli en del av normalen for våre studenter. Det er UiTs ansvar å sikre at studentmobiliteten forankres faglig og administrativt, og at det legges til rette

⁷⁰ Kunnskapsdepartementet (2020a)

⁷¹ EU (2020)

⁷² Kunnskapsdepartementet (2017)

for den faktiske gjennomføringen. Vitenskapelig tilsatte vil ha en særskilt rolle i å motivere og oppfordre studentene til utenlandsopphold der faglig, men også personlig utbytte skal fremmes.

4.5 Innreisende studenter

Det er ikke satt noe mål for andelen innkommende studenter verken på europeisk eller nasjonalt nivå. Grunntanken er imidlertid at det skal være tilnærmet balanse mellom inn- og utreisende studenter der faglig gjensidighet i samarbeidet speiles. Dette skal ses i sammenheng med tilrettelegging av et internasjonalt semester ved UiT. Forskning viser at den mest vellykkede innkommende studentmobiliteten, også med tanke på samhandling, er der innreisende studenter tar de samme emnene som norske studenter. Ved å avsette et spesielt semester til enten utenlandsopphold eller et internasjonalt semester med undervisning på engelsk, kan det være enklere å integrere de internasjonale utvekslingsstudentene med norske studenter. På samme måte som norske studenter bringer med seg internasjonal erfaring til hjemmeinstitusjonen, vil utenlandske studenter ved UiT bidra til faglige og sosiale perspektiver og internasjonal kompetanse.

4.6 Ansattmobilitet og kopling innenfor forskning og høyere utdanning

Stortingsmeldingen tydeliggjør at ansattes internasjonale kontaktflate, samarbeid og mobilitet er nødvendig for å utvikle kvaliteten og relevansen i høyere utdanning og for å sikre et høyt internasjonalt nivå. Dette vil være sentralt for å lykkes med at utenlandsopphold blir en del av normalen for norske studenter. Både faglige og administrativt ansatte spiller en viktig rolle i å motivere og oppfordre studentene til å ta et utenlandsopphold samt fremheve hvordan et utenlandsopphold gir både ekstra faglig og ekstra personlig utbytte. Videre oppfordres det til å se deltakelsen i Erasmus + i sammenheng med Horisont Europa siden mobilitet har en sentral plass i både det europeiske utdannings- og forskningsområdet. På alle nivå i organisasjonen skal internasjonal ansattmobilitet forankres og utgjøre en viktig brikke i enhetenes planer og den enkeltes arbeidsområde/utvikling for å fremme kvalitet. Ansatte skal motiveres til å være aktive deltakere i det internasjonale fellesskapet og på den måten bidra til at UiT når målene om økt internasjonalisering. UiT ønsker samtidig å bidra til det grønne skiftet og vil arbeide med å finne en balanse som tar hensyn til et redusert klimaavtrykk.

4.7 Internasjonale doktorgradskandidater og postdoktorer

Stortingsmeldingen vektlegger behovet for økt mobilitet blant ph.d.-kandidatene. Videre forventes det at institusjonene, så langt som mulig, benytter eksisterende forskningssamarbeid til å inngå nye, kvalitetssikrede og tilrettelagte avtaler om studentutveksling. I disse avtalene bør studentmobilitet koples på forskernes internasjonale prosjekter og nettverk. Der det er praktisk mulig og faglig hensiktsmessig, skal institusjonene inngå internasjonale samarbeidsavtaler som gjerne omfatter forskningselementer. Innenfor EU-kommisjonens stipendprogram Erasmus+ kan ph.d.-kandidater ha status som både student og ansatt. Dette innebærer at de kan stipendieres i inntil ett år innenfor kategori student og inntil to måneder som kategori ansatt. Postdoktorer kan stipendieres fra én uke til inntil to måneder. UiTs mål er at minst 50 prosent av ph.d.-kandidatene og postdoktorene skal ha et forskningsopphold i utlandet. Dette forutsetter imidlertid at UiT har et verktøy for å måle dette.

4.8 Forslag til tiltak:

- Internasjonalisering skal være godt integrert i alle studieprogram med faglig kvalitetssikrede utvekslingsavtaler på fakultets- eller instituttnivå. Studieprogramleder skal sikre størst mulig bruk av forhåndsgodkjente emnepakker på alle nivåer og med årlig revisjon. Videre må det forventende læringsutbyttet av utenlandsoppholdet og den internasjonale komponenten i studieprogrammet være tydelig definert i studieprogrambeskrivelsen.
- Fagmiljøene bør se på mulighetene for å planlegge deler av sin undervisning på engelsk, eventuelt øke andelen engelskspråklige emner. Dette for at studenter som ikke har mulighet til å reise ut, skal tilbys en internasjonal komponent hjemme. Dette vil også sikre at innreisende utvekslingsstudenter får undervisning gjennom hele semesteret og integreringen av utvekslingsstudentene styrkes.
- Instituttene skal identifisere sine utvekslingsemner, og lage emnepakker slik at innreisende studenter enkelt kan velge emner ved sitt gjesteinstitutt. Dette må ses i sammenheng med timeplanlegging og eksamensavvikling.

- UiT skal fortsette arbeidet med å utvikle felles digitale portaler om internasjonalt samarbeid som samtidig gir oversiktlig og koordinert informasjon om ansattmobilitet, herunder utvikle bedre mekanismer for å støtte opp under ansattmobilitet på en mer systematisk måte.
- Ansatte skal i større grad krediteres for internasjonal mobilitet og deltakelse i ressurskrevende internasjonale samarbeids- og partnerskapsprosjekter.
- UiT skal tilrettelegge for felles veiledning av ph.d.-kandidater på tvers av landegrenser ved å utarbeide bedre nettsider med informasjon om fellesgrader og felles veiledning (cotutelle) med utenlandske universiteter.

5 Gjennomstrømming på ph.d.-utdanningene

Ph.d.-utdanningen er en viktig del av utdanningstilbudet ved UiT. Høsten 2021 hadde vi ifølge DBH 970 aktive doktorgradsavtaler med like mange kandidater involvert. Dette utgjør 577 ph.d.-kandidat årsverk og 140 post.doc årsverk av totalt 2 283 faglige årsverk. UiT har åtte ph.d.-programmer fordelt på seks fakulteter.

Universitetsstyret har bedt om en orientering om status for ph.d.-utdanningene ved UiT på basis av en sak som ble behandlet i Styremøtet den 13.05.22. Dette kapitlet vil starte med å se på utviklingen i gjennomstrømningen i ph.d.-utdanningene både ved UiT og nasjonalt. Den nasjonale styringsparameteren for ph.d.-utdanningene gjelder gjennomføring innen seks år. Den siste rapporten som er kommet fra HK-dir. tar opp tidsbruk i forhold til avtalelengder, som oftest er tre eller fire år. HK-dir. har fått i oppdrag av Kunnskapsdepartementet å øke kunnskapen om gjennomføringstid og avtalelengder i doktorgradsutdanningene i tildelingsbrevet for 2022.

Et sitat fra et innlegg i Khrono av UiTs Olaug Husabø tar opp denne problematikken:

Så ph.d.-studiet er vel strengt tatt ikkje eit studium på tre år enno – anna enn i gradsforskrifta og i studieplanane. Dette bør det gjerast noko med, først og fremst av omsyn til studentane, som må kunna stola på at studiet er lagt opp slik at det er mogeleg å fullføra det i løpet av normert tid, altså i finansieringsperioden⁷³.

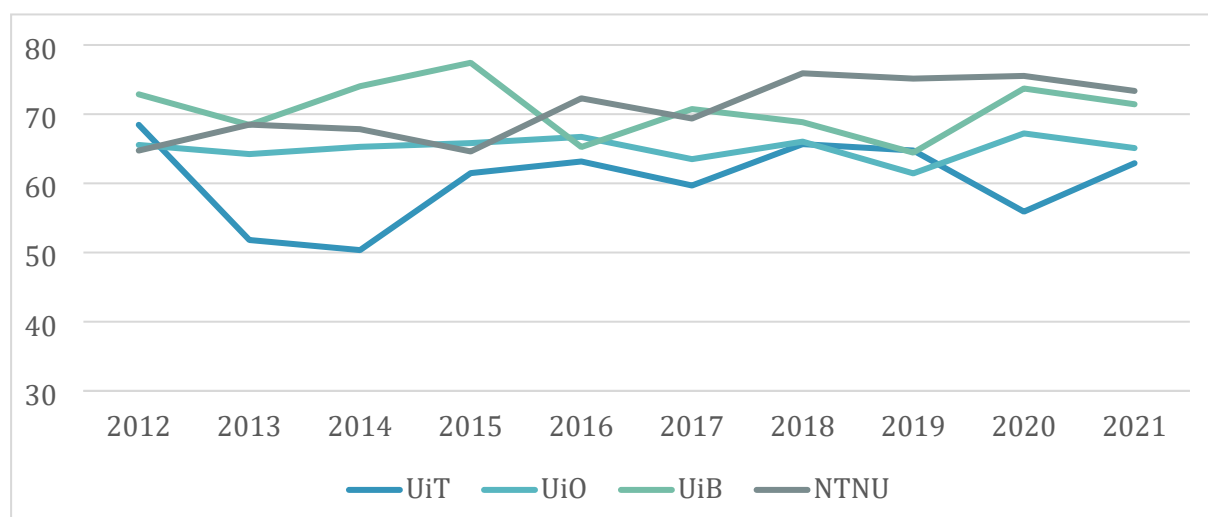
En tiltakspakke for økt gjennomstrømning ved UiT ble vedtatt av Styret i 2017 og her beskrives det kort hvordan noen av tiltakene er gjennomført. Effekten av tiltakspakken og effekter av pandemien er det for tidlig å si noe sikkert om, det må vi komme nærmere tilbake til på et senere tidspunkt.

Vi vil i dette kapitlet videre gå gjennom nasjonale rapporter og studier av doktorgradsutdanningene. Deretter vil vi se til noen andre sammenliknbare land, og de erfaringer disse deler i åpne rapporter og forskning, for å få inspirasjon til videre utvikling. Vi vil også kommentere den nye ph.d.-forskriften ved UiT og andre nye tiltak. Til slutt kommer en oppsummering og noen forslag til tiltak for gjennomføring de neste par årene.

⁷³ Husabø (2022)

5.1 Gjeldende plan for gjennomstrømning ved UiT

I 2021 er det 10 år siden Kunnskapsdepartementet (KD) begynte å måle gjennomføring på ph.d.-studiet på bakgrunn av andel kandidater som fullfører studiet innen seks år etter oppstart. UiTs resultater for gjennomstrømning på ph.d.-studiet har variert mye siden KDs parameter ble innført, men vi har i alle år ligget under snittet for sektoren. Av de som startet på en ph.d.-grad ved UiT i 2015 hadde 63 prosent brukt 6 år eller mindre og gjennomført i løpet av 2021. Dette er 2 prosentpoeng under UiO, 8 prosentpoeng under UiB og 10 prosentpoeng under NTNU. I grafen under ser vi at UiT i store deler av perioden har ligget lavere enn de andre tre breddeuniversitetene, og at vi nærmet oss UiO og UiB i årene før pandemien. Vi har mange færre kandidater enn de tre andre og siden dette er tall basert på kull/år så vil variasjonen fra år til år kunne være betydelig. Tall for innfusjonerte institusjoner er med.

Figur 3 Andelen ph.d.-kandidater som gjennomfører innen seks år⁷⁴

I 2015 ble det av gjennomført omfattende analyser av gjennomstrømningen i UiTs ph.d.-utdanninger. Hovedfunnene i rapporten som baserte seg på de kandidatene som ble tatt opp i årene 2005-2012 var følgende:

- UiT sine ph.d.-kandidater bruker lengre tid på studiet enn ved de øvrige breddeuniversitetene
- Kandidatene ved HSL-fak bruker lengst tid og kandidatene ved BFE-fak bruker kortest tid på studiet

⁷⁴ Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse (2022a)

- De som disputerer innen seks år er i gjennomsnitt to til tre år yngre ved start enn de som bruker lengre tid eller slutter på studiet, og NT-fak har den yngste kandidatpopulasjonen
- Det er lite forskjell mellom menn og kvinners alder ved start for de som disputerer innen seks år, men variasjon mellom fakultetene
- Menn fullfører studiet tidligere enn kvinner, og størst forskjell er det fire til seks år etter start
- Det er ingen forskjell i fullføringsgrad mellom norske og utenlandske kandidater fire år etter start, men deretter er det høyere andel utenlandske kandidater som fullfører enn norske
- Eksternt finansierte kandidater disputerer tidligere enn UiT-finansierte kandidater

På bakgrunn av disse analysene ble det i 2015 satt ned en fokusgruppe⁷⁵ bestående av medlemmer av Forskningsstrategisk utvalg⁷⁶ som skulle foreslå tiltak for å bedre gjennomstrømmingen ved UiT. De tiltakene som da ble foreslått og senere vedtatt av universitetsstyret⁷⁷ var som følger:

- Ledige stipendiatstillinger skal lysnes ut både nasjonalt og internasjonalt, og ha brede krav til søkers kvalifikasjoner.
- Prosjekter:
 - Ledige stipendiatstillinger skal lysnes ut i prosjekter som er nesten ferdig definert
 - Det skal være sannsynlig at prosjektene kan gjennomføres på normert tid.
 - Prosjektene skal ha en ambisjon om å fremskaffe ny kunnskap som er publiserbar i tellende vitenskapelige kanaler.
 - Veilederne skal ha et sterkt eierskap til tematikken i prosjektet som sådan.
- Innen 2020 skal alle veiledere ved UiT ha gjennomgått veilederopplæring, og minimum hvert tiende år skal veiledere gjennomgå oppdateringskurs.
- Medarbeidersamtale bør benyttes som et viktig instrument også overfor stipendiater.
- Kandidater som er i permisjon, skal følges opp både under og etter permisjon.

⁷⁵ «Fokusgruppe» brukes her om arbeidsgruppe

⁷⁶ UiT (2022b)

⁷⁷ Sak S 2/7 Gjennomstrømming i ph.d.-studiet (ePhorte 2017/675)

- Obligatorisk midtveiseevaluering innføres. Midtveiseevalueringen må kunne tilpasses den enkelte enhets virksomhet.
- Enhetene skal sørge for at ph.d.-kandidatene ivaretas særskilt ved oppstart, integreres i fagmiljø og følges tett opp underveis i studiet.
- Beste praksis formidles på tvers av fakulteter, ph.d.-program og fagmiljø.
- Gjennomstrømming i ph.d.-studiet skal innføres som ny faktor i UiTs nøkkelfordeling av stillinger. Enhetene skal prioritere fagmiljø der ph.d.-kandidatene fullfører innen seks år.

De fleste tiltak som ble vedtatt i 2017 er iverksatt. Alle utlysninger av rekrutteringsstillinger gjøres i dag på av seksjon for rekruttering (SREK) og alle ledige stillinger lyses ut via både nasjonale og internasjonale plattformer. Et resultat av dette er at antall søknader per ledige ph.d.-stilling har økt gradvis.

Midtveiseevalueringer ble innført ved UiT fra og med kull 2018. Denne evalueringen er i dag godt forankret hos fakultetene, og endelig effekt av dette tiltaket vil man (på gjennomføring etter 6 år) først kunne måle rapporteringsåret 2024.

RESULT tilbyr veilederopplæring til alle ansatte ved UiT. Krav for å kunne delta på slike kurs er at man skal veilede kandidater på ph.d.-nivå. Før 2018 hadde disse kursene begrenset antall kursplasser, men siden 2019 har alle som har søkt om deltakelse fått delta på kurset. Kursene har fått gode tilbakemeldinger og har de siste fire årene hatt mellom 80-105 deltakere per opptak. Fakultetene må selv påse at de som skal sitte med veilederansvaret har gjennomført kurset.

Ph.d.-utdanningen ved UiT har et etablert administrativt rammeverk. På nivå 1 har man et ph.d.-nettverk bestående av ansatte som jobber enten med det studieadministrative rundt selve ph.d.-utdanningen og/eller det personalmessige rundt den ansatte kandidaten. I tillegg har fakultetene månedlige møter med nivå 1 gjennom forum for forskerutdanning. Dette forumet har eksistert i mange år og er med på å samkjøre administreringen av ph.d.-utdanningen. Den gir fakultetene mulighet til å dele beste praksis seg imellom og bidrar til en bedre kvalitet og mer likebehandling av kandidatene på tvers av fakultetsgrensene.

UiT har en sentral fordeling av rekrutteringsstillinger finansiert av KD. Årlig fordeles mellom 80-90 stillinger ut ifra en fordelingsnøkkel. Nøkkelen består av tre faktorer: fakultetenes andel av lukket ramme, fakultetets andel ansatte i førstestilling og andel ph.d.-kandidater ved fakultetet som fullfører innen seks år. Tidligere var gjennomstrømmingen merkbart forskjellig mellom fakultetene, men dette har jevnet seg mer ut de senere årene.

Ett av tiltakene som ble vedtatt i 2017 var at enhetene skulle sørge for at ph.d.-kandidaten ble ivarettatt særskilt ved oppstart og at de ble godt integrert i fagmiljøet. I utdanningsmeldinga for 2020 var et av tiltakene at alle nye kandidater på bachelor-, master- og ph.d.-program skal inngå i en mentorordning. Høsten 2022 ble det vedtatt retningslinjer for mentorordninger for førsteårsstudenter ved UiT. Disse retningslinjene gjelder i dag for bachelor- og mastergradsstudenter. Enkelte fakulteter er allerede i gang med å etablere mentorordninger på ph.d.-nivå og alle fakultetene forventes å jobbe med dette framover.

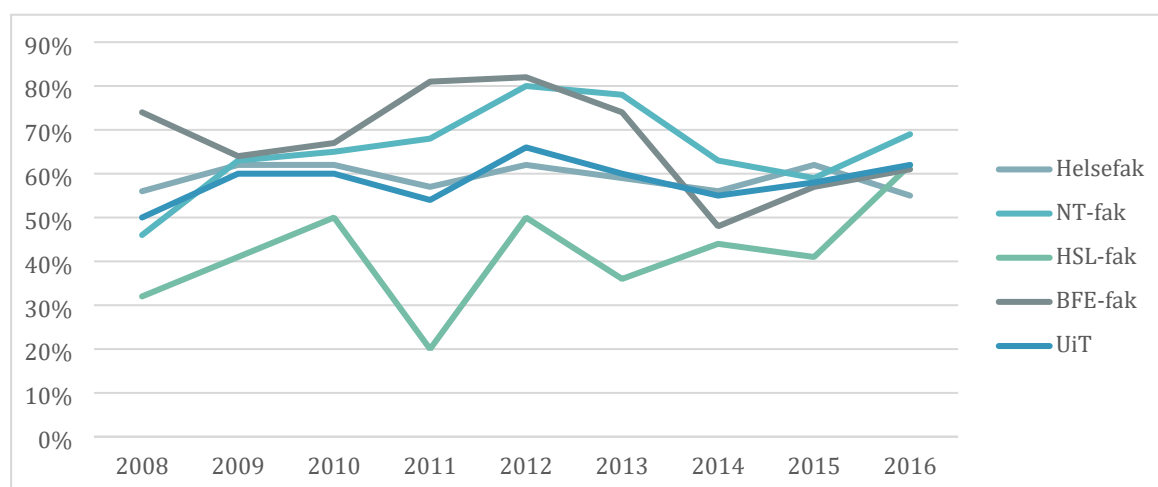
Gjennomstrømming ved ph.d.-utdanningene blir ved jevne mellomrom presentert og diskutert i Forskningsstrategisk utvalg. Da gjennomstrømming ble diskutert i desember 2021 mente utvalget at de tiltakene som ble vedtatt av styret i 2017 hadde blitt iverksatt ved alle enheter, men siden tiltakene enda var så nye, var det enda vanskelig å si noe om den endelige effekten av dem. Utvalget ville derfor på det tidspunktet ikke foreslå noen flere tiltak.

5.2 Gjennomstrømming ved UiT⁷⁸

Gjennomføringsgraden for alle fakulteter har økt siden siste større gjennomgang i 2015, men de siste tre årene ser vi at NT-fak og BFE-fak har hatt en merkbart lavere gjennomstrømming enn i årene før. Halvparten av kandidatene på kull 2015 tilhører Helsefak (rapporteringsår 2021), og vi ser at Helsefak har en økning på over 10 prosentpoeng (andel gjennomført innen 6 år) for rapporteringsår 2021. Dette gir også UiT en økt gjennomstrømming totalt. For kull 2016 er det også en økt gjennomstrømming til 62 prosent fra 58 prosent året før regnet fra startdato til sluttdato. (Bruker man den nasjonale styringsparametere sin beregningsmåte, basert på hele startår og hele sluttår, er økningen fra 63 prosent til 64 prosent.) Grafen viser at det tidligere har vært en mye større forskjell mellom fakultetene i gjennomføringsgrad etter 6 år,

⁷⁸SIKT (2022a)

enn det vi ser de siste tre årene. (Alle gjennomstrømningstall for UiT er brutto tid, permisjoner, sykemeldinger etc. er ikke tatt hensyn til.)

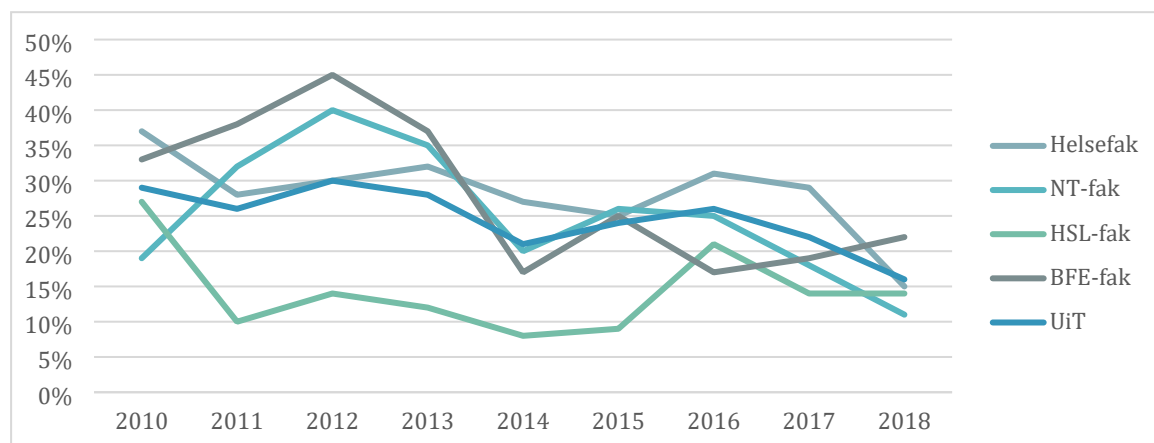

Figur 4 Andel fullført ph.d.-kandidater etter 6 år, etter startår (Per desember 2022)

Både Helsefak og HSL-fak har de siste årene gjort grep for å forbedre gjennomstrømmingen. HSL-fak har blant annet fokusert veldig på inntakskvalitet. Ved Helsefak har prodekan forskning tatt et aktivt initiativ og hadde i 2020 og 2021 en tettere oppfølging av de kandidatene som var fire til seks år ut i studiet for å øke gjennomstrømmingen. Innføringen av midtveisevaluering fra kull 2018 trekkes også frem som et positivt initiativ.

I rapporteringsåret 2020 så vi en lavere gjennomstrømning etter 6 år enn både før og senere. Det vi vet om kullet som det ble rapportert for i 2020 (kull 2014) er at dette kullet var merkbart større enn kullene både før og etter. Spesielt Helsefak, men også BFE-fak og NT-fak, fikk utfordringer med nedstengningen av Avdeling for komparativ medisin (AKM) i forbindelse med byggingen av MH2. Dette vil også kunne få konsekvenser for fremtidige kull ved disse fakultetene. I tillegg var 2020 året korona-pandemien brøt ut, og det er nærliggende å tro at flere som var i innspurten ble forhindret fra å levere dette året. Helsefak spesielt hadde mange kandidater som måtte prioritere klinisk arbeid under pandemien. Helsefak har mange stipendiater som enten jobber ved UNN eller er tilknyttet helsevesenet på en eller annen måte. Under pandemien måtte disse bidra ekstra. Noe som igjen også vil kunne gi utslag for gjennomstrømmingen fremover, selv om vi ser at kullene 2015 og 2016 ligger over 2014 etter 6 år.

Ser vi på gjennomstrømningen etter 4 år, så varierer denne mye og er på vei ned igjen etter 2012 kullet som kun i snitt hadde 20 prosent gjennomstrømning. For 2017-kullet er vi nede i 22 prosent og 2018-kullet ser ut til å komme enda lavere. Som vi ser av grafen, har forskjellen mellom fakultetene også her blitt betydelig mindre over de siste få årene.

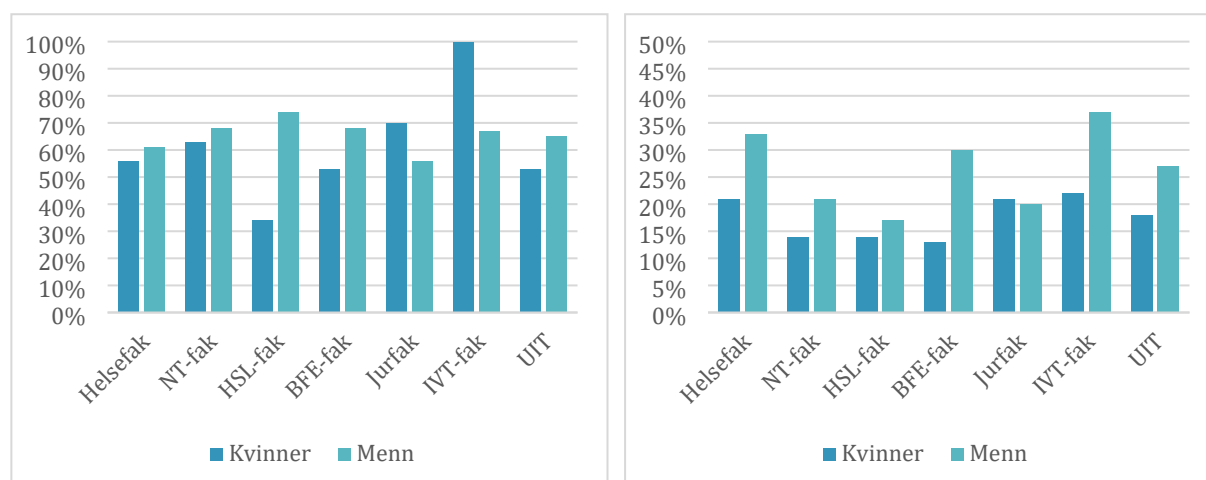
Figur 5 Andel fullført ph.d.-kandidater etter 4 år, etter startår (Per desember 2022)

5.2.1 Kjønn og alder

Ved UiT er det flere kvinner enn menn som disputerer. Det er fakultetsvise forskjeller, men fra kullene 2013-2015 er det totalt 186 kvinner og 139 menn som har disputert per 2021. For å vise forskjellene i gjennomføringsgraden mellom kjønnene ser vi på andelen kvinner og menn tatt opp som kandidater i årene 2013 – 2016 og som har fullført innen 4 og 6 år (bruttotid). Det er spesielt kvinner ved HSL-fak og BFE-fak som skiller seg ut med lengre gjennomføringstid etter 6 år. Hvorfor kvinner ved HSL-fak i mindre grad gjennomfører utdanningen og bruker lengst tid, er det vanskelig å finne noen klare svar på. Det vi vet er at det ikke fødes flere barn ved HSL-fak enn ved de andre fakultetene, og i andel kvinnelige kandidater har Helsefak og BFE-fak omtrentlig samme andel kvinner som HSL-fak. Det vi imidlertid kan se, er at det er et større antall ph.d.-kandidater som har sykemeldinger ved HSL-fak enn ved de andre fakultetene, men dersom man bryter dette ned i antall sykedager per tilsatte kandidat, så er det ikke snakk om mange dager i forskjell når man gjør en analyse på UiT sine personaldata.

Grafene under viser gjennomføring for de fire siste kull etter både 4 og etter 6 år totalt og per fakultet. Vi gjør oppmerksom på at det er relativt få kandidater på IVT-fak og Jurfak, men vi velger likevel å inkludere disse fakultetene. Ser vi på de mest oppdaterte tallene vi har, så er

det (mange) færre kvinner enn menn som gjennomfører etter 4 år på alle fakultetene bortsett fra Jurfak. Forskjeller i kontraktslengde har trolig større betydning for fire års gjennomføring enn for seks års gjennomføring.

Figur 6 Andel fullført ph.d.-kandidater etter hhv. 6 år og 4 år, etter startår. 6 års-grafen inneholder kullene 2013 til 2016 og 4 års-grafen 2015 til 2018

Internasjonale kandidater, kandidater finansiert over Forskningsrådet og internasjonale institusjoner (for eksempel EU), og kandidater under 31 år fullfører garnert på kortere tid enn andre. HSL-fak har en større andel norske kandidater og en større andel som er internt finansierte enn ved de andre fakultetene, dette kan muligens forklare noe av forskjellene også mellom kjønnene.

Kvinner over 36 år har lavest gjennomføringsgrad og HSL-fak har mange kvinnelige kandidater over 36 år. Vi ser likevel at snittalder ved opptak er identisk ved HSL-fak og Helsefak: 35 år. Siden kvinner ved Helsefak gjennomfører i like stor grad som menn, virker ikke alder alene til å være utslagsgivende.

Dersom man ser på bruttotid fordelt på alder ved oppstart av doktorgraden, så er det tydelig at de kandidatene som man ansetter som er 30 år eller yngre, og som man vil anta begynner rett etter fullført mastergrad, fullfører på kortere tid enn de som er eldre. Den største gruppen kandidater ved UiT er mellom 26 og 30 år, og det er svært få kandidater over 51 år.

5.2.2 Lokale tiltak

På noen fakulteter, for eksempel NT-fak, brukes «avslutningsstipend» som et middel for å øke sjansen for raskere innlevering av avhandlingen, mens HSL-fak har innført en pilot på «gjennomføringsstipend» for å oppnå det samme. Gjennomføringsstipendet går ut på at alle universitetsstipendiater som er tilsatt på 3-årig arbeidsavtale og leverer doktoravhandlingen til bedømmelse sammen med skriftlig anbefaling fra veileder innen 3 år eller 3 ½ år regnet fra startdato, vil få tilbud om henholdsvis 12 eller 6 måneders gjennomføringsstipend. Hoveddelen av arbeidet skal normalt knyttes til oppgaver som hever stipendiatens pedagogiske kompetanse⁷⁹.

I 2021 ble det også gjennomført en pilot for å forbedre inntakskvaliteten for ph.d.-kandidatene. Piloten gikk i korte trekk ut på at fellestjenesten for opptak vurderte utdanningsgrunnlaget til alle søkere før søkerbunken ble sendt til bedømmelseskomiteéene. Bedømmelseskomiteéene fikk kun tilsendt søknader fra søkere som var kvalifisert for opptak til ph.d.-utdanningen i henhold til det gjeldene fakultetets utvidede retningslinjer. Når bedømmelseskomiteéen var ferdig med sin rangering kunne instituttene umiddelbart gjøre klart til intervju av de aktuelle søkerne. Piloten var en suksess og konklusjonen i rapporten var at en felles og samlet forvaltningspraksis for hele UiT på dette området i sum ville være både ressursbesparende, kostnadsbesparende, effektivt og ikke minst ville kvaliteten på den jobben som gjøres bli bedre.⁸⁰

Rapporten problematiserte at det ville ligge en kostnad i at man sannsynligvis vil måtte øke bemanningen på Opptak for å gjennomføre piloten for hele UiT, men dette vil man igjen kunne spare inn på flere områder. For det første vil bedømmelseskomiteer bruke mindre tid på bedømmelsesarbeidet. Her vil både interne og eksterne medlemmer spare arbeidstimer og eventuelt honorar til eksterne medlemmer vil reduseres. Tiden fra utlysning til tilsetting vil gå ned, noe man håper vil ha en positiv effekt på inntakskvaliteten som igjen vil ha en innvirkning på gjennomføringsgraden og øke kvaliteten på forskningen ved UiT. Videre vil man unngå situasjoner der den som ansettes ikke oppfyller opptakskravene, og man mister pliktarbeid. UiT

⁷⁹ Fakultetsstyret for HSL-fakultetet - 03.02.2021, sak 1-21 Tilsetting i 3-årige stipendiatstillinger med 12 eller 6 måneders gjennomføringsstipend – pilotprosjekt ved HSL-fak i perioden 2021-2026 (ePhorte 2020/1277).

⁸⁰ UiT (2022c)

vil videre oppnå likebehandling av alle søkere, bedre risikohåndtering og jevnlig kontroll av dokumenter.

5.2.3 Lokale og nasjonale undersøkelser

Når det gjelder helse og trivsel for studenter i Norge gjennomføres SHoT⁸¹ hvert fjerde år, men her er doktorgradskandidater ikke inkludert. For ansatte gjennomføres det ved UiT ARK-undersøkelser hvert andre år, men denne informasjonen er hittil ikke brukt for å sammenligne ph.d.-kandidater med andre grupper. Det jobbes med å finne ut i hvilken grad disse undersøkelsene kan gi nyttig informasjon også for ph.d.-kandidatene.

I juni 2021 ble det gjennomført en undersøkelse blant *aktive* ph.d.-kandidater ved UiT. 224 kandidater fordelt på alle fakulteter svarte på undersøkelsen. Den viser at de fleste ph.d.-kandidatene ved UiT er fornøyde både med veiledningen og sin arbeidshverdag. Undersøkelsen gir ingen klare svar på hvorfor UiT gjør det dårligere enn de andre universitetene på gjennomstrømming.

Selv om denne undersøkelsen viser at de fleste er fornøyde og har det bra så viser den også at UiT har en del kandidater som føler at de ikke blir godt nok ivare tatt verken som studenter eller som ansatte. Noen sier de ikke vet hvem som er deres nærmeste leder eller hvem i administrasjonen de skal henvende seg til med spørsmål. Vi har kandidater som ikke har egne kontor, men som for eksempel sier de får en pult i et landskap nær kaffemaskinen der det er folk som ofte står og prater. Noen sier de har fått tildelt en gammel PC som knapt fungerer. Noen har ikke fått noe de første månedene fordi kontrakten ikke ble ferdigstilt, mens andre ikke får plass på laboratorier fordi det er masse etterlatenskaper der etter folk som har sluttet og ikke ryddet opp etter seg. Noen sier at de blir brukt som laboratorieteknikere heller enn å få jobbet med prosjektene sine.

Kandidater sier også at de mangler kunnskap om sine rettigheter samt «et sted» der de kan henvende seg. Andre reagerer på at det på kontorene deres blir hengt opp A4 ark som sier at de må huske å rydde opp etter seg når kontraktperioden deres går ut. Og noen forteller om

⁸¹ Folkehelseinstituttet (2022)

veiledere som er så redde for at de ikke skal bli ferdige i tide at det er viktigere for veilederne at de blir ferdige enn at de blir ferdige på «en god måte». Vi gjør oppmerksom på at dette er hentet fra fritekstfeltene i undersøkelsen og ikke nødvendigvis gjelder flere enn den ene kandidaten som har skrevet svaret.

Den siste kandidatundersøkelsen⁸² (1-2 år etter avsluttet grad) viser at kandidater med doktorgrad i mange tilfeller har vanskeligere med å få seg relevant og fast stilling enn masterkandidater fra 2-årig master eller profesjonsutdanninger. Kandidater med doktorgrad har ikke nødvendigvis en utdanning som er mer relevant for den jobben de har eller en fastere tilknytning til arbeidslivet, i alle fall ikke så kort tid etter avlagt grad.

HK-dir.⁸³ har på oppdrag fra KD skrevet en nasjonal rapport. Denne er en del av deres oppdrag for å øke kunnskapen om gjennomføringstid og avtalelengder i doktorgradsutdanningen. Fra rapporten henter vi:

Forskrift om ansettelsesvilkår for stillinger som postdoktor, stipendiat, vitenskapelig assistent og spesialistkandidat seier følgende om tilsetting av stipendiatar (§ 1-3): «Normal åremålsperiode er fire år med 25 prosent pliktarbeid. Ansettelsesperioden skal omfatte tre år med rein doktorgradsutdanning.

UiT har størst andel 4-årige avtaler av de store institusjonene og har ifølge denne rapporten oppgitt til NOKUT at dette er et viktig grep for å sikre at kandidatene er kvalifiserte som førsteamanuensis ved fullføring av graden. Av kandidater i Norge som fullfører innenfor den opprinnelige avtalelengden er tallet lavt og stabilt over tid, og kun 15 prosent av kandidater som startet utdanningen i årene fra 2010 til 2016 fullførte innenfor avtaletiden. På den andre siden er frafallet bare 19 prosent, regner etter ti år, for de som startet i 2010 og 2011, men her er forskjellene store mellom fagområdene, fra 13 prosent på medisin og helsefag til 29 prosent for humaniora. Det er klart høyere frafall for de som har annen ekstern finansieringskilde enn Forskningsrådet. UiT har høyere gjennomsnittlig gjennomføringstid for både de på 3-årige og de på 4-årige kontrakter enn de andre store universitetene for de to omtalte kullene. Det er også bare 13 prosent av 2010 til 2016 kullene ved UiT som har levert innen opprinnelig avtaletid.

⁸² Ideas2evidence (2021)

⁸³ Haugen et al. (2022)

NHH har høyest andel med 22 prosent. Kandidater innenfor humaniora og samfunnsvitenskap har mye lavere andel som gjennomfører på tiden enn de andre fagområdene.

Rapporten viser at kandidater i gjennomsnitt bruker 4,8 år på en doktorgrad. Kandidater med tre-årige kontrakter som ikke har pliktarbeid bruker i snitt 4,4 år, mens kandidater på fire-årige avtaler bruker i snitt 5,1 år nasjonalt. UiT ligger over gjennomsnittet på tidsbruk både for de på tre-årige og fire-årige kontrakter. Dette er beregnet på basis av de som ble tatt opp i 2010 og 2011 og ikke hadde levert etter 10 år.

I disse analysene er det brukt tilgjengelige (brutto) tidsdata fra FS til å se på ***gjennomføringsgrad i forhold til avtalelengde***. Det å bruke brutto tid er misvisende, men det er det eneste vi har som er sammenlignbart mellom institusjonene. En rapport fra OsloMet⁸⁴ problematiserer videre rundt dette. En utfordring for å beregne nettotid er at så lenge kandidaten er ansatt på institusjonen der graden gjennomføres så har man oversikt over permisjoner i personalsystemet og kan trekke ifra disse, men når kandidaten ikke lengre tilhører institusjonen er det en stor utfordring å finne tak i relevante data. Rapporten omhandler i hovedsak OsloMets tiltak for å øke gjennomstrømningen og gjør en del vurderinger rundt (mulige) tiltak.

NIFU gjennomfører jevnlig undersøkelser blant norske ph.d.-kandidater. En rapport⁸⁵ som baserer seg på en spørreundersøkelse høsten 2017 blant alle norske ph.d.-kandidater som ble tatt opp i 2016, konkluderer blant annet med følgende:

[...] sett under ett ser norske doktorgradskandidater ut til å være relativt godt fornøyd med arbeidsforholdene, opplæringen og sine fremtidige karrieremuligheter. Rapporten dokumenterer at flere kandidater opplever god oppfølging fra faglig og administrativt hold, og at majoriteten er fornøyd med veiledning, opplæring og oppfølging. Men det er også viktig å trekke frem at et mindretall av doktorgradskandidatene opplever lite tilfredsstillende forhold og at de ikke er fornøyd med opplæringen, veiledningen eller arbeidsforholdene sine. Fortsatt er det slik at kandidater i enkelte fag (spesielt humanister) og personer som jobber hovedsakelig alene opplever dårligere betingelser og mindre faglig utbytte.

Resultatene fra spørreundersøkelsen viser at doktorgradskandidater som blir fulgt godt opp er mer fornøyd med forskeropplæringen. Vi ser for eksempel at det er en tydelig sammenheng mellom hyppighet og opplevd kvalitet på veiledningen. Doktorgradskandidater som deltar i forskerskoler er mer fornøyd med opplæringen enn andre. Doktorgradskandidater som er tilknyttet til et større arbeidsfellesskap (et forskningsprosjekt eller forskergruppe) opplever et bedre arbeidsmiljø og føler seg

⁸⁴ Osland et al. (2021)

⁸⁵ Reymert et al. (2017)

bedre faglig og sosialt integrert, og er generelt sett mer fornøyd med forskeropplæringen og har større tro på at de vil levere avhandlingen sin på normert tid.

Studien viser at det er flere grupper og ikke minst mange individer som ikke føler seg godt ivaretatt på arbeidsplassen sin. Vår studie avkrefter heller ikke at også norske doktorgradskandidater kan føle større psykisk press enn sammenlignbare grupper. Det er derfor fortsatt behov å sette søkelys på arbeidsvilkår og arbeidsmiljø til stipendiater og andre midlertidig ansatte i forskningssystemet.

Det kommer også fram i NIFU rapporten at mange kandidater er tilsatt i treårige stillinger selv om institusjonen trenger arbeidskraften deres til løpende arbeidsoppgaver, noe som da ender opp med kortere kontrakter og går utover avhandlingsarbeidet. Ph.d.-graden er heller ikke like relevant for mange av kandidatene siden færre enn tidligere har ambisjoner om å bli forskere. Mange har heller ikke mottatt veiledning om ulike karriereveier og det påpekes at dette må lærestedene trolig gjøre noe med for at denne utdanningen skal bli mer relevant for fremtidens karriereveier for doktorander.

Vi ser at mye av det vi finner av resultater fra undersøkelser ved UiT stemmer godt med funnene i de nasjonale rapportene. Under vil vi se at disse igjen stemmer rimelig bra med funnene i Sverige og ved Lunds universitetet.

5.3 Årsaker til frafall fra ph.d.-utdanninger

UiS har nylig satt i gang et prosjekt med tittelen *Hva kan gjøres for at stipendiater gjennomfører sin doktorgrad på oppsatt tid, med helsen i behold?*⁸⁶ Så langt viser de undersøkelsene som er blitt gjort at det finnes både strukturelle og individuelle utfordringer som medfører at stipendiater blir forsinket. De strukturelle utfordringene går på det med tilgjengelig informasjon, utstyr, kontorplass og sosialt støttende arbeidsmiljø. Det individuelle, på sin side, går mer på personlige egenskaper som både evner, kompetanse og kunnskap. Utholdenhet, engasjement, selvdisiplin og emosjonell robusthet er personlige egenskaper en kan tenke seg er helt avgjørende for å gjennomføre en doktorgrad. Dette er områder vi finner lite forskning på i Norge, som vi har vært inne på. I Sverige har man derimot gjort en god del undersøkelser og analyser, som også trolig er rimelig relevante for norske forhold. I tillegg er det gjort undersøkelser i Belgia og Nederland om den psykiske helsen hos doktorgradskandidater.

⁸⁶ UiS (2022)

5.3.1 Forhold som påvirker frafall

Vi tar i første omgang utgangspunkt i Høgskoleverkets rapport⁸⁷ som analyserer de viktigste årsaker og bidrag til frafall i Sverige. Her er det sendt ut en spørreundersøkelse til kandidater som ikke hadde disputert innen utgangen av 2009, men startet på et ph.d.-studium i Sverige i studieåret 1999/2000 eller 2000/2001. Da fikk man 333 respondenter og disse er først spurt om den viktigste **årsaken** til at man avbrøt studiet med fem mulige grove svarkategorier: Arbeidsmarkedsfaktorer, forskerutdanningen, pliktarbeidet, økonomiske faktorer eller sosiale/andre faktorer. Deretter er de spurt mer detaljert om hvilke detaljerte faktorer som har **bidratt** til frafallet, og her er det nevnt opp en hel rekke faktorer som man kunne angi flere av uten å prioritere noen som viktigere enn andre. De viktigste funnene fra denne studien er at

- Sosiale årsaker (35 prosent) og forskerutdanningen (31 prosent) står for majoriteten av frafallet
- Arbeidsmarkedet (17 prosent) og økonomiske faktorer (12 prosent) sto for mindre andeler, mens pliktarbeidet sto for bare fem prosent av frafallet
- Kvinner oppga oftere sosiale årsaker, mens menn oppga oftere økonomiske årsaker
- Det er imidlertid betydelige forskjeller mellom fagområdene

De tre grunnene som har **bidratt** mest til frafallet i Sverige ligger alle innenfor årsakene *forskerutdanning*: Utilstrekkelig støtte fra veileder (40 prosent), mistet motivasjonen (37 prosent) og utilstrekkelig psykososialt arbeidsmiljø (28 prosent). På fjerdeplass kommer en årsak som tilhører sosiale forhold, nemlig at de ikke trivdes med studiet (25 prosent). 16 prosent har oppgitt vanskeligheter med å kombinere med familiesituasjon og fem prosent svangerskapspermisjon. Undersøkelsen viser imidlertid også at:

- Kvinner oppgir i større grad enn menn årsaker som utilstrekkelig psykososialt miljø og fysisk arbeidsmiljø, sykdom eller manglende trivsel i studiet
- Kandidater som startet før 30 års alder, har i større grad oppgitt at de har sluttet fordi utdanningen hadde feil innretning, var for vanskelig eller at de fikk jobb utenfor akademia
- Kandidater som startet etter 40 års alder, eller er innen humaniora, samfunnsvitenskap eller medisin sluttet oftere på grunn av sykdom

⁸⁷ Dryler (2012)

- Kandidater innen medisin slutter oftere fordi det er vanskelig å kombinere studier og jobb, dette kan skyldes at finanseringen er via en annen type jobb enn stipendiatstilling

I denne studien avbrøt majoriteten av de spurte (72 prosent) før de var ferdige med halvparten av utdanningen.

5.3.2 Forhold som påvirker tanker om frafall

I 2012 ble det ved Lund universitet gjennomført både en studie blant alle aktive kandidater samt en evaluering av forskerutdanningen⁸⁸. Studien ble gjennomført av to grupper av ph.d.-kandidater og er senere skrevet ut i form av rapporten «Should I stay or should I go?».⁸⁹ Majoriteten av kandidatene framstår som fornøyde, men 37 prosent har vurdert å avslutte ph.d.-studiet. *Stress* og *veiledningsproblemer* er de to viktigste grunnene til tanker om å avslutte, men også *konkurranse* og *prestasjonskrav* løftes fram som viktig, men

- det er forskjeller mellom fagområder/fakulteter
 - o Færre vurderer avbrudd av studie innen naturvitenskapene
 - o Tidsfrist og lønnsnivå er de viktigste faktorene for avbrudd innen medisin
 - o Ensomhet og mangel på kolleger er viktigere innen humaniora og teologi
 - o Flere vurderer avbrudd innen økonomifagene, og muligheter for en bedre jobb utenfor er oftere årsaken
- Kvinner (40 prosent) har oftere enn menn (30 prosent) vurdert å avbryte studiet og kvinner oppgir i større grad at stress og problemer med veiledningen påvirker dem negativt

I evalueringen finner Holmström (2013) at selv om de kvinnelige kandidatene framstår som mindre stresset enn for fem år siden, er kvinnene generelt mindre tilfreds med sin arbeidssituasjon enn mennene. Kvinnene beskriver i høyere grad sin arbeidssituasjon som problematisk og at de derfor har søkt støtte i samtaler med veiledere, andre ledere ved institusjonen, «doktorandombud» eller egen organisasjon på universitetet (doktorandkår). Kvinnene har også dobbelt så ofte vært i kontakt med lege som resultat av problemer i

⁸⁸ Holmström (2013)

⁸⁹ Areskoug Josefsson (2016)

arbeidssituasjonen og de er mer enn tre ganger så mye sykemeldt som mennene. Kvinner innen samfunnsvitenskapene og kandidater som jobber alene og ikke i en forskergruppe har mye større utfordringer enn andre.

Det er nylig skrevet en oppsummering av all forskning på svensk forskningsutdanning⁹⁰. Her finner vi en oversikt over forskningen i årene fra 2000-2020 og vi finner også referert en del av hovedtrekkene som finnes i forskningen fra disse årene. De har basert seg på 122 publikasjoner om svensk forskningsutdanning og begrenset seg til publiserte artikler og doktoravhandlinger. De finner at en overvekt av disse er skrevet av kvinner og de fleste er publisert i 2016 og senere. Noen interessante funn er at:

- Det viser seg at gruppeveiledning har positiv effekt for avhandlingsarbeidet og det synes som om at skrivegrupper kan ha stor betydning for doktorandens utvikling. Det ser ut som det er gruppekomponenten som er sentral.
- Synet på doktoranden har forandret seg over tid fra en person med et iboende talent til å bli en person som skal utdannes til å bli en forsker.
- Forventingene til publiseringstakt har økt parallelt med neoliberalismens utvikling i akademia, og det finnes en hel del som kan gjøres for å forbedre studiemiljøet og arbeidsvilkårene for mange kandidater.
- For doktorander som inngår i forskningsgrupper virker størrelsen på gruppen å være avgjørende for de individuelle prestasjonene, da de som inngår i mindre grupper har signifikant høyere siteringsgrad enn de som inngår i større grupper.
- Innen STEMM-områdene ser vi forskjeller mellom mannlige og kvinnelige kandidater. Menn sampubliserer i mye større grad med sine veiledere og eksterne forskere enn det kvinner gjør. På denne måten får menn større produksjon enn kvinner og de blir i større grad på institusjonene og fortsetter å sampublisere med sine veiledere.

I avslutningen av artikkelen tar de også opp at det gjennom pandemien er oppstått et stort behov for forskning på «digital forskerutdanning», ettersom praksisen i forhold til veiledningen har forandret seg samtidig som det finnes ytterst lite publisert forskning på området.

⁹⁰ Brodin og Sonesson (2022)

5.4 Kandidaters forslag til tiltak

Denne delen er basert på en kvalitativ analyse fra et åpent spørsmål i studien fra Lund Universitet⁹¹, og sortert i tre tema som tilsvarer grunnleggende forhold som må være oppfylt for at kandidatene skal ønske å fullføre sin doktorgrad.

1. Informert og forberedt kandidat, gjerne gjennom et introduksjonsprogram
 - aktuelle økonomiske vilkår, framtidige karrieremuligheter og kandidatens arbeidsmiljø/studiemiljø
2. Kompetent og lydhør veileder
 - tydeligere beskrivelse av veilederens rolle, ekstern og intern kontroll av veiledere, kompetanseutvikling for veiledere, men også psykisk arbeidsmiljø og nettverk samt egne og andres prestasjonskrav innen akademia
3. Akademia som strukturert og støttende arbeidsgiver
 - likestilling og likebehandling, struktur og prosess i forskerutdanningen og utvikling av støttefunksjoner slik som mentorer, studieveiledning, samtaleressurser og stressmestringskurs. (Mentor kan være en siste års kandidat på samme fagområde.)

De finner også at

- kandidatene er mest interessert i å fortsette med forskning (i eller utenfor universitetet) når de har disputert, deretter kommer undervisning
- i gjennomsnitt er menn mer interessert i å fortsette i akademia med både forskning og undervisning enn det kvinner er
- en gruppe på omtrent 10 prosent øker sin interesse for akademisk karriere i løpet av doktorgradsutdanningen, mens en like stor gruppe blir mindre interessert.
- kvinner er i mindre grad enn menn interessert i å fortsette i akademia, jo lengre ut i studieløpet de er kommet. Mange av disse kvinnene oppgir at de har fått et mer negativt inntrykk av det akademiske miljøet og at dette påvirker interessen for en akademisk karriere. Mange kvinner oppgir problemer med å finne jobb utenfor akademia som årsaken til at de blir.

⁹¹ Areskoug Josefsson (2016)

- Forfatterne konkluderer med at det må letes etter mulige tiltak som får kvinner til å oppleve det akademiske miljøet like positivt som menn.

Det er skrevet en epilog til studien som problematiserer litt rundt akademia og den «moderne» doktorgradsutdanningen. Det dras blant annet fram at

- kandidatene samtidig skal håndtere tre forhold, de skal være ansatte i en enhet, de skal være kandidater som det stilles tydelige krav til og de er juniorforskere, ofte på et større prosjekt
- kandidatene er (rundt 2010) mer avhengig av veilederne enn tidligere
- kandidatene har en mer stabil ansettelse enn det mange av de yngre veilederne og de som akkurat har disputert
- kandidatene ser ikke helheten i akademia, de ser mest forskningen og dens vilkår og dette blir bestemmende for inntrykket av hele akademia
- om det er slik at det akademiske miljøet ikke tilbyr like vilkår for kvinner og menn så kommer universiteter og høyskoler til å få problemer innen flere fagområder i framtiden

I etterkant av de tidligere omtalte rapportene ved Lund Universitet er det gjort en kvalitativ studie⁹² med 26 intervjuer med målsetning om å gå videre på hvorfor man finner at:

Båda utvärderingsstudierna bygger på enkätdata och de visar på flera olika sätt att ensamarbetande doktorander trivs sämre med sin doktorandtillvaro än doktorander som ingår i en forskargrupp. Särskilt problematisk framstår situationen vara för ensamarbetande kvinnor.

Fra denne rapporten er det mye vi kunne dratt fram, men vi vil nøye oss med et lite utvalg. Å studere alene eller innenfor rammen av en forskningsgruppe handler om graden av «alenejobbing» i større grad enn om den formelle stillingsplasseringen. Følelsen av ensomhet og sosial isolasjon dreier seg i første omgang om faglig ensomhet som relaterer seg til kandidatens forsknings og avhandlingsarbeid. Å finne noen å samarbeide med, internt eller eksternt, fremstår derfor som viktig. Kandidaten kan oppleve at de tidlig i løpet må fatte kompliserte beslutninger om sin forskning på egen hånd, noe som spesielt gjelder alenearbeidende kandidater i små forskningsmiljøer. I tverrvitenskapelige prosjekter kan dette bli enda vanskeligere. Da skal man også balansere mellom flere ulike fag (ämnen) og noen

⁹² Holmström (2016)

ganger også vitenskapstradisjoner. Forfatteren fremhever derfor betydningen av å satse på introduksjonskurs og at det må tilstrebes at de nyansatte kandidatene kommer i inkluderende forskningsmiljøer, slik at de får mer trygghet i starten når de er mest usikre.

Seniorforskere må heller ikke formidle et bilde av avhandlingsarbeidet som en ensom og vanskelig kamp, dette fører bare til at de problemer kandidatene opplever normaliseres og individualiseres. Dermed kan dette gjøres til et rekrutteringsspørsmål (inntakskvalitet) og ikke et spørsmål om hvordan forskerutdanningen kan utvikles og forbedres. Det beskrives også forskningsmiljøer preget av vidtrekkende individualistisk tilnærming til arbeidet, noe som er spesielt problematisk for kvinner. Noen av de beskrevne forskerutdanningsmiljøene har lang erfaring og sterkt søkelys på individualitet og konkurranse, og kan dermed sies å være preget av maskulinitetsnormer.

Kvinner ser ut til, i større grad enn menn, å ta på seg oppgaver som berører virksomheten generelt og som ikke har direkte tilknytning til egen forskning. I samme grad som dette engasjementet oppleves som usynlig og går utover forskningen og oppgavearbeidet, legges et grunnlag for en arbeidssituasjon som ifølge flere intervjuobjekter fører til både stress og frustrasjon. Anerkjennelsen av en doktorgradskandidats kunnskap og kompetanse motvirker følelsen av usikkerhet og tvil og er en sentral del av deres utvikling mot en profesjonell identitet. Hvor er «stedet» for anerkjennelse og bekreftelse i de nåværende miljøene for forskerutdanning? Med hvilken hyppighet og på hvilke måter får doktoranden tilbakemelding og muligheter til å diskutere sitt arbeid? Dette er viktige spørsmål å tenke på fra denne artikkelen.

5.5 Forskeres forslag til tiltak

I forrige del finner vi at miljø, trivsel og psykisk helse er viktig, og særlig sliter kvinner mer enn menn med dette i de studiene vi har omtalt fra Sverige. En Nederlandsk studie fra 2019⁹³ blant doktorgradskandidater ved Universitetet i Amsterdam tar utgangspunkt i at kandidatens mentale helse kan føre til at de ikke fullfører studiet. Studien undersøker hvilke flaskehalser i studieløpet som fører til mental uhelse, og tar videre for seg universitetets ansvar for å gjøre

⁹³ Van Der Heijde et al. (2019)

noe med disse utfordringene. Resultatene viser at internasjonale kandidater oftere skårer høyt på angst, og oftere opplever negative påvirkninger begge veier mellom hjem og skole. De skårer også lavere på sosial støtte og på mestringsevne. De som skårer høyere på depresjon, er de samme som skårer høyt på angst, bortsett fra at dette ikke slår spesielt ut for internasjonale kandidater.

Dette leder til en anbefaling om at universitetet må gi bedre informasjon til kandidater, veiledere og studieveiledere/administrasjon, og at man må ta ekstra godt vare på de internasjonale kandidatene. Mulige forslag til tiltak universitetet kan iverksette for å imøtekomme kandidatenes behov for støtte, kan være å tilby «coaching», karriereveiledning, stressmestringskurs, avspenningstrening, og tidsstyringshjelp, samt legge til rette for kollegaveiledning med andre kandidater samt gode sports- og idrettstilbud.

I en stor Belgisk studie fra 2017⁹⁴ undersøkes det om ph.d.-kandidater i større grad enn andre har problemer med den mentale helsen og om det har sammenheng med organisatoriske faktorer. Her sammenlignes 3 659 ph.d.-kandidater i Flandern med 3 andre sammenliknbare grupper (høyt utdannende generelt, høyt utdannede arbeidstakere og kandidater i høyere utdanning). De finner at 32 prosent av ph.d.-kandidatene står i fare for å utvikle en psykisk sykdom, som oftest depresjon. Dette er en signifikant større andel enn i de sammenliknbare gruppene. Så mange som 51 prosent av ph.d.-kandidatene har minst 2 av 12 symptomer på en GHQ-12 (General Health Questionnaire). De vanligste symptomene er følelsen av å være under konstant belastning, mistriivsel, depresjon, søvnproblemer på grunn av bekymringer, manglende evne til å overvinne vanskeligheter og å ikke kunne nyte daglige aktiviteter.

Multivariate analyser viser at jobb til familie-konflikter er den faktoren som oftest fører til både psykiske plager og økt risiko for psykiske lidelser hos ph.d.-kandidater. En annen viktig faktor er jobbkrav, etterfulgt av familie til jobb-konflikter, mangel på kontroll over egen arbeidssituasjon og uinspirerende lederstil. Det virker dessuten som at en lukket beslutningskultur har betydelig innvirkning på risikoen for å utvikle en psykisk lidelse.

⁹⁴ Katia Levecque (2017)

Hva mener denne studien at forskningspolitiske beslutningstakere kan gjøre?

- øke bevisstheten og utvikle psykisk helsekompetanse i å gjenkjenne og håndtere problemer til rett tid
- se på forhold som ligger til grunn for forskningsfinansiering og ansettelsesforhold, antall kandidater per veileder kan bli for høyt og lede til spesielt mangel på inspirerende ledelse
- se på antall kandidater i forhold til stillinger. For mange kan avgangsstipendiateres dystre karriereutsikter, der tilbudet overstiger etterspørselen etter fagfolk med ph.d.-grad, være en stressfaktor. Dette er også vist å svekke den implisitte psykologiske kontrakten mellom doktorgradskandidater og forskerteamet de forsker i, og kan dermed påvirke forskningsresultatet direkte.
- søkelys på å beskytte ansatte med psykiske helseproblemer, noe som starter med en mer systematisk innsamling og overvåking av psykiske helsedata

Hva kan universiteter gjøre?

- øke innsatsen for systematisk å kartlegge og overvåke stress og årsakene til stress og utvikle en risikostyringstilnærming.
- legge til rette for bedre balanse mellom arbeid og familie og være mer bevisst på arbeidsbelastningen
- utforme åpne beslutningsprosedyrer
- hjelpe ph.d.-veiledere til å ta i bruk mer tilfredsstillende lederstiler sett fra kandidatenes side
- tilby ph.d.-kandidater god informasjon om karriereutsikter, både i og utenfor academia

5.6 Tiltak nylig gjennomført innen ph.d.-utdanningen

I 2022 vedtok universitetsstyret en helt ny ph.d.-forskrift. Behovet for å gjøre endringer handlet for det første om at UMAK er i etableringsfasen av en felles doktorgrad i kunstnerisk utviklingsarbeid sammen med Høgskolen i Østfold og Høgskolen i Innlandet. I den forbindelse var det behov for å ta inn muligheten for å etablere en doktorgrad i kunstnerisk utviklingsarbeid i UiTs forskrift. Fellesgrader er den mest formaliserte og omfattende samarbeidsformen innenfor ph.d.-utdanningen. Forskriften åpner nå også for flere samarbeidsformer med andre institusjoner både nasjonalt og internasjonalt, og da spesielt i form av dobbeltgrader og cotutelle

For at UiT skal styrke sin ledende posisjon i Norge på arktisk forskning og være en viktig premissleverandør for politiske beslutninger om Arktis og urfolksspørsmål, valgte universitetsstyret i 2021 å etablere en ny transdisiplinær forskerskole kalt *Changing Arctic*. Forskerskolen består av ph.d.-kandidater fra alle UiTs fakulteter, og er ment som en viktig møtearena også for kandidatenes veiledere. Tematisk favner forskerskolen forskning fra alle UiTs fakulteter og fokuserer særlig på mat, helse og energi. Klimanøytralitet, ulike dilemmaer som et Arktis i endring skaper og bidrag til å løse flere av EUs oppdrag inngår i dag i forskerskolen *Changing Arctic*. Videre vil UiTs satsing på *Changing Arctic* helse kunne styrkes ved å koble det opp mot vår deltakelse i EUGLOH. Det er satt av egne midler i EUGLOH til å styrke mobiliteten mellom alliansepartnerne.

UiT etablerte for mange år siden kompetanseprogrammet *High North Academy* for å bygge generiske ferdigheter blant våre ph.d.-studenter og postdoktorer. Programmet videreføres og er, under satsingen UiT Talent, tenkt å utvides til å omfatte også tilbud for andre vitenskapelig ansatte.

5.7 Oppsummering og forslag til tiltak

I den siste delen av rapporten har vi vist at mye av det vi opplever som utfordringer i Norge og ved UiT er det samme som forskerne påpeker i de forskjellige studiene, samt at de forskjellige studiene finner mye av det samme. Her vil vi kort oppsummere noen mulig tiltak fra forskningsrapportene vi har henvist til, og som ikke ligger inne i dagens tiltakspakke. Dette er tiltak vi tenker bør vurderes på sikt. Deretter vil vi foreslå noen konkrete tiltak som skal gjennomføres i denne perioden.

5.7.1 Oppsummering av de viktigste tiltakene som anbefales i forskningen:

- å satse på introduksjonsprogram som inkluderer framtidige karrieremuligheter, aktuelle økonomiske vilkår og kunnskap rundt kandidatens arbeidsmiljø/studiemiljø.
- det må tilstrebes at de nyansatte kandidatene kommer i inkluderende forskningsmiljøer, slik at de får mer trygghet i starten når de er mest usikre.
- legge til rette for bedre balanse mellom arbeid og familie/fritid og være mer bevisst på den totale arbeidsbelastningen.

- dempe søkelyset på individualitet og konkurranse og heller finne plasser for anerkjennelse og bekreftelse slik at kandidatene «vokser» seg inn i sin (framtidige) rolle.
- passe på at kvinner ikke tar på seg mer av de løpende oppgavene enn menn og dermed får mindre tid til avhandlingsarbeidet.
- hindre faglig ensomhet ved å hjelpe til med å finne noen å samarbeide med, internt eller eksternt med tilsvarende fagområde/problemstillinger, og/eller legge til rette for kollegaveiledning.
- legge til rette for andre tilgjengelige samtalepartnere i forhold til for eksempel stress, psykisk helse og andre utfordringer i arbeidshverdagen, som ikke er veileder, instituttleder eller nære kolleger. For eksempel gjennom samtaleressurser og stressmestringskurs.

En anbefaling fra oss er også å se en liten artig filmserie laget av Akademiet for yngre forskere, der mange av utfordringene unge forskere støter på i hverdagen presenteres, se fotnote 95 for referanse.

5.7.2 Forslag til tiltak for gjennomføring i 2023/2024:

- I 2021 ble det gjennomført en pilot for opptak til ph.d.-utdanningene der Seksjon for opptak ble overført ansvaret for vurdering av opptaksgrunnlag. Piloten var en suksess og reduserte blant annet tiden fra utlysning til tilsetting. UiT vil gradvis innføre de rutinene som ble utprøvd i piloten ved tilsetting av stipendiater. (Ansvarlig: FUF)
- Tiltakene for økt gjennomstrømning som ble vedtatt av universitetsstyret i 2017, evalueres i løpet av 2023/2024. (Ansvarlig: Ph.d.-nettverket)
- Mentorordninger for ph.d.-kandidater innføres på alle fakulteter i løpet av 2023. (Ansvarlig: Fakultetene)

⁹⁵ AYF (2021)

- Se nærmere på erfaringene fra våre etablerte forskerlinjer for å se om vi kan benytte forskerlinjer også innen andre fagområder for å blant annet bedre rekrutteringen til ph.d.-studiet og for å øke gjennomstrømmingen i studiet. (Ansvarlig: FUF)
- Fra FS er det kun mulig å beregne bruttotall for gjennomføringstiden, men det er mulig å beregne nettotall for kandidater som er ansatt ved UiT. Slike nettotall beregnes og gjøres tilgjengelig for eksempel via Statistikkportalen. Dette kan ikke beregnes for de kandidatene som går over i andre jobber utenfor UiT, da vi der vil mangle data for sykemeldinger osv. Det kan heller ikke beregnes for kandidater som har andre arbeidsgivere enn UiT i stipendiatperioden. (Ansvarlig: FUF sammen med ORGØK)
- I denne utdanningsmeldingen ligger det en kunnskapsoppsummering på frafall/gjennomstrømning på ph.d.-utdanninger og mulige tiltak for å bedre gjennomstrømningen. Fakultetene forventes å gå gjennom dette for å se om det er noen tiltak som kan treffe godt i deres ph.d.-programmer. (Ansvarlig: Fakultetene)
- Undersøke mulighetene for å inngå et samarbeid med Universitetet i Lund for å kunne dra nytte av deres erfaringer i forhold til hvilke tiltak som har vært en suksess for å øke gjennomstrømningen i deres programmer. (Ansvarlig: Ph.d.-nettverket og Forskningsstrategisk utvalg)
- Til det blir gjennomført en ny ARK-undersøkelse ved UiT, gå gjennom rapporter fra forrige undersøkelse og vurdere om disse kan gi nyttig informasjon også for ph.d.-kandidater. Sjekk mulighetene for tilleggsspørsmål i den nye ARK undersøkelsen som planlegges gjennomført i 2023. (Ansvarlig: Ph.d.- nettverket/FUF)

Referanseliste

- Amundsen, G. Y., Karlsen, H. & Lid, S. E. (2021). *Underviserundersøkelsen 2021 – hovedrapport*. https://www.nokut.no/globalassets/studiebarometeret/underviserundersokelsen/underviserundersokelsen-2021_hovedrapport_10-2021.pdf
- Anker-Nilssen, M. W., Haugen, A., Holme, T., Landøy, A., Mundal, B., Olaniyan, O. S., Røst, T. & Pedersen, S. H. (2022). *Tilstandsrapport for høyere utdanning 2022*. Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse. <https://hkdir.no/rapportar/tilstandsrapport-for-hoeyere-utdanning-2022>
- Areskoug Josefsson, K., Blomqvist, L., Fahlvik Svensson, S., Lundqvist, S., Peterson, P., & Lindberg-Sand, Å. (2016). *Should I stay or should I go?": Tolvhundra doktoranders syn på avhopp och akademisk karriär*. Lunds universitet. https://lucris.lub.lu.se/ws/portalfiles/portal/33518214/Areskoug_et_al_2016.pdf
- AYF. (2021). *A week in the life of young researchers in Norway*. <https://www.youtube.com/channel/UCy1dHyKY1QuEwIU2ExZQxnQ?app=desktop&fbclid=IwAR2GQ-aTwJo6TfVb2cJg9JY9o-7BbRKZLk5O41PrYcIhF06ha8jTBeezmngk>
- Bakken, P., Hauge, M. S., Wiggen, K. S. & Øygarden, K. F. (2022). *Studiebarometeret 2021 – Hovedtendenser NOKUT*. https://www.nokut.no/globalassets/studiebarometeret/2022/hoyere-utdanning/studiebarometeret-2021_hovedtendenser_1-2022.pdf
- Brodin, E. & Sonesson, A. (2022). Forskning om svensk forskarutbildning år 2000–2020. *Högre utbildning*, 78-116. <https://hogreutbildning.se/index.php/hu/article/view/3528>
- Bukach, C. M., Bukach, N., Reed, C. L. & Couperus, J. W. (2021). Open science as a path to education of new psychophysicists. *International Journal of Psychophysiology*, 165, 76-83. <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0167876021001379?via%3Dihub#s0075>
- D'Antoni, S. (2009). Open Educational Resources: reviewing initiatives and issues. *Open Learning: The Journal of Open, Distance and e-Learning*, 24(1), 3-10. <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/02680510802625443>
- Dermody, R. (2019). *Open pedagogy for teaching structures*. Building technology educator's society, University of Massachusetts. <https://doi.org/10.7275/s9xd-h436>
- Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse. (2022a). *Database for statistikk om høyere utdanning*. <https://dbh.hkdir.no/tall-og-statistikk/statistikk-meny/studenter>
- Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse. (2022b). *Framtidige kompetansebehov - et oppdatert kunnskapsgrunnlag. Rapport 1*. (15/2022). <https://hkdir.no/rapportar/framtidige-kompetansebehov-et-oppdatert-kunnskapsgrunnlag>
- Dryler, H. (2012). *Orsaker till att doktorander lämnar forskarutbildningen utan examen*. Högskoleverket • Luntmakargatan 13 • Box 7851, 103 99 Stockholm. <https://www.uka.se/download/18.12f25798156a345894e2b8e/1487841900934/1201R-doktorander-forskarutbildning.pdf>
- EU. (2020). New European Research Area: Council adopts conclusions. I. Council of the European Union. <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2020/12/01/new-european-research-area-council-adopts-conclusions/>
- EUGLOH. (2022). 5 Universities (soon to become 9), 1 Goal: Building Europe's Campus for Global Health. I. European University Alliance for Global Health. <https://www.eugloh.eu/>
- Folkehelseinstituttet. (2022). *Studentenes helse- og trivselsundersøkelse 2022*. https://studenthelse.no/SHoT_2022_Rapport.pdf
- Forskningsrådet. (2020). *Forskningsrådets policy for åpen forskning*. <https://www.forskningsradet.no/siteassets/forskningspolitisk-radgivning/apen-forskning/nfr-policy-apen-forskning-norsk-ny.pdf>
- Haugen, A., Mundal, B. & Pedersen, S. H. (2022). *Avtalelengder og tidsbruk i ph.d.-utdanninga*. Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse. <https://hkdir.no/rapportar/avtalelengder-og-tidsbruk-i-ph.d.-utdanninga>

- Holmström, O. (2013). *Forskarutbildningen vid Lunds universitet. Perspektiv från doktorander, doktorsalumner och handledare*. Lund University.
https://lucris.lub.lu.se/ws/portalfiles/portal/33099565/forskarutbildningen_vid_lunds_universitet_rapport_2013_270.pdf
- Holmström, O. (2016). *Ensamhet, socialisation och erkännande inom forskarutbildningen. Ensamarbetende doktorander om sin forskarutbildning och doktorandtillvaro*. Lund University.
https://lup.lub.lu.se/search/files/33100132/ensamhet_socialisation_och_erkannande_inom_for_skarutbildningen_rapport_2016_277.pdf
- Husabø, O. (2022). Ph.d.-graden skulle vera eit studium på tre år, men tala for gjennomføring viser eit anna bilde. *Khrono*. <https://khrono.no/phd-graden-skulle-vera-eit-studium-pa-tre-ar-men-tala-for-gjennomforing-viser-eit-anna-bilde/567954>
- Ideas2evidence. (2021). *Kandidatundersøkelsen UiT*. UiT Norges Arktiske Universitet.
https://uit.no/om/art?dim=179033&p_document_id=669898
- Inamorato dos Santos, A., Punie, Y. & Castaño Muños, J. (2016). Opening up Education: A Support Framework for Higher Education Institutions. I. Publications Office of the European Union.
<https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC101436>
- Katia Levecque, F. A., Alain De Beuckelaer, Johan Van der Heyden, Lydia Gisle. (2017). Work organization and mental health problems in PhD students. *Research Policy, Volume 46, Issue 4*, 868-879. <https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.respol.2017.02.008>.
- Kunnskapsdepartementet. (2017). Meld. St. 16 (2016–2017); Kultur for kvalitet i høyere utdanning. I.
<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-16-20162017/id2536007/>
- Kunnskapsdepartementet. (2020a). Det europeiske utdanningsområdet; EUs melding om det europeiske utdanningsområdet og norsk kommentar. I.
<https://www.regjeringen.no/no/sub/eos-notatbasen/notatene/2020/des/-det-europeiske-utdanningsområdet-/id2790782/>
- Kunnskapsdepartementet. (2020b). Meld. St. 7 (2020–2021) En verden av muligheter — Internasjonal studentmobilitet i høyere utdanning. I. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-7-20202021/id2779627/>
- Kunnskapsdepartementet. (2021a). Desentralisert og fleksibel utdanning ved fagskoler, høyskoler og universiteter. I.
https://www.regjeringen.no/contentassets/a8e31ac92f1244d0ac3644d4a1c08d03/desentralisert_og_fleksibel_utdanning_ved_fagskoler_hoyskoler_og_universiteter_210630_uu.pdf
- Kunnskapsdepartementet. (2021b). Panoramastrategien (2021–2027). I.
<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/panoramastrategien-20212027/id2845286/>
- Kunnskapsdepartementet. (2021c). Strategi for digital omstilling i universitets- og høyskolesektoren. I.
<https://www.regjeringen.no/contentassets/c151afba427f446b8aa44aa1a673e6d6/no/pdfs/kd-strategi-digital-omstilling.pdf>
- Kursun, E., Cagiltay, K. & Can, G. (2014). An Investigation of Faculty Perspectives on Barriers, Incentives, and Benefits of the OER Movement in Turkey. *International Review of Research in Open and Distance Learning*, 15, 14-32.
https://www.researchgate.net/publication/268872150_An_Investigation_of_Faculty_Perspectives_on_Barriers_Incentives_and_Benefits_of_the_OER_Movement_in_Turkey
- Lien, K. & Didriksen, L. (2022a). *Overordnet tilfredshet i Studiebarometeret - Fellestrekk for studier med høyt eller lavt skår*. UiT Norges arktiske universitet.
[https://intranett.uit.no/private/content/773017/cache=20221005121437/Studiebarometeret%20rapport%20\(01.04.22\)%20hva%20gj%20F8r%20studier%20gode.pdf](https://intranett.uit.no/private/content/773017/cache=20221005121437/Studiebarometeret%20rapport%20(01.04.22)%20hva%20gj%20F8r%20studier%20gode.pdf)
- Lien, K. & Didriksen, L. (2022b). *Studiebarometeret 2021: Overordnede funn*. UiT Norges Arktiske Universitet.
[https://intranett.uit.no/private/content/773015/cache=20221005121127/Studiebarometeret%202021%20rapport%20overordnede%20funn%20\(15.2.2022\).pdf](https://intranett.uit.no/private/content/773015/cache=20221005121127/Studiebarometeret%202021%20rapport%20overordnede%20funn%20(15.2.2022).pdf)
- Lien, K. & Didriksen, L. (2022c). *Underviser- og tidsbruksundersøkelsen 2021*. UiT Norges Arktiske Universitet.

- [https://intranett.uit.no/private/content/773012/cache=20221005120347/Underviser-%20og%20tidsbruksunders%20F8kelsen%20UiT%202021%20\(06.05.22\).pdf](https://intranett.uit.no/private/content/773012/cache=20221005120347/Underviser-%20og%20tidsbruksunders%20F8kelsen%20UiT%202021%20(06.05.22).pdf)
- NOKUT. (2022a). NOKUT-podden. I *Den om innovasjonspedagogikk*.
https://soundcloud.com/nokutpodden/den-om-innovasjonspedagogikk?utm_source=clipboard&utm_campaign=wtshare&utm_medium=widget&utm_content=https%253A%252F%252Fsoundcloud.com%252Fnokutpodden%252Fden-om-innovasjonspedagogikk
- NOKUT. (2022b). *Studentene er lei av nettundervisning og savner det sosiale*
<https://www.nokut.no/nyheter/studentene-er-lei-av-nettundervisning-og-savner-det-sosiale/>
- NOU 2020: 3. (2020). *Ny lov om universiteter og høyskoler*.
<https://www.regjeringen.no/contentassets/65a475004027495a8009b359e253b19e/no/pdfs/nou202020200003000dddpdfs.pdf>
- Open Education Global. (2021). *Open for Public Good: Strategic Plan 2021-2030*.
<https://www.oeglobal.org/wp-content/uploads/2021/06/Strategic-Plan.pdf>
- Open Education Global. (2022). *Open Pedagogy As A Tool For Student Empowerment*.
<https://www.youtube.com/watch?v=eHoOTFptQEY>
- Osland, O., Fekjær, S. B., Grov, E. K., Walseth, K., Olsen, C. F. & Hagen, K. (2021). *Tiltak for å øke gjennomstrømmingen på OsloMets ph.d.-programmer*. OsloMet.
[https://khrono.no/files/2021/10/14/Rapport%20fra%20arbeidsgruppe_gjennomstrømming%20\(1\).pdf](https://khrono.no/files/2021/10/14/Rapport%20fra%20arbeidsgruppe_gjennomstrømming%20(1).pdf)
- Paskevicius, M. (2017). Conceptualizing Open Educational Practices through the Lens of Constructive Alignment. *Open Praxis*, 9(2), 125–140.
https://www.researchgate.net/publication/318121074_Conceptualizing_Open_Educational_Practices_through_the_Lens_of_Constructive_Alignment
- Perryman, L.-A. & Lister, K. (2020). *Embedding Mental Health and Wellbeing in Open Pedagogies*.
<https://opened20.sched.com/event/fCm4/embedding-mental-health-and-wellbeing-in-open-pedagogies>
- Reymert, I., Nesje, K. & Thune, T. (2017). *Doktorgradskandidater i Norge; Forskeropplæring, arbeidsvilkår og karriereforventninger*. NIFU. https://nifu.brage.unit.no/nifu-xmlui/bitstream/handle/11250/2445865/NIFU-rapport2017-10_1.pdf?sequence=9&isAllowed=y
- ShanghaiRanking. (2022). *Academic Ranking of World Universities*.
<https://www.shanghairanking.com/rankings/arwu/2022>
- SIKT. (2022a). *PHD2 Gjennomføring og tidsbruk*. <https://rapport-dv.uhad.no/#/workbooks/7091/views>
- SIKT. (2022b). *Tableau Server; Studiebarometerdata*. <https://rapport-dv.uhad.no/#/workbooks/3026/views>
- Skjelbred, S.-E., Sadeghi, T., Ulvestad, M. E. S., Eide, T. & Støren, L. A. (2021). *Nyutdannet under en pandemi: Resultater fra Kandidatundersøkelsen 2020*. NIFU.
<https://nifu.brage.unit.no/nifu-xmlui/bitstream/handle/11250/2759769/NIFUrapport2021-10.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Solberg, E., Hovdhaugen, E., Gulbrandsen, M., Scordato, L., Svartefoss, S. M. & Eide, T. (2021). *Et akademisk annerledesår. Konsekvenser og håndtering av koronapandemien ved norske universiteter og høyskoler*. f. o. u. N. Nordisk institutt for studier av innovasjon.
<https://nifu.brage.unit.no/nifu-xmlui/bitstream/handle/11250/2737339/NIFUrapport2021-9.pdf?sequence=7&isAllowed=y>
- Studiebarometeret. (2022). *Studiebarometeret; Universiteter og høyskoler*.
<https://studiebarometeret.no/no/>
- THE. (2023). *World University Rankings*. THE Times Higher Education.
https://www.timeshighereducation.com/world-university-rankings/2023/world-ranking#!/page/0/length/25/locations/NOR/sort_by/rank/sort_order/asc/cols/stats

- Tillinghast, B. (2020). Developing an Open Educational Resource and Exploring OER-Enabled Pedagogy in Higher Education. *IAFOR Journal of Education: Technology in Education*, 8(2), 159–174. <https://iafor.org/journal/iafor-journal-of-education/volume-8-Issue-2/article-9/>
- Tlili, A., Nascimbeni, F., Burgos, D., Zhang, X., Huang, R. & Chang, T.-W. (2020). The evolution of sustainability models for Open Educational Resources: insights from the literature and experts. *Interactive Learning Environments*.
<https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/10494820.2020.1839507#>
- UiS. (2022). Hva kan gjøres for at stipendiater gjennomfører sin doktorgrad på oppsatt tid, med helsen i behold? <https://www.uis.no/nb/forskning/hva-kan-gjores-for-at-stipendiater-gjennomforer-sin-doktorgrad-pa-oppsatt-tid-med-helsen>
- UiT. (2022a). *Eallju – Drivkraft i nord: UiTs strategi mot 2030*. UiT Hentet 20.08. fra <https://uit.no/om/strategi2030>
- UiT. (2022b). *Forskningsstrategisk utvalg*.
https://uit.no/om/art?p_document_id=501133&dim=179112
- UiT. (2022c). *Sluttrapport; PILOT – Seksjon for opptak overtar vurdering av utdanning for opptak til ph.d.-programmene*.
https://intranett.uit.no/private/content/797450/cache=20221312112412/Sluttrapport_Opptak_PhD.pdf
- UiT. (2022d). *Statistikkportalen; Utdanningsrapporter*.
<https://intranett.uit.no/intranett/utdanningsrapporter>
- UiT Norges arktiske universitet. (2018). *Kvalitetssystem for utdanning*.
https://uit.no/utdanning/kvalitetssystem#kapittel_577480
- UiT Norges arktiske universitet. (2020). *Forskningsmelding 2020*.
<https://uit.no/Content/755284/cache=1637239781000/Forskningsmelding+2020.pdf>
- UiT Norges arktiske universitet. (2022). *KvaNT - Kvalitet i utdanning naturvitenskap og teknologi*.
https://uit.no/prosjekter/prosjekt?p_document_id=634320
- Van Der Heijde, C. M., Douwes, L. & Vonk, P. (2019). Mental health problems and support needs of PhD students: bottle necks of the PhD trajectory. *European Journal of Public Health*, 29(Supplement_4). <https://doi.org/10.1093/eurpub/ckz186.588>
- Weller, M., de los Arcos, B., Farrow, R., Pitt, R. & McAndrew, P. (2017). What Can OER Do for Me? Evaluating the Claims for OER. I.
https://www.researchgate.net/publication/315773128_What_Can_OER_Do_for_Me_Evaluating_the_Claims_for_OER
- Wendt, K., Gunnes, H., Østby, M. N. & Fossum, L. W. (2021). *Når timene telles. Tidsbruksundersøkelsen 2021: En kartlegging av tidsbruk blant vitenskapelig og faglig tilsatte ved norske universiteter og høyskoler*. NIFU. <https://nifu.brage.unit.no/nifu-xmlui/bitstream/handle/11250/2831574/NIFUarbeidsnotat2021-15.pdf?sequence=6&isAllowed=y>
- Werth, E. & Williams, K. (2021). What Motivates Students About Open Pedagogy? Motivational Regulation Through the Lens of Self-Determination Theory. *The International Review of Research in Open and Distributed Learning*, 22(3), 34-54.
<https://www.irrodl.org/index.php/irrodl/article/view/5373/5570>
- Werth, E. & Williams, K. (2022). The why of open pedagogy: a value-first conceptualization for enhancing instructor praxis. *Smart Learning Environments* 9. <https://rdcu.be/cYeAY>
- Wollscheid, S., Bergene, A. C. & Olsen, D. S. (2020). *Fleksibel opplæring for voksne: En kunnskapsoppsummering*. NIFU.
<https://cp.compendia.no/uit/medarbeiderhandbok/208854/download>
- Aarskog, K. N. (2022). *UiT inngår i europeisk universitetssamarbeid*. Hentet 07.11. fra https://uit.no/nyheter/artikkel?p_document_id=779718

Tema	Innspill/observasjoner	Oppfølging	Ansvar
<p>Status systematisk kvalitetsarbeid</p> <p>Må sees i sammenheng med del 2 XIV «Gjennomgå porteføljen av studieprogram» og del 3 XXIV «Informasjon og kommunikasjon», i årsplanen.</p> <p>Må sees i sammenheng med punkt 2.4.1 og 3.1.2 i strategisk langtidsplan.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ Få studentene tilbake på campus etter covid (IFI). ○ Studieprogramporteføljen: Utfordringer med organisering av studieprogrammer som eies av flere institutter / fakulteter (IFI); Hvordan skal man sikre at alle institutt blir involvert i utvikling av studieprogram? Eks: siv.ing. - program med emner fra flere institutt, lektorutdanninga (fire fakultet er involvert i utdanninga) ○ Studieprogramlederrollen: Innføre opplæring av studieprogramledere gjennom Result så tidlig som mulig; ikke alle er helt fornøyde med opplæringen (ITS); Studieprogramlederne er usikre på hva de har ansvaret for når det gjelder studiene og forhold til regelverk/retningslinjer/prosedyrer (ITS). ○ Lav oppslutning på evalueringer (emneevalueringer IFT, IG) og studieprogramevalueringer (IFI). Vanskelig å utvikle emner basert på data fra studentevalueringer ○ Rullering av emner: økt intervall på når emner gis/kan emner gis annethvert år? ○ Instituttene har diskutert utfordringer og utvikling i arbeidet med studiene ved bruk av kulturbegrepet i ulike former: <ul style="list-style-type: none"> ○ 'Kulturbygging': behov for bedre koordinering, kommunikasjon og flere møtepunkt mellom fagmiljøene i Tromsø, Harstad og Bardufoss; bedre integrering av 'det akademiske' på luftfart (ITS). ○ Kultur, kulturforståelse og kommunikasjon kan tas inn i programmene; øke den samiske og kvenske relevansen i studiene (IG). ○ 'Kulturendrings-workshop': tilby mer studentaktiv læring (IG) 	<p>Institutt Institutt/NT-fak</p> <p>Institutt</p> <p>Institutt</p> <p>Institutt</p> <p>Institutt</p>	<p>Institutt/NT-fak NT-fak</p> <p>NT-fak</p> <p>Institutt</p> <p>Institutt</p> <p>Institutt/NT-fak</p>

	<ul style="list-style-type: none"> ○ Utvikling av studieprogram; mye 'kulturarbeid' og fokus på erfaringsdeling (IFI) 		
Studentrekruttering Må sees i sammenheng med del 1 III «Økt rekruttering til kjemiprogrammene» og 3 XXIII «Skolelaboratoriet», i årsplanen. Må sees i sammenheng med punkt 3.2 «Rekruttere og utruste studenter som lærer hele livet» i strategisk langtidsplan.	<ul style="list-style-type: none"> ○ Funn og tiltak fra rekrutteringsdialogene som rekrutteringsansvarlig ved NT-fak har gjennomført vår 2023 ○ Bruk av sosiale media i rekruttering; hvem har kompetanse ved instituttene på dette feltet? Noen institutter lykkes godt med bruk av sosiale media, mens andre bruker ikke dette og har mindre kompetanse. Aktuelt med internopplæring ved instituttene. ○ Enkelte institutt ønsker mer støtte fra nivå 1 i rekrutteringsarbeidet (ITS/IFT). ○ Ønskelig med en «kommunikasjonspartner» ref. «digital partner» for fakultetet/instituttet – et kontaktpunkt for å løfte studietilbud/forskning, ikke bare generisk markedsføring (ITS). ○ Involvering av STEM økosystem på en mest mulig hensiktsmessig måte ○ Studieprogramledere må ta større ansvar når det gjelder studentrekruttering ○ Øke kvinnerekkruttering; for eksempel arrangement med kvinnelige rollemodeller; evt et videre fokus på mangfold? ○ Fjerning av R2-kravet er gjort ved IG, og instituttet mener det var et viktig og riktig grep. (Gjennomgang av opptakskrav til de ulike programmene ved NT-fak høst 2023; forsøksordning med R2-krav opphørte høst 2022, og programmene ved NT-fak bør gjøre en ny vurdering av R2-kravet). 	NT-fak Institutt Institutt/NT-fak NT-fak Institutt/NT-fak Institutt Institutt/NT-fak Institutt/NT-fak	NT-fak Institutt Institutt/NT-fak NT-fak NT-fak Institutt Institutt/NT-fak NT-fak

Gjennomstrømming/frafall Må sees i sammenheng med del 3 XXII «KvaNT-senter», i årsplanen.	<ul style="list-style-type: none"> ○ For stort frafall fra alle studier, men spesielt grunnstudiene. Det er identifisert lav gjennomføringsrate i førstesemesteremnene høst 2022 (IFI). 	Institutt	Institutt/NT-fak
Fleksibilisering Må sees i sammenheng med del 1 II «Fleksibilisering av studier» og del 3 XXV «Fysiske lærerarenaer», i årsplanen. Må sees i sammenheng med punkt 1.2 «Videreutvikle attraktive utdanningstilbud tilpasset nærings- og samfunnsliv i nord» og punkt 3.4 «Videreutvikle UiT sine arbeids- lærings- og studiemiljøer», i strategisk langtidsplan.	<ul style="list-style-type: none"> ○ MAT-1001: Gjøre tilpasninger/endringer i ulike trinn, utfordrende å ha nok ansatte til å gjøre dette arbeidet. Modulisering/tilpasning av MAT-1001 og andre emner til ulike studieprogram. ○ Utfordringer: Økt kompleksitet, viktig å lage adm. systemer for å organisere modulisering; lage fleksible løsninger på oppgavestoffet, men er vanskelig under forelesninger. ○ Mindre tradisjonelle forelesninger, mer studentaktiv læring og gode seminarer som gjennomføres fysisk (IMS). ○ Følge med på hvordan CRCM fungerer med fulldigital undervisning. Noe undervisning kan kanskje gjøres tilgjengelig for flere emner? Kanskje samarbeide bedre med IVT-fak siden de har mye nettbasert undervisning i sine emner (ITS). ○ Opplæringsbehov i digitale læringsressurser ○ HK-dir: utlysning av midler til fleksible studier, kan det utvikles pilotstudier? 	Institutt Institutt Institutt Institutt Institutt Institutt	Institutt Institutt/NT-fak Institutt Institutt Institutt/NT-fak Institutt/NT-fak
Arbeidslivstilknytning og arbeidslivsrelevans: Må sees i sammenheng med del 1 IV «Arbeidslivstilknytning- og relevans», i årsplanen. Må sees i sammenheng med punkt 1.2 «Videreutvikle attraktive utdanningstilbud	<ul style="list-style-type: none"> ○ Geopraksisprosjekt-emne ved IG: Emnet videreføres og det opprettes en ny stilling som legges til IG med finansiering ut 2023. Kan modellen for dette emnet være til inspirasjon for flere institutter? ○ Økt samarbeid mellom instituttene mht arbeidslivskontakt; kan være vanskelig å opprette og opprettholde kontakt med bedrifter/arbeidsliv for det enkelte institutt (IMS). 	Fra 01.09.23. adm.støtte ved IG til geopraksis-prosjektet Institutt Institutt	Institutt/NT-fak Institutt/NT-fak Institutt/NT-fak

tilpasset nærings- og samfunnsliv i nord» og punkt 3.2 «Rekruttere og utruste studenter som lærer hele livet», i strategisk langtidsplan.	<ul style="list-style-type: none"> Flere institutter ønsker økt aktivitet og kontakt med Nordland (Helgeland) 		
<p>Ph.d.</p> <p>Må sees i sammenheng med del 3 XIX «PhD-fellesskap», i årsplanen.</p> <p>Må sees i sammenheng med punkt 3.4 «Videreutvikle UiT sine arbeids- lærings- og studiemiljøer», i strategisk langtidsplan.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Fortsatt utfordrende med samhandling mellom fak.adm. og institutt (IFI) Lage en god beskrivelse/prosedyre for flyten i ph.d.-forvaltninga (IFI) Behov for særlige tiltak på ph.d-programmet: jobbe med det sosiale miljøet som er et initiativ fra stipendiatene selv; Videreutvikle det gode arbeidet og tiltak; har egen tillitsvalgt på ph.d., IMS har en god modell som kan være relevant for andre institutter og som bør løftes fram. Mentorordning for ph.d.- studenter fra høst 2023 	<p>Arbeidsbeskrivelse for ph.d.-forvaltninga er utarbeidet (august 23)</p> <p>Institutt</p> <p>Institutt</p>	<p>NT-fak</p> <p>NT-fak</p>
Mer fokus på norsk språk	<ul style="list-style-type: none"> Generell utfordring at norskspråklige bachelorprogram blir stadig mer engelskspråklige (henger sammen med ph.d.-studenter og vitenskapelige stillinger (ikke har tilstrekkelig kompetanse i norsk). Dette har også vært tatt opp på ILM og ULM på fakultetet (ITS) I den nye universitets- og høyskoleloven kommer det flere forslag som skal styrke norsk fagspråk <p>Debatter i Khrono om temaet:</p> <ul style="list-style-type: none"> https://khrono.no/mattelaerer-oppgitt-over-spraket-i-realfag-det-skjaerer-i-hjertet/706297 «Det er også en veldig liten andel som ender opp med å reise ut og jobbe internasjonalt. De aller fleste, over 90 prosent, skal jobbe ut i det offentlige eller private næringsliv i Norge. Så behovet for å kommunisere faget ditt på norsk er også stort.» https://khrono.no/mer-enn-hvert-fjerde-emne-undervises-pa-engelsk-gar-greit-men-blir-ikke-like-bra-som-pa-norsk/726788 	Institutt/NT-fak	Institutt/NT-fak

Oppsummering kvalitetsdialog vår 2023
16.juni 2023

	○ Krever at utenlandske ansatte lærer seg norsk innen tre år (khrono.no)		

Commented [MB1]: Dette bør kanskje tas bort

Forslag til forbedringer i gjennomføringa av kvalitetsdialoger vår 2024:

- Ansvarliggjøre instituttleder og/evt undervisningsleder i enda større grad i faglige og strategiske spørsmål i dialogen. Det er tenkt at administrasjonen ved instituttene kun har en støttefunksjon i dialogene.
- Positivt at undervisningsledere også deltar i dialogene, samt at instituttet selv inviterer øvrige ansatte i administrasjonen.
- Etter hver dialog brukes 15 minutter til gjennomgang og oppsummering av de viktigste punktene og tiltakene som er blitt diskutert. Deltakere i denne oppsummeringa er dekanat og administrasjonen i fak.adm.
- Det gjennomføres kun én dialog pr dag mellom dekanat og instituttledelse. Gjennomføringa skjer i slutten av februar/starten av mars hvert år.
- Innkalling til kvalitetsdialogene gjøres i høstsemesteret siden deltakernes kalendre i hovedsak er ledige så lang tid i forveien.
- 2-årssyklus (årshjul) for Kvalitetsdialogen er opprettet i verktøyet Plandisc, og kan evt distribueres til instituttene når den er ferdigstilt.

SAKSFRAMLEGG

Til:	Møtedato:	Sak:
Fakultetsstyret for Fakultet for naturvitenskap og teknologi	21.09.2023	22/23

Studieprogramportefølje - fastsetting av opptaksrammer og kontroll av akkrediteringskravene ved NT-fak for studieåret 2024/2025

Innstilling til vedtak:

Fakultetsstyret ved NT-fak godkjenner følgende i henhold til vedlagte oversikt:

1. *Studieprogram ved NT-fak som skal lyses ut for studieåret 2024/2025*
2. *Opptaksrammer for disse studieprogrammene studieåret 2024/2025*
3. *Adgangsregulering av disse studieprogrammene studieåret 2024/2025*
4. *At akkrediteringskravene for disse studieprogrammene er oppfylt*

Bakgrunn:

Studieprogramporteføljen ved UiT for opptak til studieåret 2024/2025 skal behandles av universitetsstyret 15. november 2023. Alle studieprogram, både de med internasjonalt og nordisk opptak, behandles samtidig.

Seksjon for studieadministrasjon (SSA) har i brev (arkivref.: 2023/5209-1) bedt om at fakultetene:

1. Gir en fullstendig oversikt over hvilke studieprogram som skal lyses ut for studieåret 2024/2025. Gjelder både internasjonalt og nordisk opptak. SSA ber om at vedlagte skjema (nytt fra i år) benyttes
2. Foreslår antall budsjetterte plasser for studieprogrammene. Med budsjetterte plasser menes den reelle dimensjoneringen av studieplasser
3. Oppgir hvilke studier som ønskes adgangsregulert
4. Kontrollerer at alle kravene i Forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning § 3-1 til § 3-3 og kapittel 2 i Forskrift om tilsyn med utdanningskvaliteten i høyere utdanning er tilfredsstilt.
5. Melder fra hvilke studieprogram som skal ha obligatorisk oppmøte (nytt fra i år)
6. Oppgir hvem som er studieprogramleder på hvert program (nytt fra i år)

Videreutdanninger med et omfang på mindre enn 60 studiepoeng, eksternt finansierte studietilbud og øvrige studietilbud med et omfang på mindre enn 60 studiepoeng omfattes ikke av denne gjennomgangen. Realfagskurset skal likevel meldes inn siden det har faste opptaksintervaller, og opptak ønsker en oversikt over det som skal lyses ut.

I år er det utarbeidet en egen tabell i Excel for hvert fakultet, med forhåndsutfylt informasjon om program som har hatt utlysning de tre siste årene. Instituttene har fylt ut informasjon som danner grunnlaget for utlysning av studietilbud for studieåret 2024/2025 (vedlagt). Hvert felt er markert med hjelpetekst, og det finnes ytterligere hjelpetekster i tabellene. Tabellen er sperret for redigering, og det har ikke vært mulig å legge til for eksempel møtt-tall for 2023. Det er derfor laget en egen tabell med disse tallene samt endring i adgangsregulering (vedlagt).

Kontroll av akkrediteringskravene

KDs [studietilsynsforskrift](#) fastsetter i § 4-1 (3) at institusjonen skal ha ordninger for systematisk å kontrollere at alle studietilbud tilfredsstiller kravene i [forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning](#) § 3-1 til § 3-3 og kapittel 2 i studietilsynsforskriften.

NOKUTs [merknader til studietilsynsforskriften](#) (s. 5) presiserer at «*Dette innebærer at institusjonen har tilfredsstillende rutiner og praksis for akkreditering av studietilbud og for revidering av akkrediterte studietilbud. Med revidering av akkrediterte studietilbud menes en gjennomgang av om studietilbudet tilfredsstiller gjeldende krav for akkreditering.*».

Videre er NOKUT i deres [veiledning om akkreditering av studietilbud – høyere utdanning](#) (s. 52) tydelig på at «*Institusjonene er ansvarlig for å påse at de til enhver tid oppfyller alle relevante krav og må kunne dokumentere dette dersom NOKUT ber om det.*» og presiserer (s.1) «*Bestemmelsene om akkreditering av studietilbud gjelder for alle institusjoner, også for institusjoner som selv har fullmakt til å akkreditere studier (selvakkrediteringsfullmakt).*»

Styret har vedtatt at ansvar for å kontrollere at alle studietilbud i fakultets/enhetens studieportefølje til enhver tid oppfyller akkrediteringskravene i studiekvalitetsforskriften §3-1 til §3-3 og kapittel 2 i studietilsynsforskriften legges til dekanen, eller den dekanen bemyndiger. At kravene er oppfylt skal dokumenteres i denne saken, og legges frem for behandling i universitetsstyret (ref. eph. 2020/1268-10 og 11). Studier som eventuelt ikke tilfredsstiller alle de lovpålagte kravene, kan ikke utlyses for opptak før disse kravene er oppfylt.

Det presiseres at kontroll av akkrediteringskravene gjelder alle utdanninger med omfang av minst 60 studiepoeng, på bachelor, master og ph.d.-nivå.

Ph.d.-program i realfag (PH-REAL) lyses ikke ut på same måte som bachelor- og masterprogram, og er derfor ikke tatt med i den vedlagte tabellen med opptaksrammer. Det bekreftes imidlertid at akkrediteringskravene for studieprogrammet er innfridd, og at det kan tas opp studenter kommende studieår.

Om adgangsregulering

Fastsetting av opptaksrammer fører ikke til at studieprogram automatisk blir adgangsregulert. Adgangsregulering av studieprogram kan benyttes som styringsverktøy i tilfeller hvor fakultetet erfaringsmessig vet at det er stor konkurranse om studieplassene, eller dersom det på grunn av begrensinger i undervisnings- eller veiledningskapasitet ikke er forsvarlig å ta opp studenter utover de foreslåtte opptaksrammene. Ved adgangsregulering av studier er det også mulig å tømme eventuelle ventelister underveis i opptaket, dersom det likevel er ønskelig å gi tilbud til alle kvalifiserte søkere.

På åpne studier (studier som ikke adgangsreguleres) må det gis tilbud til alle kvalifiserte søkere.

Nye spørsmål til avklaring

I tillegg til de vanlige spørsmålene som har blitt besvart i tidligere års skjema, skal det i år også meldes inn navn på studieprogramleder for hvert studieprogram. I tillegg må det meldes inn hvorvidt det enkelte studieprogrammet skal ha obligatorisk oppmøte ved studiestart.

Etter innføring av studieavgift er det behov for å gjøre noen endringer i det internasjonale gradsoptaket fra og med høsten 2024. Det skal skilles mellom søkere innenfor og utenfor EU/EØS (+ Sveits). I noen tilfeller kan det være aktuelt å lyse ut studieprogram kun i nordisk opptak og EU/EØS-opptak, og ikke utenfor EU/EØS. Dette må presiseres i opptaksbeskrivelsen for studieprogrammet.

Nye og reviderte studietilbud ved NT-fak

- Navnet på studieretningen Helseteknologi i Integrert master, sivilingeniør – informatikk skal endres fra og med høsten 2024. Det nye navet er Medisinsk informatikk.
- Det skal etableres et nytt bachelorprogram innen beredskap og sikkerhet i Kirkenes fra og med høsten 2024. Akkrediteringsprosessen vil gå utenom vanlige frister høsten 2023, og opptaksrammene vil derfor settes i løpet av prosessen.
- Digitale helsetjenester – erfaringsbasert master, ble ikke lyst ut for 2023/2024, og Institutt for informatikk ønsker heller ikke å lyse det ut for 2024/2025. Det mangler derfor opplysninger i tabellen.

Endringer i opptaksrammer fra studieåret 2023/2024

Endringene framkommer av den vedlagte tabellen, men her er en kort oppsummering:

M-FYS (våropptak) fra 15 til 5 plasser

M-GEO (internasjonalt opptak) fra 17 til 10 plasser

M-GEO (nordisk opptak) fra 18 til 25 plasser (flyttes fra internasjonalt opptak)

B-MATRE fra 30 til 25 plasser

M-MAT (internasj. opptak) fra 30 til 15 plasser

M-MAT (høstopptak nordisk) fra 15 til 10 plasser

M-MAT (våropptak nordisk) fra 15 til 10 plasser

B-INF (Tromsø) fra 67 til 60 plasser

IMAT-INF Helse fra 21 til 6 plasser

IMAT-INF Cybers. fra 22 til 20 plasser

M-INF (internasj. opptak) fra 10 til 0 plasser

M-INF (nordisk + EU/EØS opptak) fra 10 til 20 plasser

Tidsplan for behandling

- 1. september - frist for innspill fra instituttene
- 5. september - saken tas opp i instituttledermøte
- 13. september - frist for oversendelse til SSA (fakultetsadministrasjonen sørger for dette). Denne fristen er før fakultetsstyret. Vi oversender med forbehold om godkjenning i fakultetsstyret (avklares med SSA)
- 15. september - behandling i fakultetsstyret

Innspill fra instituttene

IFI foreslår å omdisponere plasser fra studieretningen Helseteknologi til studieprogrammet Kunstig intelligens. Årsaken er få studenter på Helseteknologi, og at det ikke er faste finansierte plasser på Kunstig intelligens.

IFI ser det mest hensiktsmessig å lyse ut de toårige masterstudiene ved campus Tromsø og campus Bodø innenfor EU/EØS + Sveits i tillegg til nordisk opptak. Programmene blir ikke lyst ut internasjonalt utenfor EU. Begrunnelsen er at det brukes veldig mye ressurser på opptaket uten at det resulterer i studenter på programmet. I 2023 var det 651 søkere (8 fra EU/EØS) til Tromsø. 83 fikk tilbud om studieplass (3 fra EU/EØS). 14 takket ja til studieplassen, men ingen har betalt studieavgift og registrert seg som student. Av tre fra EU har en takket ja og registrert seg på studiet. Det er grunn til å tro at dette vil gjenta seg i senere opptak, og instituttet ser det som mer formålstjenlig å gi europeiske søkere tettere oppfølging og dermed styrke oppmøteandelen.

Dekanens vurderinger

I 2023 har det ikke vært gjennomført store endringer i fakultetet sin studieportefølje. Studieporteføljen ved UiT skal gjennomgå en større revisjonsprosess i årene som kommer. Se egen sak om høring i forbindelse med porteføljefornyelsen. Det har derfor ikke vært hensiktsmessig å arbeide med større endringer i 2023. Dekanen har vurdert at de endringene som er gjort i opptaksrammene ved fakultetet er hensiktsmessige. På grunnlag av KD sine føringer om å satse spesielt på IKT-studieplasser, foreslår fakultetet å videreføre de midlertidige studieplassene gitt i det såkalte utdanningsløftet («coronaplasser»), til tross for at finansieringen ikke blir videreført. Dette vil måtte få budsjettmessige konsekvenser for 2024-budsjettet.

Arne Smalås
dekan

–

Tore Guneriussen
seksjonsleder FUF-NT
–
cecilie.andreassen@uit.no
77 64 40 04

Dokumentet er elektronisk godkjent og krever ikke signatur

Vedlegg

- 1 Tabell med studieportefølje, opptaksrammer og bekreftet kontroll av akkrediteringskravene ved NT-fak studieåret 2024/2025
- 2 Tabell med møtt-tall høsten 2023 og endringer i adgangsregulering for 2024/2025

Saksbehandler: seniorrådgiver Cecilie Andreassen

FORKLARING TIL TABELLEN: Tabellen viser utlyste studietilbud fra de s
semester . Antall studieplasser vises for hvert år. Dersom samme studi
ligger det i tabellen med like mange rader som søknadskoder. Det gjel
internasjonalt opptak, eller programmer som lyses ut med flere studie
kolonneoverskriftene til å filtrere og/eller sortere tabellen. **NB! Campi**
Tidligere utlysninger på samme søknadskode kan ha hatt et annet nav

FAKULTET	INSTITUTT	NSDNIVA	SP
32 Fakultet for	12 Institutt for fysikk og teknologi	M5 Master 5 år	300
32 Fakultet for	12 Institutt for fysikk og teknologi	M5 Master 5 år	300
32 Fakultet for	12 Institutt for fysikk og teknologi	M5 Master 5 år	300
32 Fakultet for	12 Institutt for fysikk og teknologi	M5 Master 5 år	300
32 Fakultet for	12 Institutt for fysikk og teknologi	M2 Master 2 år	120
32 Fakultet for	12 Institutt for fysikk og teknologi	M2 Master 2 år	120
32 Fakultet for	12 Institutt for fysikk og teknologi	M2 Master 2 år	120
32 Fakultet for	13 Institutt for geovitenskap	B3 Bachelor 3 år	180
32 Fakultet for	13 Institutt for geovitenskap	M2 Master 2 år	120
32 Fakultet for	13 Institutt for geovitenskap	M2 Master 2 år	120
32 Fakultet for	14 Institutt for informatikk	B3 Bachelor 3 år	180
32 Fakultet for	14 Institutt for informatikk	B3 Bachelor 3 år	180
32 Fakultet for	14 Institutt for informatikk	ME Master erfaring	90
32 Fakultet for	14 Institutt for informatikk	M5 Master 5 år	300
32 Fakultet for	14 Institutt for informatikk	M5 Master 5 år	300
32 Fakultet for	14 Institutt for informatikk	M5 Master 5 år	300
32 Fakultet for	14 Institutt for informatikk	M5 Master 5 år	300
32 Fakultet for	14 Institutt for informatikk	M2 Master 2 år	120
32 Fakultet for	14 Institutt for informatikk	M2 Master 2 år	120
32 Fakultet for	14 Institutt for informatikk	M2 Master 2 år	120
32 Fakultet for	15 Institutt for kjemi	B3 Bachelor 3 år	180
32 Fakultet for	15 Institutt for kjemi	M2 Master 2 år	120
32 Fakultet for	15 Institutt for kjemi	M2 Master 2 år	120
32 Fakultet for	15 Institutt for kjemi	M2 Master 2 år	120
32 Fakultet for	16 Institutt for matematikk og stat	B3 Bachelor 3 år	180
32 Fakultet for	16 Institutt for matematikk og stat	VS Videregående s	0
32 Fakultet for	16 Institutt for matematikk og stat	M5 Master 5 år	300
32 Fakultet for	16 Institutt for matematikk og stat	M2 Master 2 år	120
32 Fakultet for	16 Institutt for matematikk og stat	M2 Master 2 år	120
32 Fakultet for	16 Institutt for matematikk og stat	M2 Master 2 år	120
32 Fakultet for	16 Institutt for matematikk og stat	M2 Master 2 år	120
32 Fakultet for	16 Institutt for matematikk og stat	AR Årsstudium	60
32 Fakultet for	17 Institutt for teknologi og sikkerh	B3 Bachelor 3 år	180
32 Fakultet for	17 Institutt for teknologi og sikkerh	B3 Bachelor 3 år	180
32 Fakultet for	17 Institutt for teknologi og sikkerh	B3 Bachelor 3 år	180
32 Fakultet for	17 Institutt for teknologi og sikkerh	B3 Bachelor 3 år	180
32 Fakultet for	17 Institutt for teknologi og sikkerh	B3 Bachelor 3 år	180
32 Fakultet for	17 Institutt for teknologi og sikkerh	B3 Bachelor 3 år	180
32 Fakultet for	17 Institutt for teknologi og sikkerh	M2 Master 2 år	120
32 Fakultet for	17 Institutt for teknologi og sikkerh	M2 Master 2 år	120
32 Fakultet for	17 Institutt for teknologi og sikkerh	M2 Master 2 år	120

32 Fakultet for	17 Institutt for teknologi og sikkerh	M2 Master 2 år	120
32 Fakultet for	17 Institutt for teknologi og sikkerh	M2 Master 2 år	120
32 Fakultet for	17 Institutt for teknologi og sikkerh	M2 Master 2 år	120
32 Fakultet for	17 Institutt for teknologi og sikkerh	B3 Bachelor 3 år	180
32 Fakultet for	17 Institutt for teknologi og sikkerh	B3 Bachelor 3 år	180

siste tre årene. Hver rad er en unik kombinasjon av *søknadskode* + studieprogram og/eller opptakstudieprogram har flere søknadskoder, der f.eks. engelskspråklige masterprogrammer med nordisk og øretrninger/studiesteder som har egne søknadskoder. Bruk søknadskode og navn på opptakstudieprogram er hentet fra siste opptak. n eller campus.

STUDIEPROGRAM
IMAT-EOM Klima og miljøovervåkning, sivilingeniør - master
IMAT-FOREN Fornybar energi, sivilingeniør - master
IMAT-FYMA Anvendt fysikk og matematikk, sivilingeniør - master
IMAT-ROMFY Romfysikk, sivilingeniør - master
M-FYS Physics - master
M-FYS Physics - master
M-FYS Physics - master
B-GEO Geologi - bachelor
M-GEO Geosciences - master
M-GEO Geosciences - master
B-INF Informatikk, datamaskinsystemer - bachelor
B-INFD Informatikk, datafag - bachelor
EM-DIGHELS Digitale helsetjenester - erfaringsbasert master
IMAT-INF Informatikk, sivilingeniør - master
IMAT-INF Informatikk, sivilingeniør - master
IMAT-INF Informatikk, sivilingeniør - master
IMAT-KUIN Kunstig intelligens, sivilingeniør - master
M-INF Computer Science - master
M-INF Computer Science - master
M-INFB Computer Science - master
B-KJEMI Kjemi - bachelor
M-KJEMI Molecular Sciences - master
M-KJEMI Molecular Sciences - master
M-KJEMI Molecular Sciences - master
B-MATRE Matematiske realfag - bachelor
FORREALT Realfagskurs
IMA-REAL Lektor i realfag trinn 8-13 - master
M-MAT Mathematical Sciences - master
M-MAT Mathematical Sciences - master
M-MAT Mathematical Sciences - master
M-STAT Statistics - master
ST-MAT Matematikk - årsstudium
B-FLY Luftfartsfag - bachelor
B-FLY Luftfartsfag - bachelor
B-HAV Havteknologi, ingeniør - bachelor (ordinær, y-vei)
B-HAV Havteknologi, ingeniør - bachelor (ordinær, y-vei)
B-NAU Nautikk - bachelor
INTBA Internasjonal beredskap (samlingsbasert) - bachelor
M-CRCM Contemporary Issues in Risk and Crisis Management - master
M-CRCM Contemporary Issues in Risk and Crisis Management - master
M-FLY Luftfartsvitenskap - master

M-SAMFSIKK Samfunnssikkerhet - master
M-TECHSAFE Technology and Safety in the High North - master
M-TECHSAFE Technology and Safety in the High North - master
SAMFMILJØ Samfunnssikkerhet og miljø - bachelor
SIKKMIL Bærekraftig teknologi, ingeniør - bachelor

OPPTAKSTUDPROGNAVN (2023)	Søknads- kode	CAMPUSKODE (2023)
Klima og miljøovervåkning	769	TROMSO
Fornybar energi	809	
Anvendt fysikk og matematikk	953	TROMSO
Romfysikk	814	TROMSO
Master of Science in Physics - UiT in Tromsø	2022	TROMSO
Physics - Tromsø	4006	TROMSO
Physics - Tromsø	4006	TROMSO
Geologi	859	TROMSO
Master in Geosciences - UiT in Tromsø	2026	TROMSO
Geosciences, master - Tromsø	4007	TROMSO
Informatikk, Tromsø	395	TROMSO
Informatikk, Mo i Rana	224	MO I RANA
Digitale helsetjenester, erfaringsbasert master	3131	MO I RANA
Informatikk, helseteknologi	585	TROMSO
Informatikk, datamaskinsystemer	785	TROMSO
Informatikk, cybersikkerhet	807	TROMSO
Kunstig intelligens	803	TROMSO
Master of Science in Computer Science - UiT in Tromsø	2017	TROMSO
Computer Science - Tromsø	4008	TROMSO
Computer Science - master, Bodø	4029	BODØ
Kjemi	860	TROMSO
Master of Science in Molecular Sciences - UiT in Tromsø	2010	TROMSO
Master in Molecular Sciences	4009	TROMSO
Master in Molecular Sciences	4009	TROMSO
Matematiske realfag	862	TROMSO
Realfagskurs - Tromsø	4027	TROMSO
Lektor, 8.-13. trinn, realfag	843	TROMSO
Master of Mathematical Sciences- UiT in Tromsø	2003	TROMSO
Mathematical Sciences	4010	TROMSO
Mathematical Sciences	4010	TROMSO
Statistics - Tromsø	4011	TROMSO
Matematikk	205	TROMSO
Luftfartsfag	644	TROMSO
Luftfartsfag, bachelor - oppstart vår. Tromsø	4024	TROMSO
Ingeniør, havteknologi	21	TROMSO
Havteknologi, ingeniør (y-vei) (Tromsø)	4620	TROMSO
Nautikk	49	TROMSO
Internasjonal beredskap	530	HARSTAD
Contemporary Issues in Risk and Crisis Management - master	2090	TROMSO
Online Master in Contemporary Risk and Crisis Management	4031	TROMSO
Luftfartsvitenskap	4030	TROMSO

Samfunnssikkerhet - Tromsø	4025	TROMSO
Master of Science in Technology and Safety in the High North	2037	TROMSO
Technology and Safety in the High North - Tromsø	4021	TROMSO
Samfunnssikkerhet og miljø	877	TROMSO
Ingeniør, bærekraftig teknologi	2	TROMSO

VEILEDNING TIL UTFYL
2024/2025. Våropptak
programmer ligger og
fordeles mellom nor
de siste tre årene må
kolonne.

Studioplasser siste 3 år

[Trykk her for flere opptakstall](#)

Fyll ut for

Opptakstype	Semester	2021	2022	2023	Opptak 2024H / 2025V?	Studieplasser?
Samordna opptak	HØST	25	25	20	JA, 2024H	20
Samordna opptak	HØST			20	JA, 2024H	20
Samordna opptak	HØST	30	30	20	JA, 2024H	20
Samordna opptak	HØST	20	20	20	JA, 2024H	20
Internasjonalt opptak	HØST	7	7	7	JA, 2024H	7
Lokalt opptak	HØST	8	8	8	JA, 2024H	8
Lokalt opptak	VÅR	10	15	15	JA, 2025V	5
Samordna opptak	HØST	40	40	40	JA, 2024H	40
Internasjonalt opptak	HØST	17	17	17	JA, 2024H	10
Lokalt opptak	HØST	18	18	18	JA, 2024H	25
Samordna opptak	HØST	67	67	67	JA, 2024H	60
Samordna opptak	HØST			20	JA, 2024H	20
Lokalt opptak	HØST		30		NEI	
Samordna opptak	HØST	21	21	21	JA, 2024H	6
Samordna opptak	HØST	20	20	20	JA, 2024H	20
Samordna opptak	HØST	22	22	22	JA, 2024H	20
Samordna opptak	HØST	20	20	20	JA, 2024H	20
Internasjonalt opptak	HØST	5	5	10	NEI	
Lokalt opptak	HØST	5	5	10	JA, 2024H	20
Lokalt opptak	HØST			16	JA, 2024H	16
Samordna opptak	HØST	18	18	18	JA, 2024H	18
Internasjonalt opptak	HØST	5	5	10	JA, 2024H	10
Lokalt opptak	HØST	5	5	10	JA, 2024H	10
Lokalt opptak	VÅR	10			NEI	
Samordna opptak	HØST	25	30	30	JA, 2024H	25
Lokalt opptak	VÅR	30	30	30	JA, 2025V	30
Samordna opptak	HØST	25	25	25	JA, 2024H	25
Internasjonalt opptak	HØST	5	15	30	JA, 2024H	15
Lokalt opptak	HØST	5	30	15	JA, 2024H	10
Lokalt opptak	VÅR	10	10	15	JA, 2025V	10
Lokalt opptak	VÅR	5			NEI	
Samordna opptak	HØST	15	30	30	JA, 2024H	30
Samordna opptak	HØST	12	12	12	JA, 2024H	12
Lokalt opptak	VÅR	12	12	12	JA, 2024H	12
Samordna opptak	HØST	17	17	9	JA, 2024H	9
Lokalt opptak	HØST			8	JA, 2024H	8
Samordna opptak	HØST	20	20	20	JA, 2024H	20
Samordna opptak	HØST	55	55	55	JA, 2024H	55
Internasjonalt opptak	HØST			15	JA, 2024H	15
Lokalt opptak	HØST			15	JA, 2024H	15
Lokalt opptak	HØST	18	18	18	JA, 2024H	18

Lokalt opptak	HØST	25	25	25	JA, 2024H	25
Internasjonalt opptak	HØST	10	10	20	JA, 2024H	20
Lokalt opptak	HØST	10	10	10	JA, 2024H	10
Samordna opptak	HØST	45	45	45	JA, 2024H	45
Samordna opptak	HØST	20	20	20	JA, 2024H	20

KLING: Feltene under fylles ut for alle studietilbud som skal lyses ut for studieåret
 ak til 2025 VÅR ligger på egne rader. Internasjonale opptak til engelskspråklige
 gså på egne rader. For engelskspråklige programmer ber vi om at antall studieplasser
 disk og internasjonalt opptak. Nye studietilbud og programmer som ikke har hatt opptak
 i meldes inn utenom skjemaet. Se også utfyllende feltforklaringer i toppen av hver

programmer som skal lyses ut med oppstart 2024 HØST eller 2025 VÅR

Adgangsregulert?	Obligatorisk oppmøte?	Akkreditteringskrav	Studieprogramleder
NEI	NEI	JA	Yngve Birkelund
NEI	NEI	JA	Yngve Birkelund
NEI	NEI	JA	Audun Theodorsen
NEI	NEI	JA	Unni Pia Løvhaug
NEI	NEI	JA	Rune Graversen
NEI	NEI	JA	
NEI	NEI	JA	
JA	JA	JA	Anders Schomacker
JA	JA	JA	Anders Schomacker
JA	JA	JA	Anders Schomacker
JA	NEI	JA	Edvard Pedersen
JA	NEI	JA	Terje Fallmyr
JA	NEI	JA	Edvard Pedersen
JA	NEI	JA	Edvard Pedersen
JA	NEI	JA	Edvard Pedersen
JA	NEI	JA	Michael Kampffmeyer
NEI	NEI	JA	Edvard Pedersen
NEI	NEI	JA	Terje Fallmyr
NEI	NEI	JA	Bjørn Olav Brandsdal
NEI	NEI	JA	Bjørn Olav Brandsdal
NEI	NEI	JA	Bjørn Olav Brandsdal
NEI	NEI	JA	Odd Erik Garcia
JA	NEI	JA	Nasjonalt sekretariat
NEI	NEI	JA	Ida Friestad Pedersen
NEI	NEI	JA	Per Kristen Jakobsen
NEI	NEI	JA	Per Kristen Jakobsen
NEI	NEI	JA	Per Kristen Jakobsen
NEI	NEI	JA	Per Kristen Jakobsen
ja	nei	ja	Jens Andreas Terum
ja	nei	ja	Jens Andreas Terum
nei	nei	ja	Magne Petter Sollied
nei	nei	ja	Magne Petter Sollied
ja	nei	ja	Magne Petter Sollied
ja	nei	ja	Linda Stakkeland
ja	nei	ja	Are Sydnes
ja	nei	ja	Are Sydnes
nei	nei	ja	Karina Mesarosova

ja	nei	ja	Maria Sydnnes
nei	nei	ja	Kåre Johansen
nei	nei	ja	Kåre Johansen
ja	nei	ja	Marianne Midtgård
nei	nei	ja	Jinmei Lu

Ev. merknader

Felles programstyre mellom KM og FE til 08.2025

Felles programstyre mellom KM og FE til 08.2025

Ny programstyreleder fra 01.01.2024

Mulig endring av programstyreleder fra 01.08.2024

Til sammen 35 plasser på studieprogrammet M-GEO

Tilbys innenfor EU, egen søknadskode

Tilbys innenfor EU fom H24, 6 av plassene, egen søknadskode

Ikke stp-givende

Erstattet av M-MAT

studenter må gi beskjed om de ikke møter første studiedag

studenter må gi beskjed om de ikke møter første studiedag

studenter må gi beskjed om de ikke møter første studiedag

studenter må gi beskjed om de ikke møter første studiedag

studenter må gi beskjed om de ikke møter første studiedag

studenter må gi beskjed om de ikke møter første studiedag

studenter må gi beskjed om de ikke møter første studiedag

studenter må gi beskjed om de ikke møter første studiedag

studenter må gi beskjed om de ikke møter første studiedag

studenter må gi beskjed om de ikke møter første studiedag
studenter må gi beskjed om de ikke møter første studiedag
studenter må gi beskjed om de ikke møter første studiedag
studenter må gi beskjed om de ikke møter første studiedag
studenter må gi beskjed om de ikke møter første studiedag

Studieprogram	Møtt 2023	Endring i adgangs- regulering fra ja til nei fra 2023
IMAT-EOM Klima og miljøovervåkning, sivilingeniør - master	6	
IMAT-FOREN Fornybar energi, sivilingeniør - master	15	
IMAT-FYMA Anvendt fysikk og matematikk, sivilingeniør - master	11	
IMAT-ROMFY Romfysikk, sivilingeniør - master	5	
M-FYS Physics - master	2	
M-FYS Physics - master	2	
B-GEO Geologi - bachelor	24	
M-GEO Geosciences - master	1	
M-GEO Geosciences - master	15	
B-INF Informatikk, datamaskinsystemer - bachelor	61	
B-INFD Informatikk, datafag - bachelor	10	
IMAT-INF Informatikk, sivilingeniør - master (cybersikkerhet)	10	
IMAT-INF Informatikk, sivilingeniør - master (datamaskinsystemer)	18	
IMAT-INF Informatikk, sivilingeniør - master (helseteknologi)	3	
IMAT-KUIN Kunstig intelligens, sivilingeniør - master	9	
M-INF Computer Science - master	1	
M-INF Computer Science - master	15	
M-INFB Computer Science - master	6	x
B-KJEMI Kjemi - bachelor	0	
M-KJEMI Molecular Sciences - master	1	
M-KJEMI Molecular Sciences - master	3	
B-MATRE Matematiske realfag - bachelor	7	
FORREALT Realfagskurs	30	
IMA-REAL Lektor i realfag trinn 8-13 - master	7	
M-MAT Mathematical Sciences - master	0	
M-MAT Mathematical Sciences - master	0	
M-MAT Mathematical Sciences - master	0	
ST-MAT Matematikk - årsstudium	2	
B-FLY Luftfartsfag - bachelor	10 V23/12 H23	
B-HAV Havteknologi, ingeniør - bachelor (ordinær)	10	x
B-HAV Havteknologi, ingeniør - bachelor (y-vei)	3	x
B-NAU Nautikk - bachelor	17	
INTBA Internasjonal beredskap (samlingsbasert) - bachelor	58	
M-CRCM Contemporary Issues in Risk and Crisis Management - mast	4	
M-CRCM Contemporary Issues in Risk and Crisis Management - mast	51	
M-FLY Luftfartsvitenskap - master	12	x
M-SAMFSIKK Samfunnssikkerhet - master	29	
M-TECHSAFE Technology and Safety in the High North - master	0	x
M-TECHSAFE Technology and Safety in the High North - master	9	x
SAMFMILJØ Samfunnssikkerhet og miljø - bachelor	46	
SIKKMIL Bærekraftig teknologi, ingeniør - bachelor	8	x

FORKLARING TIL TABELLEN: Tabellen viser utlyste studietilbud fra de si
semester. Antall studieplasser vises for hvert år. Dersom samme studie
det i tabellen med like mange rader som søknadskoder. Det gjelder f.e
opptak, eller programmer som lyses ut med flere studieretninger/stud
filtrere og/eller sortere tabellen. **NB! Campuskode og navn på opptaks**
samme søknadskode kan ha hatt et annet navn eller campus.

FAKULTET	INSTITUTT	NSDNIVA	SP
32 Fakultet for	12 Institutt for fysikk og teknologi	M5 Master 5 år	300
32 Fakultet for	12 Institutt for fysikk og teknologi	M5 Master 5 år	300
32 Fakultet for	12 Institutt for fysikk og teknologi	M5 Master 5 år	300
32 Fakultet for	12 Institutt for fysikk og teknologi	M5 Master 5 år	300
32 Fakultet for	12 Institutt for fysikk og teknologi	M2 Master 2 år	120
32 Fakultet for	12 Institutt for fysikk og teknologi	M2 Master 2 år	120
32 Fakultet for	12 Institutt for fysikk og teknologi	M2 Master 2 år	120
32 Fakultet for	13 Institutt for geovitenskap	B3 Bachelor 3 år	180
32 Fakultet for	13 Institutt for geovitenskap	M2 Master 2 år	120
32 Fakultet for	13 Institutt for geovitenskap	M2 Master 2 år	120
32 Fakultet for	14 Institutt for informatikk	B3 Bachelor 3 år	180
32 Fakultet for	14 Institutt for informatikk	B3 Bachelor 3 år	180
32 Fakultet for	14 Institutt for informatikk	ME Master erfaring	90
32 Fakultet for	14 Institutt for informatikk	M5 Master 5 år	300
32 Fakultet for	14 Institutt for informatikk	M5 Master 5 år	300
32 Fakultet for	14 Institutt for informatikk	M5 Master 5 år	300
32 Fakultet for	14 Institutt for informatikk	M5 Master 5 år	300
32 Fakultet for	14 Institutt for informatikk	M2 Master 2 år	120
32 Fakultet for	14 Institutt for informatikk	M2 Master 2 år	120
32 Fakultet for	14 Institutt for informatikk	M2 Master 2 år	120
32 Fakultet for	14 Institutt for informatikk	M2 Master 2 år	120
32 Fakultet for	15 Institutt for kjemi	B3 Bachelor 3 år	180
32 Fakultet for	15 Institutt for kjemi	M2 Master 2 år	120
32 Fakultet for	15 Institutt for kjemi	M2 Master 2 år	120
32 Fakultet for	15 Institutt for kjemi	M2 Master 2 år	120
32 Fakultet for	16 Institutt for matematikk og stati	B3 Bachelor 3 år	180
32 Fakultet for	16 Institutt for matematikk og stati	VS Videregående sl	0
32 Fakultet for	16 Institutt for matematikk og stati	M5 Master 5 år	300
32 Fakultet for	16 Institutt for matematikk og stati	M2 Master 2 år	120
32 Fakultet for	16 Institutt for matematikk og stati	M2 Master 2 år	120
32 Fakultet for	16 Institutt for matematikk og stati	M2 Master 2 år	120
32 Fakultet for	16 Institutt for matematikk og stati	M2 Master 2 år	120
32 Fakultet for	16 Institutt for matematikk og stati	AR Årsstudium	60
32 Fakultet for	17 Institutt for teknologi og sikkerh	B3 Bachelor 3 år	180
32 Fakultet for	17 Institutt for teknologi og sikkerh	B3 Bachelor 3 år	180
32 Fakultet for	17 Institutt for teknologi og sikkerh	B3 Bachelor 3 år	180
32 Fakultet for	17 Institutt for teknologi og sikkerh	B3 Bachelor 3 år	180
32 Fakultet for	17 Institutt for teknologi og sikkerh	B3 Bachelor 3 år	180
32 Fakultet for	17 Institutt for teknologi og sikkerh	B3 Bachelor 3 år	180
32 Fakultet for	17 Institutt for teknologi og sikkerh	M2 Master 2 år	120
32 Fakultet for	17 Institutt for teknologi og sikkerh	M2 Master 2 år	120
32 Fakultet for	17 Institutt for teknologi og sikkerh	M2 Master 2 år	120

32 Fakultet for	17 Institutt for teknologi og sikkerh	M2 Master 2 år	120
32 Fakultet for	17 Institutt for teknologi og sikkerh	M2 Master 2 år	120
32 Fakultet for	17 Institutt for teknologi og sikkerh	M2 Master 2 år	120
32 Fakultet for	17 Institutt for teknologi og sikkerh	B3 Bachelor 3 år	180
32 Fakultet for	17 Institutt for teknologi og sikkerh	B3 Bachelor 3 år	180

iste tre årene. Hver rad er en unik kombinasjon av *søknadskode* + studieprogram og/eller opptakstudieprogram har flere søknadskoder, ligger eks. engelskspråklige masterprogrammer med nordisk og internasjonalt liesteder som har egne søknadskoder. Bruk kolonneoverskriftene til å studieprogram er hentet fra siste opptak. Tidligere utlysninger på

STUDIEPROGRAM
IMAT-EOM Klima og miljøovervåkning, sivilingeniør - master
IMAT-FOREN Fornybar energi, sivilingeniør - master
IMAT-FYMA Anvendt fysikk og matematikk, sivilingeniør - master
IMAT-ROMFY Romfysikk, sivilingeniør - master
M-FYS Physics - master
M-FYS Physics - master
M-FYS Physics - master
B-GEO Geologi - bachelor
M-GEO Geosciences - master
M-GEO Geosciences - master
B-INF Informatikk, datamaskinsystemer - bachelor
B-INFD Informatikk, datafag - bachelor
EM-DIGHELS Digitale helsetjenester - erfaringsbasert master
IMAT-INF Informatikk, sivilingeniør - master
IMAT-INF Informatikk, sivilingeniør - master
IMAT-INF Informatikk, sivilingeniør - master
IMAT-KUIN Kunstig intelligens, sivilingeniør - master
M-INF Computer Science - master
M-INF Computer Science - master
M-INFB Computer Science - master
B-KJEMI Kjemi - bachelor
M-KJEMI Molecular Sciences - master
M-KJEMI Molecular Sciences - master
M-KJEMI Molecular Sciences - master
B-MATRE Matematiske realfag - bachelor
FORREALT Realfagskurs
IMA-REAL Lektor i realfag trinn 8-13 - master
M-MAT Mathematical Sciences - master
M-MAT Mathematical Sciences - master
M-MAT Mathematical Sciences - master
M-STAT Statistics - master
ST-MAT Matematikk - årsstudium
B-FLY Luftfartsfag - bachelor
B-FLY Luftfartsfag - bachelor
B-HAV Havteknologi, ingeniør - bachelor (ordinær, y-vei)
B-HAV Havteknologi, ingeniør - bachelor (ordinær, y-vei)
B-NAU Nautikk - bachelor
INTBA Internasjonal beredskap (samlingsbasert) - bachelor
M-CRCM Contemporary Issues in Risk and Crisis Management - master
M-CRCM Contemporary Issues in Risk and Crisis Management - master
M-FLY Luftfartsvitenskap - master

M-SAMFSIKK Samfunnssikkerhet - master
M-TECHSAFE Technology and Safety in the High North - master
M-TECHSAFE Technology and Safety in the High North - master
SAMFMILJØ Samfunnssikkerhet og miljø - bachelor
SIKKMIL Bærekraftig teknologi, ingeniør - bachelor

OPPTAKSTUDPROGNAVN (2023)	Søknads- kode	CAMPUSKODE (2023)
Klima og miljøovervåkning	769	TROMSO
Fornybar energi	809	
Anvendt fysikk og matematikk	953	TROMSO
Romfysikk	814	TROMSO
Master of Science in Physics - UiT in Tromsø	2022	TROMSO
Physics - Tromsø	4006	TROMSO
Physics - Tromsø	4006	TROMSO
Geologi	859	TROMSO
Master in Geosciences - UiT in Tromsø	2026	TROMSO
Geosciences, master - Tromsø	4007	TROMSO
Informatikk, Tromsø	395	TROMSO
Informatikk, Mo i Rana	224	MO I RANA
Digitale helsetjenester, erfaringsbasert master	3131	MO I RANA
Informatikk, helseteknologi	585	TROMSO
Informatikk, datamaskinsystemer	785	TROMSO
Informatikk, cybersikkerhet	807	TROMSO
Kunstig intelligens	803	TROMSO
Master of Science in Computer Science - UiT in Tromsø	2017	TROMSO
Computer Science - Tromsø	4008	TROMSO
Computer Science - master, Bodø	4029	BODØ
Kjemi	860	TROMSO
Master of Science in Molecular Sciences - UiT in Tromsø	2010	TROMSO
Master in Molecular Sciences	4009	TROMSO
Master in Molecular Sciences	4009	TROMSO
Matematiske realfag	862	TROMSO
Realfagskurs - Tromsø	4027	TROMSO
Lektor, 8.-13. trinn, realfag	843	TROMSO
Master of Mathematical Sciences- UiT in Tromsø	2003	TROMSO
Mathematical Sciences	4010	TROMSO
Mathematical Sciences	4010	TROMSO
Statistics - Tromsø	4011	TROMSO
Matematikk	205	TROMSO
Luftfartsfag	644	TROMSO
Luftfartsfag, bachelor - oppstart vår. Tromsø	4024	TROMSO
Ingeniør, havteknologi	21	TROMSO
Havteknologi, ingeniør (y-vei) (Tromsø)	4620	TROMSO
Nautikk	49	TROMSO
Internasjonal beredskap	530	HARSTAD
Contemporary Issues in Risk and Crisis Management - master	2090	TROMSO
Online Master in Contemporary Risk and Crisis Management	4031	TROMSO
Luftfartsvitenskap	4030	TROMSO

Samfunnssikkerhet - Tromsø	4025	TROMSO
Master of Science in Technology and Safety in the High North -	2037	TROMSO
Technology and Safety in the High North - Tromsø	4021	TROMSO
Samfunnssikkerhet og miljø	877	TROMSO
Ingeniør, bærekraftig teknologi	2	TROMSO

VEILEDNING TIL UTFYL
2024/2025. Vår opptak
programmer ligger og
fordeles mellom nord
de siste tre årene må
kolonne.

Studioplasser siste 3 år

[Trykk her for flere opptakstall](#)

Fyll ut for

Opptakstype	Semester	2021	2022	2023	Opptak 2024H / 2025V?	Studieplasser?
Samordna opptak	HØST	25	25	20	JA, 2024H	20
Samordna opptak	HØST			20	JA, 2024H	20
Samordna opptak	HØST	30	30	20	JA, 2024H	20
Samordna opptak	HØST	20	20	20	JA, 2024H	20
Internasjonalt opptak	HØST	7	7	7	JA, 2024H	7
Lokalt opptak	HØST	8	8	8	JA, 2024H	8
Lokalt opptak	VÅR	10	15	15	JA, 2025V	5
Samordna opptak	HØST	40	40	40	JA, 2024H	40
Internasjonalt opptak	HØST	17	17	17	JA, 2024H	10
Lokalt opptak	HØST	18	18	18	JA, 2024H	25
Samordna opptak	HØST	67	67	67	JA, 2024H	60
Samordna opptak	HØST			20	JA, 2024H	20
Lokalt opptak	HØST		30		NEI	
Samordna opptak	HØST	21	21	21	JA, 2024H	6
Samordna opptak	HØST	20	20	20	JA, 2024H	20
Samordna opptak	HØST	22	22	22	JA, 2024H	20
Samordna opptak	HØST	20	20	20	JA, 2024H	20
Internasjonalt opptak	HØST	5	5	10	NEI	
Lokalt opptak	HØST	5	5	10	JA, 2024H	20
Lokalt opptak	HØST			16	JA, 2024H	16
Samordna opptak	HØST	18	18	18	JA, 2024H	18
Internasjonalt opptak	HØST	5	5	10	JA, 2024H	10
Lokalt opptak	HØST	5	5	10	JA, 2024H	10
Lokalt opptak	VÅR	10			NEI	
Samordna opptak	HØST	25	30	30	JA, 2024H	25
Lokalt opptak	VÅR	30	30	30	JA, 2025V	30
Samordna opptak	HØST	25	25	25	JA, 2024H	25
Internasjonalt opptak	HØST	5	15	30	JA, 2024H	15
Lokalt opptak	HØST	5	30	15	JA, 2024H	10
Lokalt opptak	VÅR	10	10	15	JA, 2025V	10
Lokalt opptak	VÅR	5			NEI	
Samordna opptak	HØST	15	30	30	JA, 2024H	30
Samordna opptak	HØST	12	12	12	JA, 2024H	12
Lokalt opptak	VÅR	12	12	12	JA, 2024H	12
Samordna opptak	HØST	17	17	9	JA, 2024H	9
Lokalt opptak	HØST			8	JA, 2024H	8
Samordna opptak	HØST	20	20	20	JA, 2024H	20
Samordna opptak	HØST	55	55	55	JA, 2024H	55
Internasjonalt opptak	HØST			15	JA, 2024H	15
Lokalt opptak	HØST			15	JA, 2024H	15
Lokalt opptak	HØST	18	18	18	JA, 2024H	18

Lokalt opptak	HØST	25	25	25	JA, 2024H	25
Internasjonalt opptak	HØST	10	10	20	JA, 2024H	20
Lokalt opptak	HØST	10	10	10	JA, 2024H	10
Samordna opptak	HØST	45	45	45	JA, 2024H	45
Samordna opptak	HØST	20	20	20	JA, 2024H	20

FYLING: Feltene under fylles ut for alle studietilbud som skal lyses ut for studieåret
 ak til 2025 VÅR ligger på egne rader. Internasjonale opptak til engelskspråklige
 gså på egne rader. For engelskspråklige programmer ber vi om at antall studieplasser
 disk og internasjonalt opptak. Nye studietilbud og programmer som ikke har hatt opptak
 i meldes inn utenom skjemaet. Se også utfyllende feltforklaringer i toppen av hver

r programmer som skal lyses ut med oppstart 2024 HØST eller 2025 VÅR

Adgangsregulert?	Obligatorisk oppmøte?	Akkrediteringskrav	Studieprogramleder
NEI	NEI	JA	Yngve Birkelund
NEI	NEI	JA	Yngve Birkelund
NEI	NEI	JA	Audun Theodorsen
NEI	NEI	JA	Unni Pia Løvhaug
NEI	NEI	JA	Rune Graversen
NEI	NEI	JA	
NEI	NEI	JA	
JA	JA	JA	Anders Schomacker
JA	JA	JA	Anders Schomacker
JA	JA	JA	Anders Schomacker
JA	NEI	JA	Edvard Pedersen
JA	NEI	JA	Terje Fallmyr
JA	NEI	JA	Edvard Pedersen
JA	NEI	JA	Edvard Pedersen
JA	NEI	JA	Edvard Pedersen
JA	NEI	JA	Michael Kampffmeyer
NEI	NEI	JA	Edvard Pedersen
NEI	NEI	JA	Terje Fallmyr
NEI	NEI	JA	Bjørn Olav Brandsdal
NEI	NEI	JA	Bjørn Olav Brandsdal
NEI	NEI	JA	Bjørn Olav Brandsdal
NEI	NEI	JA	Odd Erik Garcia
JA	NEI	JA	Nasjonalt sekretariat
NEI	NEI	JA	Ida Friestad Pedersen
NEI	NEI	JA	Per Kristen Jakobsen
NEI	NEI	JA	Per Kristen Jakobsen
NEI	NEI	JA	Per Kristen Jakobsen
NEI	NEI	JA	Per Kristen Jakobsen
ja	nei	ja	Jens Andreas Terum
ja	nei	ja	Jens Andreas Terum
nei	nei	ja	Magne Petter Sollied
nei	nei	ja	Magne Petter Sollied
ja	nei	ja	Magne Petter Sollied
ja	nei	ja	Linda Stakkeland
ja	nei	ja	Are Sydnes
ja	nei	ja	Are Sydnes
nei	nei	ja	Karina Mesarosova

ja	nei	ja	Maria Sydnes
nei	nei	ja	Kåre Johansen
nei	nei	ja	Kåre Johansen
ja	nei	ja	Marianne Midtgård
nei	nei	ja	Jinmei Lu

Ev. merknader

Felles programstyre mellom KM og FE til 08.2025

Felles programstyre mellom KM og FE til 08.2025

Ny programstyreleder fra 01.01.2024

Mulig endring av programstyreleder fra 01.08.2024

Til sammen 35 plasser på studieprogrammet M-GEO

Tilbys innenfor EU, egen søknadskode

Tilbys innenfor EU fom H24, 6 av plassene, egen søknadskode

Ikke stp-givende

Erstattet av M-MAT

studenter må gi beskjed om de ikke møter første studiedag

studenter må gi beskjed om de ikke møter første studiedag

studenter må gi beskjed om de ikke møter første studiedag

studenter må gi beskjed om de ikke møter første studiedag

studenter må gi beskjed om de ikke møter første studiedag

studenter må gi beskjed om de ikke møter første studiedag

studenter må gi beskjed om de ikke møter første studiedag

studenter må gi beskjed om de ikke møter første studiedag

studenter må gi beskjed om de ikke møter første studiedag

studenter må gi beskjed om de ikke møter første studiedag
studenter må gi beskjed om de ikke møter første studiedag
studenter må gi beskjed om de ikke møter første studiedag
studenter må gi beskjed om de ikke møter første studiedag
studenter må gi beskjed om de ikke møter første studiedag

Studieprogram	Møtt 2023	Endring i adgangs- regulering fra ja til nei fra 2023
IMAT-EOM Klima og miljøovervåkning, sivilingeniør - master	6	
IMAT-FOREN Fornybar energi, sivilingeniør - master	15	
IMAT-FYMA Anvendt fysikk og matematikk, sivilingeniør - master	11	
IMAT-ROMFY Romfysikk, sivilingeniør - master	5	
M-FYS Physics - master	2	
M-FYS Physics - master	2	
B-GEO Geologi - bachelor	24	
M-GEO Geosciences - master	1	
M-GEO Geosciences - master	15	
B-INF Informatikk, datamaskinsystemer - bachelor	61	
B-INFD Informatikk, datafag - bachelor	10	
IMAT-INF Informatikk, sivilingeniør - master (cybersikkerhet)	10	
IMAT-INF Informatikk, sivilingeniør - master (datamaskinsystemer)	18	
IMAT-INF Informatikk, sivilingeniør - master (helseteknologi)	3	
IMAT-KUIN Kunstig intelligens, sivilingeniør - master	9	
M-INF Computer Science - master	1	
M-INF Computer Science - master	15	
M-INFB Computer Science - master	6	x
B-KJEMI Kjemi - bachelor	0	
M-KJEMI Molecular Sciences - master	1	
M-KJEMI Molecular Sciences - master	3	
B-MATRE Matematiske realfag - bachelor	7	
FORREALT Realfagskurs	30	
IMA-REAL Lektor i realfag trinn 8-13 - master	7	
M-MAT Mathematical Sciences - master	0	
M-MAT Mathematical Sciences - master	0	
M-MAT Mathematical Sciences - master	0	
ST-MAT Matematikk - årsstudium	2	
B-FLY Luftfartsfag - bachelor	10 V23/12 H23	
B-HAV Havteknologi, ingeniør - bachelor (ordinær)	10	x
B-HAV Havteknologi, ingeniør - bachelor (y-vei)	3	x
B-NAU Nautikk - bachelor	17	
INTBA Internasjonal beredskap (samlingsbasert) - bachelor	58	
M-CRCM Contemporary Issues in Risk and Crisis Management - mast	4	
M-CRCM Contemporary Issues in Risk and Crisis Management - mast	51	
M-FLY Luftfartsvitenskap - master	12	x
M-SAMFSIKK Samfunnssikkerhet - master	29	
M-TECHSAFE Technology and Safety in the High North - master	0	x
M-TECHSAFE Technology and Safety in the High North - master	9	x
SAMFMILJØ Samfunnssikkerhet og miljø - bachelor	46	
SIKKMIL Bærekraftig teknologi, ingeniør - bachelor	8	x

SAKSFRAMLEGG

Til: Fakultetsstyret for Fakultet for naturvitenskap og teknologi
Møtedato: 21.09.2023
Sak: 23/23

Endring av navn for studieretningen Helseteknologi i 5-årig master i teknologi/sivilingeniør i informatikk (IMAT-INF)

Innstilling til vedtak:

- *Fakultetsstyret anbefaler endring av navn på studieretningen «Helseteknologi» til «Medisinsk informatikk» (engelsk: Medical Computer Science) i studieprogrammet Master i teknologi/sivilingeniør i informatikk (IMAT-INF).*
- *Endringen gjøres gjeldende fra og med høsten 2024.*

Bakgrunn:

Søkertallene for Institutt for informatikk (IFIs) studieretning «Helseteknologi» i studieprogrammet Master i teknologi/sivilingeniør i informatikk (IMAT-INF) har dessverre ikke svart til forventningene. Tabellen under viser antall startede studenter siden oppstarten i 2018. Søkertallet til studieretningen for høsten 2023 viser 6 førsteprioritetssøkere.

Kull 2018	Kull 2019	Kull 2020	Kull 2021	Kull 2022
17	11	6	7	7

Flere av IFIs studenter har meddelt at det nåværende navnet «Helseteknologi» ikke assosieres med et informatikkstudium. Studentene som søker seg til instituttet gjør dette ut fra et ønske om å følge en informatikkfaglig utdanning. Det er derfor ønskelig å benytte betegnelsen informatikk i navnet på studieretningen. Internasjonalt benyttes betegnelsen «Medical Informatics» for tilsvarende studietilbud. Dette er en innarbeidet betegnelse som benyttes om studier i grenselandet mellom «computer science» og «health care». Den norske betegnelsen er «medisinsk informatikk».

En annen betegnelse som også benyttes internasjonalt er «Health Informatics», eller på norsk «helseinformatikk». Denne betegnelsen tilfredsstiller også ønsket om å inkludere «informatikk» i tittelen. Det forslås likevel å benytte «medisinsk informatikk». Dette er trolig en betegnelse som bedre treffer målgruppen for denne studieretningen, det vil si elever i videregående skole som er interessert i å studere informatikkfagets bidrag til utviklingen innen medisin og helse.

I Norge har vi valgt å oversette "computer science" med "informatikk". En av betegnelse som anvendes internasjonalt for forskning og undervisning relatert til medisinske anvendelser innen informatikk, er "medical computer science", eller "medisinsk informatikk" på norsk.

Med bakgrunn i argumentasjonen over mener IFI at det er formålstjenlig å endre navnet på studieretning «Helseteknologi» til studieretning «Medisinsk informatikk» fra og med høsten 2024.

Behandlinger:

Instituttleder og undervisningsleder ved IFI har på fullmakt vedtatt følgende i sak IFI-F 34-2023 den 12.05.2023:

Endring av navn til «Medisinsk informatikk» på eksisterende studieretning «Helseteknologi» fra og med høstsemesteret 2024 støttes og NTF-SU anbefales om å vedta endringen.

Studieutvalget ved NT-fak vedtok i sak NTF-SU 21-23 den 14.06.2023:

- *Studieutvalget ved NT-fak anbefaler endring av navn til «Medisinsk informatikk» (engelsk: Medical Computer Science) på eksisterende studieretning «Helseteknologi» fra og med høstsemesteret 2024.*
- *Studieutvalget ved NT-fak ber IFI oppdatere nettsider og vitnemålstekster med nytt navn fra og med høsten 2024.*

Saken legges nå frem for fakultetsstyret til formell godkjenning. Fakultetet må, ifølge kvalitetssystemet, anbefale navneendring av studieprogram. Deretter kan saken fremmes for universitetsstyret.

Dekanens vurdering:

Vesentlige endringer av studieprogram og tilhørende studieretninger, deriblant navneendringer, skal godkjennes av universitetsstyret etter behandling i fakultetsstyret, jf. fakultetets Prosedyre for Etablering/endring/nedlegging av studietilbud. Forslag til navneendringen har vært utarbeidet av IFI, i samarbeid med fakultetsadministrasjonen, og er kvalitetssikret og godkjent av studieutvalget. Dekanen mener at IFI har gjort et solid arbeid med denne saken, og at saksbehandling av IFI og fakultetsadministrasjonen, samt behandling i studieutvalget, gjør at det er forsvarlig å anbefale endring av eksisterende studieretningsnavn «Helseteknologi» til «Medisinsk informatikk». Dekanen støtter antagelsen om at det foreslåtte navnet vil treffe målgruppen bedre.

Arne O. Smalås
dekan

arne.smalas@uit.no
77 64 40 70

Tore Guneriussen
studieadministrativ sjef
—
tore.guneriussen@uit.no
77 64 54 13

Dokumentet er elektronisk godkjent og krever ikke signatur

SAKSFRAMLEGG

Til:	Møtedato:	Sak:
Fakultetsstyret for Fakultet for naturvitenskap og teknologi	21.09.2023	24/23

Fornyelse av studie- og emneporteføljen - behandling av høring i fakultetsstyret ved NT-fak

Innstilling til vedtak:

1. Fakultetsstyret tar orienteringen om prosessen rundt fornyelse av studie- og emneporteføljen ved UiT, og de pågående høringene internt og sentralt, til etterretning.
2. På bakgrunn av høringssvarene i den interne høringen ved fakultetet, ber fakultetsstyret dekanen om å vurdere hvordan forslaget til ny modell for oppbygging av studieprogram, og de ulike strategiene vil passe for de ulike studieprogrammene.
3. Fakultetsstyret ber dekanen om å utarbeide et tydelig og enhetlig svar på den sentrale høringen på vegne av fakultetet.

Bakgrunn:

Universitetsstyret besluttet i sak 32/22 en overordnet prosess for videreutvikling og fornying av studieporteføljen ved UiT. Bakgrunnen var behovet for å ta framtidens ansvar gjennom å videreutvikle våre studietilbud slik at de treffer de langsiktige kompetansebehovene, samtidig som vi må ta grep for å sikre at vi bruker knappere ressurser på en formålstjenlig måte. Helt sentralt står målet om å ivareta UiT som et nasjonalt breddeuniversitet med sterk regional forankring, samtidig som vi skal tilpasse oss en framtid med strammere budsjetter og lavere ungdomskull.

Prosessen med videreutvikling og fornying av studieporteføljen omfatter alle program og emner ved UiT. Alle enheter må foreta nødvendige vurderinger av hvilke tiltak som bør iverksettes for å styrke kvaliteten i utdanningene og utnytte ressursene bedre.

For å få et godt beslutningsgrunnlag er det gjennomført kartlegging av alle studieprogram, og fem arbeidsgrupper har gitt sine innspill til hvilke grep som kan tas.

Basert på innsikten fra fase 1 har styringsgruppen, ledet av prorektor utdanning og bestående av dekanene og direktørene ved UB og UMAK, samt leder for Studentparlamentet identifisert alternative modeller for oppbygging og organisering av studieprogram, samt ulike strategier som vil kunne bidra til bedre kapasitetsutnyttelse. Forskjellen mellom modeller og strategier er hovedsakelig at modeller innebærer prinsipielle rammer for hvordan en grad bygges opp, mens strategier er grep som kan anvendes uavhengig av modell og heller ikke nødvendigvis likt innenfor ulike fagområder. Modellene og strategiene er vurdert i henhold til den målsetningen som

universitetsstyret har satt for prosessen. Forslag til modeller og strategier er nå på høring hos fakultetene.

Alle relevante dokumenter og høringsbrev er tilgjengelige på: <https://uit.no/project/studieportefoljen>

Høringen er bygd opp i tre hoveddeler. Del 1 stiller spørsmål om UiT skal endre grunnmodell for utdanning. Her foreslås det at byggeklossmodellen innføres som grunnmodell for disiplinfagene, samt for sivilingeniørgradene. Del 2 stiller spørsmål om hvilke strategier som bør prioriteres i hvilke faglige sammenhenger, og del 3 har spørsmål om hvilke rammebetingelser og øvrige forhold som er avgjørende for å lykkes med videreutvikling og fornying av porteføljen. Hvert kapittel følges av spesifikke høringsspørsmål.

Universitetsledelsen ber fakultetene om en intern prosess for å vurdere om og hvordan forslagene om en ny grunnmodell for disiplinfagene og sivilingeniørgradene vil passe for de ulike studieprogrammene. Fakultetene bes også om å vurdere hvilke strategier som bør prioriteres innenfor hvilke program og fagområder.

Rektor ber om at fakultetene gir sine overordnede vurderinger av høringsspørsmålene og ikke utelukkende en oppsummering av instituttene tilbakemeldinger. Videre forutsetter rektor at fakultetene legger godt til rette for medvirkning i løpet av høringsperioden.

I den interne høringen ved fakultetet ønsker dekanatet ved NT-fak å utrede hvordan modellen og strategiene kan brukes i studieprogram og emner. Instituttene er bedt om å lage forslag til byggeklossoppbygging for sine studieprogram, og involvere representanter fra eget og andre berørte institutt ved fakultetet.

Modell og strategier

I høringsbrevet er byggeklossmodellen den nye anbefalte modellen for disiplinfagene og sivilingeniørgradene. Den er godt beskrevet i brevet og i rapporten fra styringsgruppen (kapittel 2.5), og gjengis ikke i saksframlegget. I tillegg er det identifisert fem ulike strategier som alle anvendes i noen grad ved UiT i dag; Utvelgelse, sammenslåing, matrise, arbeidsdeling og tilpasning. Strategiene vil være mulig å kombinere og står ikke i konflikt med hverandre. Felles for de fem strategiene er at de representerer grep for å utnytte ressurser på en bedre måte, og kun indirekte berører det innholdsmessige. Strategiene er nærmere beskrevet i høringsbrevet og i rapporten fra styringsgruppen (kapittel 3), og gjengis ikke i saksframlegget.

Anbefalinger og spørsmål til avklaring

Modell

1. Fakultetene bes om å vurdere hvilke studietilbud som bør omfattes av byggeklossmodellen. Videre bes fakultetene om å vurdere hvordan byggeklossmodellen vil virke for det enkelte fagområde, enhet, institusjonsnivå og avtakerfeltet, herunder vurdere behov for ev. justeringer i foreslåtte rammer og føringer for 'byggeklossmodellen'.
 - a. Er det særlige tilfeller hvor rammene på 90 studiepoeng programfag og 60 studiepoeng valgfag på bachelornivå bør kunne fravikes?
 - b. Er det særlige tilfeller hvor rammene på inntil 70 studiepoeng programfag på masternivå bør kunne fravikes?
 - c. Er det noen fagområder hvor valg mellom to alternative masterfordypninger ikke vil være hensiktsmessig?
 - d. Hvilke fellesemner bør prioriteres på bachelor- og masternivå, og hvordan bør det faglige ansvaret ivaretas i slike fellesemner?

Strategier

1. Rektor ber fakultetene om å identifisere og vurdere hvilke fagområder hvor undervisning og fagansvar bør organiseres som matrise, ikke bare internt på eget fakultet, men også mellom fakulteter. Det skal gjøres en særlig vurdering av koblingen mellom profesjonsfag og disiplinfag, og sambruk av undervisningsressurser mellom disse.
2. Rektor ber fakultetene gjøre en særlig vurdering av hva som bør gjøres med emneområder og programmer som over tid har lav rekruttering, små fagmiljøer og/eller uforholdsmessig store driftskostnader. Vurderingene bør ta utgangspunkt i strategiene som er foreslått i rapporten. Effekt av å innføre byggeklossmodell bør også vurderes, samt en vurdering av hvorvidt fagområdet bør gis som programfag eller kun som valgfag/årsenhet. I vurderingene bes fakultetene også om å ta hensyn til det totale omfanget av emneområder og programmet i denne kategorien. Videre bør det også ta hensyn til om UiT har et særlig ansvar eller særlig forutsetninger for utvikling av fagområdet.
3. For engelskspråklige studietilbud ber rektor fakultetene vurdere hvilke konsekvenser innføringen av skolepenger har gitt for tilbudet og hvilke grep som bør tas for å sikre at studietilbudene er bærekraftig.
4. For øvrige studietilbud ber rektor fakultetene vurdere strategiene sammenslåing og arbeidsdeling, samt vurdere hvor det er særlige potensial for flere studenter/studiepoeng gjennom bedre tilpasning, for eksempel fleksibilisering, tilrettelegging for kombinasjon heltid og deltid og lignende. Vurderingen bør særlig fokusere på hva som skal til for å lykkes med dette.

Til slutt ber rektor fakultetene om å vurdere om det er øvrige forhold som berøres av endringer i porteføljen knyttet til læringsdesign, faglig utvikling og rammevilkår (se kapittel 4 i vurderingsrapporten vedlegg 1). Enhetene bes særlig om å gi tilbakemelding på hva som bør være hovedregel for organisering av semesteret.

Tidsplan for NT-fak

- 21. august ILM med undervisningsledere
- 1. september Allmøte ved NT-fak
- 4. september ILM
- 13. september Arbeidsmøte. Skisser til blokkmodell for samtlige program skal legges fram og diskuteres
- 18. september ILM
- 21. september Fakultetsstyremøte
- **28. september Endelig høringsfrist for instituttene**
- Samtaler på tvers av institutt og fakultet
- 16. oktober Høringsfrist for fakultetet

Arne Smalås
dekan

—

Hilja Lisa Huru
prodekan utdanning

—

Dokumentet er elektronisk godkjent og krever ikke signatur

Vedlegg:

Intern høring ved NT-fak – videreutvikling og fornyelse av emne- og studieporteføljen

Institutt for matematikk og statistikk
Institutt for kjemi
Institutt for teknologi og sikkerhet
Institutt for informatikk
Institutt for geovitenskap
Institutt for fysikk og teknologi

Intern høring ved NT-fak - videreutvikling og fornyelse av emne- og studieporteføljen

I høringsbrev om fornyelse av emne- og studieporteføljen datert 15.08.2023 (arkivref: 2022/10939), er anbefalingene i rapporten fra styringsgruppen oppsummert. Universitetsledelsen ber fakultetene om en intern prosess for å vurdere om og hvordan forslagene om en ny grunnmodell for disiplinfagene og sivilingeniørgradene vil passe for de ulike studieprogrammene. Fakultetene bes også om å vurdere hvilke strategier som bør prioriteres innenfor hvilke program og fagområder.

I den interne prosessen ønsker dekanatet ved NT-fak å utrede hvordan modellen og strategiene kan brukes i studieprogram og emner.

For å best kunne svare på høringen, ber fakultetet instituttene om å lage forslag til byggeklossoppbygging (punkt 1) for sine studieprogram og involvere representanter fra eget og andre berørte institutt ved fakultetet. Deretter forventer vi det vil være enklere å svare på høringen, se hva rammene bør være, hva som skal til for å få det til og eventuelle utfordringer eller hindringer.

Byggeklossmodellen

Begrep (se styringsgruppens rapport): Programfag er pakker på 90 sp innen ett studieprogram/fagområde, valgfag er pakker på 60 sp fra et annet fagområde og fellesfag er pakker på 30 sp med mer generiske emner (bl.a. ex.phil. er nevnt som fellesfag).

1. Vi ber alle disiplin- og siv.ing-programmene lage et forslag til byggeklossoppbygging av programmet (90, 60, 30), med følgende tilleggsspørsmål:
 - a. Hvilke gevinster ser dere ved at programmet organiseres på denne måten?
 - b. Hvilke utfordringer ser dere ved å utforme programmet på denne måten?
 - c. Hva må til for at programmet skal kunne organiseres med en byggeklossmodell?
2. Felles første år: Hvor mange program kan i organiseres med felles 40-50 sp første år?
 - a. Hvilke 40-50 sp er da aktuelle som felles? (På ett forholdsvis tidlig tidspunkt må noe samordnes mellom program)
3. 5-årige integrerte masterprogram (siv.ing):

Hvordan skal vi tenke byggekloss her? Kan vi sette visse krav til oppbygging som muliggjør en siv.ing.grad med byggeklossmodellen og master alt 2?
4. Alle disiplinfagene (bachelor) skal også foreslå en 60 sp blokk (2 emnepakker) som fortrinnsvis skal passe inn i semester 3 og 4.
5. I styringsgruppen har det vært diskutert et tak på maks 2 studieretninger på master per program.
 - a. Er det mulig med maks 2 studieretninger for siving?

- b. Kan det løses ved en enkel overgang fra “vanlig” bachelor/master til siv. ing?
6. Vil byggeklossmodellen enklere tilpasses om man gjør større omlegging av emner – skifter rundt på innhold i emner – setter sammen innhold i emner på en annen måte? Hvilke omlegginger vil instituttet foreslå?
7. Byggeklossmodellen vil sette strammere føringer for hvordan graden skal settes sammen. Hvordan bør disse føringene være for å gi en hensiktsmessig pakke på 90, 60, 30 sp?
- 90: Må for eksempel emner fra andre fag/institutt måtte kunne regnes som mulig programemne? (For eksempel kan et matematikk- eller informatikkemne måtte regnes som et programemne i andre fag for å oppnå nødvendig antall studiepoeng?) Er det andre krav eller tilpasninger som er nødvendig?
 - 60 for egne studenter: Hvilke fag/emner er hensiktsmessig som valgemner? Setter faglig fordypning innen for eksempel matematikk eller informatikk krav til at studentene må velge visse emner, eller kan de stå friere til å velge fag også utenfor NT-fak? Er 30+30 (emnepakke 1 og 2) mer hensiktsmessig for deres fagområde enn 60? Er det andre krav eller tilpasninger som er nødvendig å sette til 60 sp valgfag?
 - 30 for egne studenter: Hvilke tema/emner er hensiktsmessig som fellesemner? Bør det settes krav til at studentene tar visse emne(r) som fellesemner?
 - Når er det hensiktsmessig med utveksling, praksis eller studier ved UNIS? Dette er i rapporten til styringsgruppen skissert til 3. og 4. semester. Legg gjerne inn flere muligheter for studentene.
 - 30 og 60 sp for studenter ved andre fagområder, også utenfor NT: MNT-pakke/emner som kan tilbys studenter fra andre fakultet, hva kan det være?
8. Byggeklossmodellen vil sette tak på antall emner som tilbys på programmene/instituttene/innen et bestemt fag. Dette vil si at vi kan komme til å måtte redusere antall muligheter for valg og fordypning innen en bachelor. Hva ser instituttene at er en minimumspakke med emner på opp til 2000-nivå innen de ulike fagene som gir nødvendig fordypning mot tilstrekkelig valgfrihet i masteren, og dermed tilstrekkelig mulighet for fordypning frem mot en ph.d. for de som ønsker det? Ønsker vi å innføre en prosjektoppgave/bacheloroppgave for alle studenter, både med tanke på generiske ferdigheter og mulighet for fordypning og spesialisering på bachelornivå?

Strategier

Utvelgelse, sammenslåing, matrise, arbeidsdeling og tilpasning

- Matrise:** Er det fag som vi ønsker at våre spesialiserte fagmiljø skal ha spesielt ansvar for/overta – innen fakultetet og utenfor fakultetet? Disse fag/emner skal identifiseres/foreslås, begrunnes og vi ber instituttene om å gi noen betraktninger rundt undervisning i programmenes kontekst og egenart. Tilsvarende skal vi peke på fag/emner som i dag har selv, som vi mener at et mer spesialisert fagmiljø bør overta.
- Utvelgelse og sammenslåing.** Dette gjelder program med få studenter, små fagmiljøer og/eller som er svært ressurskrevende i forhold antall uteksaminerte kandidater. Vi har slike program, og må for hvert av dem beskrive hvordan vi ser for oss at de skal håndteres.
- Nasjonal og internasjonal arbeidsdeling.** Arbeid mot det kan være aktuelt nå og på sikt. Programmene bes om å beskrive noen mål for det og hvordan de tenker å arbeide for det.
- Tilpasning.** Tilpasning er spesielt med tanke på fleksible studier og hvilke eksisterende studier som med tilpasning har potensiale til å nå flere/nye grupper studenter. Om instituttet har kommentarer eller tanker ut over bestillingen i vår, kan det skisseres her.

Gjennomgående endringer og anbefalinger

- Når det gjelder **størrelse på emner**, er det noe vi må ta stilling til. Vil vi videreføre 10+10+10, bør det være en annen fast enhet som 5 eller 7,5 pr emne, eller fleksibelt med for eksempel en blanding av 5 og 10? Andre tanker?
- Høringen ber også om en vurdering av **oppbyggingen av semesteret**, og eventuelle meninger om andre måter å bygge opp studieåret på. Man kan se for seg at eksamen kan

skje når som helst i løpet av året. Både studenters og underviseres arbeid kan konsentreres om man bygger semesteret sekvensielt. Andre muligheter kan også være hensiktsmessige. Vil instituttet foreslå en annen oppbygging av semesteret? Sekvensielt? Fleksibelt/en blanding? Andre muligheter?

3. Høringen spør om **læringsdesign, utvikling av undervisning og støtte til faglig utvikling** både med tanke på kvalitet og bedre bruk av ansattes tid. Hva vil koste i en omlegging? Hvor kan vi spare (gjennom smart utvikling for eksempel av automatisk rettede tester eller omvendt undervisning)? Annet?

4. Høringen nevner også mulige endringer i **studieprogramlederrollen**. Hvordan bør studiene ledes? Rapporten nevner "fagområdeansvarlige" som mulig erstatning for studieprogramledere. Hva vil være hensiktsmessig for våre fag?

5. **Rutiner** for formelle endringer i studietilbudene, finansiering og utforming av de fagadministrative støttesystemene og tjenestene ved UiT samt rammer for studieprogrammene som internt regelverk kan ha betydning for potensiale for effektivisering. Er det hindringer eller behov for endringer som instituttene vil peke på og/eller vil at skal utredes/vurderes i videre arbeid med omstillingen?

Tidsplan

En foreløpig tidsplan ble presentert i instituttledermøte (ILM) 21. august. Endelig tidsplan blir som følger:

- 21. august ILM med undervisningsledere
- 1. september Allmøte ved NT-fak
- 4. september ILM
- 13. september Arbeidsmøte. Skisser til blokkmodell for samtlige program skal legges fram og diskuteres
- 18. september ILM
- 21. september Fakultetsstyremøte
- **28. september Endelig høringsfrist for instituttene**
- Samtaler på tvers av institutt og fakultet
- 16. oktober Høringsfrist for fakultetet

Instituttene bes om å svare skriftlig på den interne høringen i ePhorte innen 28. september 2023.

I tillegg til å svare på alle spørsmålene i brevet, bes instituttene om å fylle inn en kort oversikt/oppsummering av sine vurderinger i vedlagte Excel-dokument. Det spørres om:

- «Bør studietilbudet benytte byggeklossmodell, samt evt. kommentarer på tilpasninger av modellen for programmet»
- «Strategier og andre planer for programmet»

Instituttene må forberede seg på at skisser til blokkmodell for samtlige program skal legges fram og diskuteres i arbeidsmøte 13. september.

I høringsbrevet ber rektor om at fakultetene gir sine overordnede vurderinger av høringsspørsmålene og ikke en oppsummering av instituttens tilbakemelding. Rektor forutsetter samtidig at det legges godt til rette for medvirkning i prosessen.

Dekanatet gjør vurderinger basert på instituttens tilbakemelding, og fattet beslutninger som sammenfattes i det endelige høringssvaret.

Vennlig hilsen

Arne Smalås
dekan
—

Hilja Lisa Huru
prodekan utdanning
—

Saksbehandler: seniorrådgiver Cecilie Andreassen

- 1 Tabell med oversikt over alle studieprogram

SAKSFRAMLEGG

Til: Fakultetsstyret for Fakultet for naturvitenskap og teknologi
Møtedato: 21.09.2023
Sak: 25/23

Prelimenær økonomirapport 2.tertial 2023

Innstilling til vedtak:

Fakultetsstyret tar økonomirapporten til orientering.

Bakgrunn:

Denne saken er en prelimenær resultatrapport for 2. tertial 2023 som viser økonomistatus for fakultetet. Det legges frem slik fordi 2. tertial ikke er formelt avsluttet, men det antas at resultatet ikke vil bli vesentlig endret frem til formell regnskapsavslutning.

Hovedtrekk i økonomien

Tabell 1 Sammenstilling regnskap og budsjett for totaløkonomien			
	Regnskap T2 2023	Godkjent budsjett T2 2023	Godkjent årsbudsjett 2023
Resultat	8,8	9,1	14,0

Tabell 1- Sammenstilling regnskap og budsjett for totaløkonomien. Tall i 1000NOK. Mindreforbruk presentert med + fortegn

Totaløkonomien viser et regnskapsmessig mindreforbruk (overskudd) lik 8,8MNOK, og budsjettet viser 9,1MNOK i mindreforbruk. Samlet sett ligger vi 0,3MNOK bak periodisert budsjett. Hvis vi sammenligner rapport for 1. tertial, så skyldes endring i resultat fra underskudd 3,8MNOK til overskudd 8,8MNOK i 2. tertial at juni måned er ferien trukket i lønn for ansatte. Det innebærer negativ kostnad som gir overskudd i regnskap og budsjett. Dette vil jevne seg ut utover høsten, og det godkjente årsbudsjettet lik 14,0MNOK.

Inntektssiden viser 39,5MNOK i mindreinntekter sammenlignet med budsjett. Inntektsavviket skyldes en kombinasjon av forsinket aktiviteter i BOA (46,1MNOK), og mindreinntekter i i BEV (6,5MNOK). 10MNOK i mindreinntekter fordi det ikke er solgt noen fly. Dette er tidligere pekt på som en budsjettpost med risiko, vurdert ut fra at budsjettposten som påvirker årsresultat i positiv eller negativ retning. Salg av fly er periodisert til andre halvår, med 10MNOK per T2. Øvrige Driftskostnader viser samlet sett mindreforbruk lik 32,8MNOK sammenlignet med budsjett for andre tertial. Personalkostnadene viser mindreforbruk mot budsjett på til sammen 10,9MNOK.

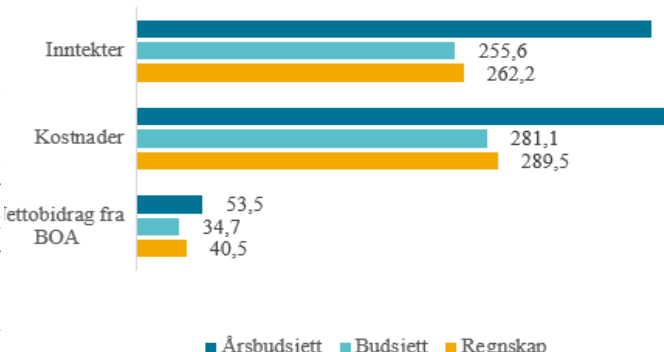
I tillegg er det store merkostnader knyttet til kjøp av eksterne undervisningstjenester knyttet til studieprogrammet i luftfart i størrelsesorden 25MNOK. Her løper kostnadene, og følger periodisert budsjett i all hovedsak.

Budsjettavviket totaløkonomien oppsummert:

Mindreinntekter **-39,5MNOK** + Mindreforbruk Personalkostnader **+10,9MNOK** + Mindreforbruk Drift **+21,9MNOK** + merforbruk Nettobidrag **+6,4MNOK** = **+0,3MNOK**

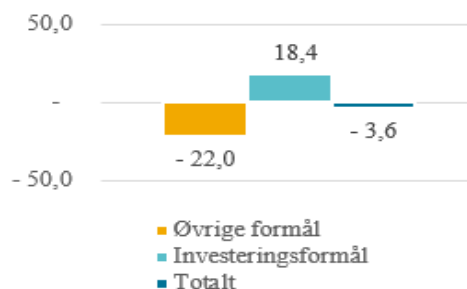
Bevilgningsøkonomien:

Det er regnskapsført 262,2MNOK i bevilgninger. Dette er 6,6MNOK høyere enn budsjett, og skyldes at i videreformidling av inntekter internt er bokført med årseffekt. I tillegg er det overført kompensasjon RNB som ikke er revidert i budsjettallene. Totale kostnader er 8,4MNOK høyere enn budsjett. Skyldes investeringskostnader som ikke er periodisert i budsjettet. BOA netto er på 5,8MNOK bedre enn budsjett. Dette er sannsynligvis litt for høyt, og endres nok før T2 avsluttes. Totalt resultat i regnskap er 4MNOK bak periodisert resultat.

Avsetninger:

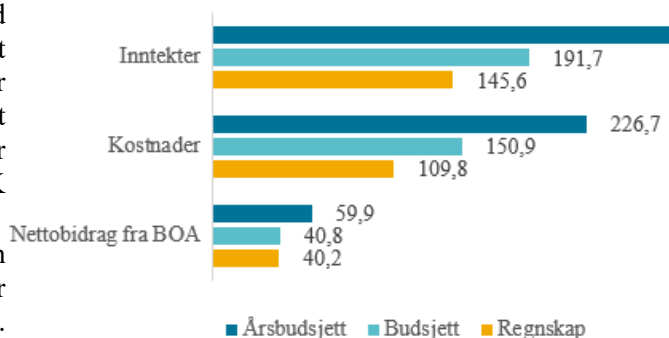
Negative avsetninger reduserer med 13,2MNOK, og er per 2. tertial negativ med 35MNOK. Årsbudsjettet forventer en reduksjon av negativ avsetning lik budsjettert overskudd på 14MNOK, samlede avsetninger forbedres fra -30MNOK til -16MNOK. Viser også til risikovurdering av flysalgene, som den enkeltposten i budsjettet som kan påvirke årsresultatet.

BOA-aktivitet:

Inntektssiden BOA henger sammen med forbruket på kostnadssiden. Redusert forbruk sammenlignet med budsjett gir reduserte inntekter. Det er i årsbudsjettet påpekt at 287MNOK ikke harmonerer med ambisjonsnivået BOA lik 215MNOK

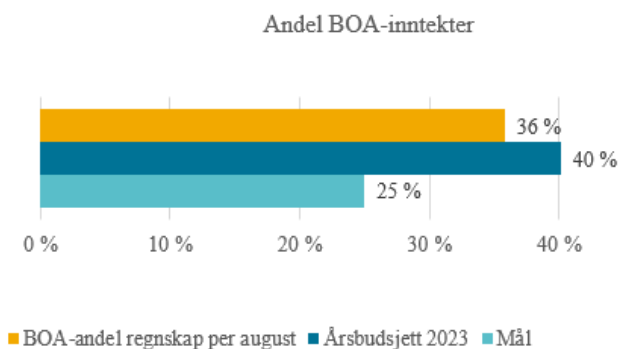
Inntektene er 46,1MNOK lavere enn budsjett per 2. tertial. Kostnadene er 41,1MNOK lavere enn budsjett. Forsinkelser i tilsetning og lavere aktivitet i akkumulert per 2. tertial. Netto overføringer BOA er 6MNOK lavere enn budsjett.

Andel BOA-inntekter av totale inntekter:

Figuren angir UiT som helhet sin målsetning om at 25 % av de totale inntektene skal være inntekter fra ekstern finansierte prosjekter innen utgangen av 2026.

Figuren viser NT-fak sin prosentsats per 2. tertial 2023. Ambisjonsnivået for 2023 er totalt 215MNOK, jfr innspill til rektor. Neste trinn er å fastsette måltall, og dette Gjennomgangen avdekket at samlet budsjett for BOA som brukes i rapporteringen er lik 287MNOK. Noe av grunnen til høyere inntekter er justeringer i prosjektaktivitet.

Dekanens vurderinger

Økonomien består av to deler, den bevilgningsfinansierte (BEV) og den bidrags- og oppdragsfinansierte aktiviteten (BOA). Siden BOA delen av økonomien er styrt av inngåtte kontrakter med eksterne finansieringskilder, så er aktivitet i prosjektene i stor grad styrt av disse.

BOA påvirker økonomien i BEV gjennom posten «Netto-overføringer BOA». Det er derfor kritisk å ha kontroll på prosjektbudsjettene, for derigjennom ha kontroll på budsjettposten «Netto-overføringer BOA».. Arbeidet som prosjektøkonomene gjør i den løpende arbeid med å kvalitetssikre prosjektbudsjett, er et viktig arbeid for å ha denne totaloversikten. Samtidig må det arbeides med å videreutvikle nye og forbedrede rutiner i forbindelse med fakultetet sin BOA-forvaltningen. Dette er et kontinuerlig forbedringsarbeid som løper over tid.

I BEV er det frihetsgrader, men budsjettarbeidet viser at det ikke er enkelt å påvirke enkeltposter i budsjettet innenfor ett budsjettår, spesielt siden den største enkeltposten i budsjettet er knyttet til personale. Endringer må fases inn over tid i henhold til strategiske beslutninger, som igjen er forankret i langtidsplaner. Det vil være et prioritert område å få disse planene iverksatt i økonomisystemet. Dette er et utviklingsarbeid som vil bli rapportert tilbake til fakultetsstyret gjennom økonomirapporteringen.

Ut fra de forutsetningene som budsjettet i BEV nå hviler på, så vurderer vi å ha god kontroll på løpende aktiviteter. I forhold til risikovurderingen, så er den største enkeltposten i budsjettet knyttet til salg av deler av flyparken, denne posten har stor effekt på årsresultatet. Dekan har hatt møter med instituttledelsen ved ITS, og det er enighet om at målsettingen om 26MNOK i salgsinntekter er realistisk i 2023, selv om det fortsatt ikke er solgt ett eneste fly.

Arne O. Smalås

dekan

–

arne.o.smalas@uit.no

77 64 40 00

Kurt Hemmingsen

økonomisjef

–

kurt.hemmingsen@uit.no

77 64 52 05

Dokumentet er elektronisk godkjent og krever ikke signatur

SAKSFRAMLEGG

Til:	Møtedato:	Sak:
Fakultetsstyret for Fakultet for naturvitenskap og teknologi	21.09.2023	26/23

Endringer i budsjettfordelingsmodellen ved NT-fak

Innstilling til vedtak:

- 1) Ved behov kan avsetninger ved instituttene trekkes inn og omfordes mellom enheter ved NT-fak.
- 2) Det prosentvise avtaket av resultatmidler fra åpen og lukket ramme økes fra 10% til 25%. Disse midlene øremerkes til strategiske tiltak forankret i års- og langtidsplan, og til styrking av basisfinansieringen.
- 3) Ny basisbevilgning skal bestå av fire deler.
 - a. Grunnfinansiering 2MNOK per institutt.
 - b. Studieplasser utgjør mellom 50-60% av total basisbevilgning.
 - c. Størrelseskomponent utgjør mellom 30-40% av total basisbevilgning.
 - d. Omstillingskomponent utgjør maksimalt 10% av total basisbevilgning.
- 4) Rammetildelinger fra Fond for rekrutteringsstillinger og Fond for strategisk utvikling som tildeles fra universitetsstyret, videreføres direkte til instituttene.

Bakgrunn:

Universitetsstyret vedtok i møte 22.06.2023 den foreløpige budsjetttrammen for 2024 (eph 2023/4386-19). Den endelige budsjetttrammen skal vedtas etter at statsbudsjettet legges fram, og er lagt til møte i universitetsstyret den 13.12.2023. Fakultetet har mottatt disponeringsskrivet fra rektor, og her har fakultetet fått bestilling på å utarbeide årsbudsjett for 2024, og langtidsbudsjett for perioden 2025 – 2028. Budsjettarbeidet har følgende overordnet føring:

4. Budsjettprosess og overordnede føringer for 2024

Rektor forventer at fakultetene og enhetene planlegger et aktivitetsnivå som er forenlig med tildelt bevilgningsramme, og er i henhold til UiTs overordnede langtidsplan og i samsvar med egne strategiske planer.

Fakultetet sin interne fordeling av budsjetttrammen for 2024 vil komme til vedtak i fakultetsstyremøte den 03.11.2023. Det totale årsbudsjett for 2024 og langtidsbudsjettet for 2025 – 2028 vil legges fram for vedtak i fakultetsstyret til møte 13.12.2023. Dekan vil bekrefte budsjett overfor rektor, og rektor vil så godkjenne de fremlagte budsjett innen 15.01.2024.

På bakgrunn av dette, og pågående endringsprosesser legges det fram for vedtak endringer i dagens fordelingsmodell av rammetildelingen over statsbudsjettet, og eventuelle justeringer av avsetningsnivå mellom enheter ved fakultetet.

Gjeldende fordelingsmodell:

I budsjettfordelingen gjøres en realbudsjettering av for felleskostnadene, TGO og fakultetsadministrasjonen. Disse enhetene får dekket sitt finansieringsbehov over basisbevilgningen direkte.

I budsjettbehandlingen for 2023 ble det gjort en endring i fordelingsmodellen i sak FS 37/22.

Forslag til fordeling 2023

Dekan har i forbindelse med forberedelsene til denne fordelingssaken gjort noen endringer i NT-fak sin interne budsjettfordelingsmodell. Det har vært et ønske å synliggjøre basisfinansieringen til fakultetet. I fremlagt fordeling er følgende poster definert som basisbevilgning:

- Særposter
- Restbevilgning fordelt med fordelingsnøkkel (dimensjoneringsstall)
- Internhusleie
- Felleskostnader
- Bevilgning til Tromsø geofysiske observatorium (TGO)
- Kostnader til drift av fakultetsadministrasjonen

Det er kalkulert en inngangsposisjon basert på 2022 fordelingen av budsjettet, jfr vedlegg 1. Videre er basisbevilgningen for 2023 justert med elementer fra tildelingen fra universitetsstyret.

Vedlegg 2 viser dekomponering av basisbevilgning for 2022 og 2023. Det var et ønske å samle postene i en post i budsjettfordelingen. Basisbevilgningen vil i utgangspunktet justeres for pris- og lønnskompensasjon og endring i permanente nye fag/tiltak. Det er også mulig å tildele en spesiell basis med ettårsvirkning.

Fakultetet mottar også bevilgning som er avhengig av aktivitet (åpen ramme) og gjennom relativ uttelling i konkurransen i sektoren (RBO/lukket ramme). Bevilgning fra åpen og lukket ramme tildeles med 90% av tildelt ramme til fakultetet, som utgjør 75% av nasjonale satser. Avtaket på 10% av tildelte midler i åpen og lukket ramme ble i 2023 satt av som ufordelt, til sammen 9,128MNOK. Årsplantiltakene ble budsjetttert med kostnader på til sammen 7,950MNOK.

Endringer i fordelingsmodellen fra og med 2024:

Et viktig bakteppe til denne saken er at Kunnskapsdepartementet vil innføre en ny nasjonal fordelingsmodell ved fremleggelsen av statsbudsjettet for 2024. Ved UiT er det nedsatt en arbeidsgruppe som skal levere et forslag til ny intern fordelingsmodell som skal være gjeldende i den interne budsjettfordelingen fra og med 2025. Det vil derfor sannsynligvis være behov for å gjøre en tilpasning av fordelingsmodellen ved NT-fak gjeldende fra 2025.

Før arbeidet med budsjettfordelingen for 2024 starter, så ønsker administrasjonen å fremme noen forslag til endringer i dagens fordelingsmodell. I denne saken forutsettes det at finansieringen av studieprogrammet i luftfartsfag finner en god løsning, jfr. oppdrag til institutt for teknologi og sikkerhet, tidligere vedtak i fakultetsstyret og dialogen med universitetsledelsen.

Avsetningsnivå:

Historisk har våre enheter hatt stor autonomi for å kunne skape seg økonomisk handlingsrom gjennom avsetningene. Budsjetttrammene til instituttene har vært preget av vekst, samtidig som den eksterntfinansierte virksomheten (BOA) har øket betydelig. Disse avsetningene er akkumulert opp over tid ved det enkelte institutt og enhet, og er ikke refordelt til fakultetsnivået i forbindelse med avleggelse av årsregnskap og de årlige budsjettfordelinger. Avsetningen varierer som kjent fra positive avsetninger til negative avsetninger. I 2019 ble det vedtatt tiltak for å redusere samlede avsetninger ved fakultetet, og disse tiltakene ble finansiert over felleskostnadene. Det har medført at fakultetet bygde negative avsetninger på felleskostnadene, mens instituttene beholdt sine historiske avsetninger. Det ble dermed utfordrende å styre totaløkonomien. Det har vært god kommunikasjon mellom dekan og instituttene om bruk av avsetningsmidlene, men for å unngå at tiltak kommer for langt i prosess at det er vanskelig å utsette eller stoppe prosessen, så anbefales som et tiltak å formalisere bruken av avsetninger ved enhetene. Dette er for å holde mye tettere kontroll med de samlede avsetningene for fakultetet. Det foreslås at bruk av avsetningsmidler fortsatt skal godkjennes av dekan og vedtas av fakultetsstyret i forbindelse med den årlige budsjettbehandlingen. Det vil bli satt en frist hvor instituttene spesifiserer hva avsetningene skal brukes til, og om det er investeringer eller drift. Dette vil gjøre budsjettprosessen mer effektiv, og fakultetsledelsen vil på et tidligere tidspunkt få en oversikt. Innføring av langtidsbudsjettering vil også være et verktøy for å styre totaløkonomien og avsetningsnivået.

Det er utfordrende å finansiere felles innsatser/aktiviteter basert på strategisk langtidsplan kun over årlige tildelinger. Erfaringen har vært at institutter som har svak finansiering over bevilgningsøkonomien, tappes for mye ved direkte avtak av resultatmidlene. Det foreslås å åpne opp for å kunne ved behov trekke inn avsetninger fra instituttene for å kunne refordere avsetningsmidler mellom instituttene for å styrke finansieringen av felles strategiske tiltak, jfr den 4-årige strategiske langtidsplanen (vedtatt i sak FS 45/22). Dette vil være en omfordeling av midler til det beste for fakultetet og det vil muliggjøre satsinger som krever finansiering ut over den årlige budsjetttrammen tildelt fra universitetsstyret. Omfordeling må være en del av årsbudsjett og langtidsbudsjettet, slik at det gjennomføres som en del av totalvurderingen. Ved å innføre mekanismer i forbindelse med budsjettfordelingen som ved behov flytter avsetningsmidler mellom enhetene, vil medføre en større grad av fleksibilitet og raskere iverksetting av strategiske planer. Dette punktet må harmoniseres i forhold til avtak fra uttelling åpen/lukket ramme.

Avtak fra resultatmidlene:

I forhold til resultatmidler tildelt gjennom åpen og lukket ramme, foreslås det å øke det prosentvise avtaket fra 10% til 25%. Basert på budsjettfordelingen for 2023, så utgjør avtaket en økning fra 9,1MNOK til 23,2MNOK. Dette avtaket skal være med finansierte strategiske tiltak nedfelt i årsplanen, og styrke basisbevilgningen ved instituttene. Instituttene vil få dekket sine kostnader knyttet til strategi fra disse midlene, og sånn sett er det en omfordeling av budsjettammen til mer øremerkede midler. Fordelen med dette er at fakultetet drar i samme strategiske retning, fordi finansiering av aktivitet er knyttet tettere på strategien.

Fordelingsmodellen må fortsatt inneholde elementer av insentiver som belønner målrettet innsats og måloppnåelse, og et avtak på 25% av tildelt 75% av nasjonal sats, gir fortsatt en uttelling lik 56,25% av nasjonal sats, gitt dagens nasjonale modell. Det får da bli en vurdering å endre dette punktet etter innføring av ny UiT-modell.

Basisbevilgning:

Basisbevilgningen skal være en forutsigbar grunnfinansiering av instituttet sin aktivitet. I den gjeldende modellen er den definert som en statisk bevilgning som prisjusteres årlig, men det er svært sjelden en ser justeringer på basis av strategiske valg. Det foreslås derfor å modellere basisbevilgningen slik at den er langsiktig og forutsigbar, med mekanismer som fordeler budsjettmidler hvis aktivitet skal flyttes eller justeres ved eller mellom institutter. Det foreslås å endre innholdet i basisbevilgningen fra dagens struktur (se vedlegg 2), slik at den får en mer fleksibel modell.

Ny modell for fordeling av basisbevilgningen består av fire deler:

- 1- Grunnfinansiering
- 2- Studieplasser
- 3- Størrelsesdimensjon
- 4- Omstilling

Ny basisbevilgning vil bestå av dagens (2023) basisbevilgning (212MNOK) + restmidler fra avtak resultatmidlene som ikke er satt av til årsplantiltak.

Grunnfinansiering:

Det foreslås å innføre fast grunnfinansiering som er lik til alle instituttene. Denne grunnfinansieringen skal dekke kostnader ved et institutt som er fast og uavhengig av alle andre kostnader. Denne settes til 2MNOK per institutt.

Studieplasser:

Studieplasser består av historiske og nye studieplasser tildelt over statsbudsjettet. Tildelte studieplasser er fra 2022 bakt inn i basisbevilgningen til instituttene med uttelling lik den mottatte bevilgning fra universitetsstyret. Historisk har fakultetene mottatt 75% av nasjonal sats, hvorav 25% er en del av finansieringen av felles infrastruktur som IKT, studieadministrative tjenester på nivå-1, bibliotektenester ved UB m.v.

Den forestående gjennomgangen av studieprogramporteføljen vil kunne medføre at basisbevilgning vil bli flyttet mellom institutter ved NT-fak, men også en sannsynlig refordeling mellom fakultetene ved UiT. Det vurderes å være en god mekanisme etablert i selve budsjettfordelingen, ved at

justeringer kan gjøres direkte i fordelingsmodellen gjennom justering i basisbevilgningen. Det gjelder både årlige og permanente endringer i studieprogramfinansieringen.

Her må finansieringen splittes på samme måte som i eksisterende modell, at det er avhengig av type fag og om det er studieprogram på master- eller bachelornivå. Studieplasskomponenten av basisbevilgning skal utgjøre mellom 50-60% av total.

Størrelseskomponent:

Størrelseskomponenten er en finansiering av annen aktivitet som forskningskapasitet, administrativ kapasitet, simulatorer, laboratorier og annen infrastruktur. Denne delen skal utgjøre mellom 30-40% av total basisbevilgning.

Omstilling:

Hvis det er nødvendig å foreta fagstrategiske endringer, for eksempel gjennom styrking av et fagområde, og den budsjettmessige inndekningen må tas mot nedbygging av et annet fagområde. Det kan også være organisatoriske endringer som krever flytting av ressurser. Det foreslås at slike omstillinger må finansieres gjennom endringer i basisbevilgningen til de berørte enhetene. I tillegg vil det sannsynligvis være behov for delfinansiering av tiltak som skal fases ut. Finansieringen av slike endringer må finansieres delvis gjennom strategiske midler forankret i strategi og årsplaner, og basisfinansiering fra omstillingsdelen av basisbevilgningen.

Den delen som skal finansieres over basis skal utgjøre maksimalt 10% av total basisbevilgning. Omstillingsdelen av basis vil i sin natur være midlertidig, men avgrenset i tid.

Tildeling av rekrutteringsstillinger og tildeling fra fond for strategisk utvikling:

Universitetsstyret tildeler samtidig rammen fra KD, Fond for rekrutteringsstillinger og Fond for strategisk utvikling. Tildeling av rekrutteringsstillinger følger det etablerte prinsipp om nøkkelfordelte stillinger og strategiske stillinger. Dette er prinsipper som foreslås videreført ved fakultetet.

Når det gjelder tildelinger fra fond for strategisk utvikling, så har universitetsstyret vedtatt at tilgjengelige midler skal prioriteres til UiT Talent, og fire tiltak som rektor vil komme med konkrete bestillinger og orienteringer til fakultetene.

- 1- Støtte til egenandeler i større eksternfinansierte prosjekter
- 2- Støtte til egenandeler i satsinger utenfor ramme som forutsetter egenbidrag
- 3- Støtte til å opprettholde opptak og opptaksrammer på utvalgte attraktive studietilbud
- 4- Støtte til dekning av kostnader ved faglige og organisatoriske omstillingsprosesser

Det vil være tildelinger fra fondet som er bundet av tidligere vedtak, disse vil ikke berøres av denne prioriteringen. Det er en påregnelig at Fond for strategisk utvikling vil få en revidert innretning i forbindelse med utarbeidelsen av ny budsjettfordelingsmodell ved UiT. Det foreslås derfor at fakultetet viderefører de prinsipp som disse midlene tildeles ut fra. Et moment som styret skal oppmerksom på, er at mye av aktivitet finansiert fra strategisk fond har krav om egenfinansiering fra fakultetet. I praksis har dette vært løst ved at fakultetets andel er delt mellom fakultet og institutt.

Nettobidrag fra den bidrags- og oppdragsfinansierte virksomheten (BOA):

Nettobidraget er ikke en del av fordelingsmodellen, men omtales her fordi den er et viktig bidrag for finansiering av instituttets faglige aktivitet. BOA omsetningen er viktig både for fakultetet og instituttene. Fakultetet må sette måltall på størrelsen av BOA-omsetningen, og BOA er også en del totalbudsjettet for år og langtid. Prosjektfinansieringen avgjørende for å bygge faglig aktivitet forankret i strategien til fakultetet og UiT. Nettobidragene fra BOA porteføljen går i dag i sin helhet til instituttene. Dette vurderes å være en god løsning, som også har insitammenter innebygget. Gjennom ekstern finansiering muliggjøres bygging av faglig aktivitet som styrker instituttet. Et annet moment er at den statsfinansierte delen av bevilgningene har et lite handlingsrom til å finansiere nye forskningsretninger eller styrking av faglig aktivitet. Hvis fakultetet lykkes med sin søknadsinnsats, så vil en også lykkes med å etablere og vedlikeholde gode forskningsmiljøer ved fakultetet.

Dekanens vurderinger:

Sektoren er inne i store omstillinger der myndighetene forventer at institusjonene gjør interne omdisponeringer for å blant annet møte nye kompetansebehov i samfunnet. Dette sammenfaller med gjennomførte og forventede budsjettkutt og strammere rammer. Som sektor skal vi spesielt ha en økt satsing på forskning og utdanning innen helse, IKT og det grønne skiftet. UiT har fra 2022 en ny strategi som også krever omstillinger ved fakultetene for å nå målene som er satt. Videre vil den pågående gjennomgangen og revisjonen av UiT sin studieprogramportefølje kunne føre til omfordeling i budsjett.

Dagens budsjettfordelingsmodell har i hovedsak vært uendret i mer enn 20 år, og er tilpasset en mer forutsigbar budsjettsituasjon med jevn vekst og uten at det har vært behov for store omstillinger ved fakultetet. Dekanen ber i denne saken om en tilslutning til prinsipper og et videre arbeid med å etablere en ny modell for budsjettfordeling som gir større rom for omfordeling mellom instituttene som vil være nødvendig i den omstillingen vi skal igjennom.

Arne O. Smalås

dekan

–

arne.o.smalas@uit.no

77 64 40 00

Kurt Hemmingsen

økonomisjef

–

kurt.hemmingsen@uit.no

77 64 52 05

Dokumentet er elektronisk godkjent og krever ikke signatur

Vedlegg:

1. **Tabell 1 - Årskalender 2024 – hentet fra disponeringsskrivet**
2. **Dekomponering av basisbevilgning 2022 og 2023**

14. Årskalender for 2023/2024

Tabellen nedenfor viser universitetets planlagte årskalender for 2024 tilknyttet økonomiområdet.

Tidspunkt	Aktiviteter	Ansvar
15.11.2023	Endelig budsjettfordeling for 2024 vedtas i universitetsstyret	Nivå 1
25.11.2023	Fakulteter og enheter leverer inn en oversikt over planlagt bruk av avsetninger for 2024 på teamsområdet Controller Budsjett	Nivå 2
10.12.2023	Fakulteter og enheter mottar tilbakemelding, der det gis føringer for den planlagte bruken av avsetninger	Nivå 1
31.12.2023	Fakulteter og enheter fullfører intern budsjettprosess og registrerer årsbudsjettene for 2024, samt langtidsbudsjettet for 2025-2028, i økonomisystemet	Nivå 2
31.12.2023	Dekan/fakultetsdirektør bekrefter enhetenes budsjetter gjennom en besvarelse i ePhorte (arkivref. 2023/7538)	Nivå 2
10.01.2024	Fakulteter og enheter leverer en oppdatert oversikt over investeringsplanen (periode 2024-2028)	Nivå 2
15.01.2024	Rektors godkjenning av fakultetene og enhetenes budsjetter for 2024	Nivå 1
Februar 2024	Felles investeringsplan 2024-2028 ferdigstilles	Nivå 2
Februar 2024	Budsjettkonferanse med overordnede føringer for budsjettinnspillene for kommende år ved universitetsledelsen	Nivå 1
Mars 2024	<ul style="list-style-type: none"> Årsmelding med årsregnskap (KD) Tertialvis intern økonomirapportering (3. tertial 2023) 	Nivå 1
05.05.2024	Leveranse til budsjettvedtaket fra fakultet og andre enheter: <ul style="list-style-type: none"> Budsjettinnspill 2025 Innspill til Fond for strategisk utvikling Innspill til bygg og IT-investeringer Flerårig planleggingsrammer 2025-2028 	Nivå 2
April/mai 2024	Dialogmøter (egen agenda)	Nivå 1
Juni 2024	Styresak med foreløpig budsjettfordeling 2025 med 4-årige planleggingsrammer. Det legges også frem forslag til fordeling av strategiske midler og rekrutteringsstillinger.	Nivå 1
Juni 2024	Tertialvis intern økonomirapportering (1.tertial 2024)	Nivå 1
Juni/juli 2024	Disponeringsskriv for 2025 med helhetlig oversikt over tildelinger og andre forhold	Nivå 1
August – desember 2024	Fakulteter og enheter fullfører intern budsjettprosess og registrerer budsjettene i økonomisystemet. Gjelder både årsbudsjett 2025 og langtidsbudsjett 2026-2029 Budsjettet for fakultetet og andre enheter skal godkjennes av den enkelte dekan/direktør	Nivå 2
Oktober 2024	Styresak med store satsninger til KD for 2026 (satsningsforslag utenfor rammen)	Nivå 1

November 2024	Høstens dialogmøter (egen agenda)	Nivå 1
November 2024	Endelig budsjettfordeling for 2025 vedtas i universitetsstyret	Nivå 1
November 2024	Tertialvis intern økonomirapportering (2.tertial 2024)	Nivå 1
Januar 2025	Formell godkjenning av fakultetene og enhetenes budsjetter ved rektor	Nivå 1

Tabell 24: Årskalender for 2024

Tabell 2 - Dekomponering av basisbevilgning ifm Budsjett 2023

Beregning av basisbevilgning ved Fakultet for naturvitenskap og teknologi:

Tall i 1000NOK		IFT	IG	IFI	IK	IMS	ITS	Felles	ADM	TGO	Reserve	Totalt
2022	Dimensjoneringsstall 2022	5 540	4 001	4 924	4 617	4 795	6 371					30 248
	Feltarbeid studenter	400	100									500
	Studieplasser:											
	Ba Ingeniør (2014)						1 318					1 318
	Realfag - 10 plasser (2012) (5+5 IFT og IG)	989	989									1 978
	Teknologi - 10 plasser (2012)						1 978					1 978
	Master samf.sikkerhet (2012)						2 092					2 092
	2-årig master, teknologi (201x)						4 529					4 529
	Ba Luftfartslag (201x)						32 358					32 358
	Master Helsesteknologi (2017) - IFI 40 av 40 (refordeles IFT)			8 628								8 628
	Master Helsesteknologi (2017) - IFT 11/32 av 40			4 297								4 297
	IKT - ba Informatikk - (2017) 15 stpl			1 253								1 253
	IKT - ma INF Mo i Rana (2018) - 5 stpl			3 133								3 133
	IKT - siv.ing "Cybersecurity" (2018) - 12,5stpl											940
	IKT - Vitensk.beregning (2018) - IFT 7,5 av 15stpl	940				940						940
	IKT - vitensk.beregning (2018) - IMS av 7,5 av 15 stpl											940
	Ba Internasjonal beredskap (BIB) - overf fra BFE											9 580
	Utdanningsløftet - EKM (2021)	900										900
	Utdanningsløftet - Kunstlig intelligens (2021)	900										900
	Utdanningsløftet - Geofarar (2022)		900									900
	Utdanningsløftet - Kunstlig intelligens (2021)			900								900
	Utdanningsløftet - Cybersikkerhet (2022)			900								900
	Utdanningsløftet - Samf.vit (2021)											900
	Utdanningsløftet - Luftfartsvitenskap (2021)											900
	Utdanningsløftet - midler til senere fordeling										2 114	2 114
	Simulator - Øremerket bevilgning						2 406					2 406
	Interhusleie 90% av husleiekostnad 2018							35 724				35 724
	Felleskostnader							13 925				13 925
	Fakultetsledelsen							5 770				5 770
	Fakultetsadministrasjonen								14 321			14 321
	TGO - basis									4 218		4 218
	Eksterne stillinger - bidrag FAKADM	-1 509	-924	-266	-924	-217	-172		4 012			-13 967
	Pensjonspremieutt 2022	-3 370	-2 140	-1 860	-2 301	-1 043	-2 230	-307	-716			-13 967
	SUM BASISBEVLINGNING	4 790	2 926	21 909	1 392	4 475	60 030	55 112	17 617	4 218	2 114	174 583

Tall i 1000NOK												Totalt
	IFT	IG	IFI	IK	IMS	ITS	Felles	ADM	TGO	Reserve		
2023												
Basisbevilgning overført fra 2022	4 790	2 926	21 909	1 392	4 475	60 030	55 112	17 617	4 218	2 114		174 583
Generell basisbevilgning:												
Lønns- og priskompensasjon - 3,3%	158	97	723	46	148	1 981	1 819	581	139	342		6 033
Studieplasser:												
Utdanningsløftet - opptrapping (omstilling)										6 662		6 662
Ma Helsestet fra 2017 40stpl IFT (11/32)	502											502
Ma Helsestet fra 2017 40stpl IFI (21/32)												959
Bachelor informatikk 2017 (IKT) 15stpl IFI												548
Ma Informatikk Mo i Rana 2018 - 5stpl av 25 IFI												182
Ma Informatikk "Cybersecurity" 2018 - 12,5stpl av 25 IFI												455
Siv.ing "Vitenorsk beregning" 2018 - 3,75 av 7,5stpl IFT	137											137
Siv.ing "Vitenorsk beregning" 2018 - 3,75 av 7,5stpl IMS												137
Sum studieplasser	639		2 144		137					6 662		9 581
Nye fag/tiltak:												
Tilbakeføring basis internhusleie							-36 404					-36 404
Ny basisbevilgning internhusleie (85%)							41 989					41 989
Felleskostnader internhusleie (15%)							7 410					7 410
Pensjonsbeparelse fond for rekrutteringsstillinger 2022										920		920
Reduksjon av pensjonskutt revidert statsbudsjett 2022										774		774
Økt reisekutt revidert statsbudsjett 2022										-762		-762
Sum nye fag/tiltak							12 995			932		13 927
Spesiell tildeling basis (ettårsvirkning)												
Studieplasser RNB 2017+NB2018 basis:												
Ma helsestet fra 2017 40stpl IFT (11/32)	2 511											2 511
Ma Helsestet fra 2017 40stpl IFI (21/32)												4 793
Ba informatikk 2017 (IKT) 15stpl IFI												2 739
Ma Informatikk - Mo i Rana 2018 - 5stpl av 25 IFI												728
Siv.ing "Cybersecurity" 2018 - 12,5stpl av 25 IFI												1 821
Siv.ing "Vitenorsk beregning" 2018 - 3,75 av 7,5stpl IFT	546											1 093
SUM SPEIELL TILDELING BASIS	3 057		10 081		546							13 685
Beregnet kutt i bevilgningen (1,25%) - fordelt etter basisramme	-356	-123	-1 432	-58	-216	-1 116	-789	-742	-177			-5 010
SUM BASISBEVLING	8 288	2 900	33 425	1 380	5 089	60 895	69 136	17 457	4 180	10 050		212 799
Generell basisbevilgning												
Speiell basisbevilgning	5 231	2 900	23 343	1 380	4 543	60 895	69 136	17 457	4 180	10 050		199 114
Sum basisbevilgning	3 057		10 081		546							13 685
Sum basisbevilgning	8 288	2 900	33 425	1 380	5 089	60 895	69 136	17 457	4 180	10 050		212 799

Orienteringssaker

OS 7/23 HMS orientering fakultetsstyremøte NT-fak 21.9.2023 2016/7391

ORIENTERINGSSAK

Til:	Møtedato:	Sak:
Fakultetsstyret for Fakultet for naturvitenskap og teknologi	21.09.2023	7/23

HMS orientering fakultetsstyremøte NT-fak 21.9.2023

Sykefraværstatistikk NT-fak 2. kvartal 2023

Både for 1. og 2. kvartal viser vedlagte figurer at sykefraværet ved NT-fak har gått litt opp sammenliknet med tidligere år. Samtidig er sykefravær for 2. kvartal bare på 3,7%. Økningen finner vi i langtidsfraværet og består i all hovedsak av et lite antall lange fravær. Fakultetsledelsen har ikke fått noen indikasjon på at økningen i vesentlig grad skyldes faktorer i arbeidsmiljøet. Sykefraværet ved NT-fak er fortsatt lavt sammenliknet med andre UiT enheter.

Også for 2. kvartal er det enheter ved fakultetet med økning i sykefraværet. Det kan gjelde både korttids- og langtidsfravær. Enhetene er tilsendt egen statistikk og fraværet blir fulgt opp internt i enhetene.

ARK – Arbeidsmiljø og arbeidsklimate undersøkelsen

UiT iverksetter høsten 2023 fjerde runde med ARK undersøkelsen (prosessen). Spørreskjema for kartlegging av arbeidsmiljø var planlagt utsendt i måned-skifte sept/okt. Som en følge av forsinkelser i forberedelsene er utsendelsen utsatt. Ny utsendelsesdato drøftes i AMU 22. september. Desember 2023 er aktuelt. For mer informasjon om ARK UiT se www.uit.no/project/ark

Opplæring og informasjon om helseskadelige faktorer

Som en del av UiT sine forpliktelser til helsekontroll inviteres ansatte som arbeider i laboratorier eller deltar ved felt og tokt til en obligatorisk forelesning om helseskadelige faktorer. Forelesningen er tilbud de siste årene, men er denne gang revidert og svært endret. Dette er en opplæring om hvilke faktorer i vårt arbeidsmiljø som kan gi helseskade, når og hvordan de er farlige, og metoder for å beskytte seg. Forelesningen gis av bedriftslege.

UiT og NT-fak arbeidsgruppe for HMS og sikkerhet

NT-fak etablerte våren 2023 en arbeidsgruppe med representanter fra NT-fak, BFE, Helsefak og UMAK. Gruppen skal diskutere seg frem til forbedringsområder med hensyn til HMS og sikkerhet ved UiT. Arbeid er nå i stor grad fullført og rapport slutføres i disse dager.

Sikkerhetsinstruks og opplæring på internett

NT-fak etablert i 2022 en arbeidsgruppe som fikk i oppdrag å utvikle en lokal sikkerhetsopplæring ved fakultetet. Opplæring skulle i stor grad ta utgangspunkt en

sikkerhetsinstruks gruppen arbeidet med. Fakultetet har nå fått tillatelse av UiT til å etablere sikkerhetsinstruks på internett (som en «web site»). Sidene skal være engelskspråklige. Utkast til «web site» blir i disse dager redigert og fylt med innhold. Sidene planlegges publisert før jul 2023. Arbeidsgruppen tror bruk av internett vil gjøre sikkerhetsinstruks mer tilgjengelig for ansatte og studenter og tror den vil kunne bidra vesentlig i arbeidet med økt sikkerhet ved fakultetet.

Kurt Hemmingsen
Fungerende fakultetsdirektør

Martin Hermod Petersen
HMS-rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent og krever ikke signatur

Vedlegg

1 Sykefraværsstatistikk NT-fak 2 kvartal 2023

Fig 1: Sykefraværsutvikling UiT og NT-fak

Sykefravær som prosent
av mulig dagsverk

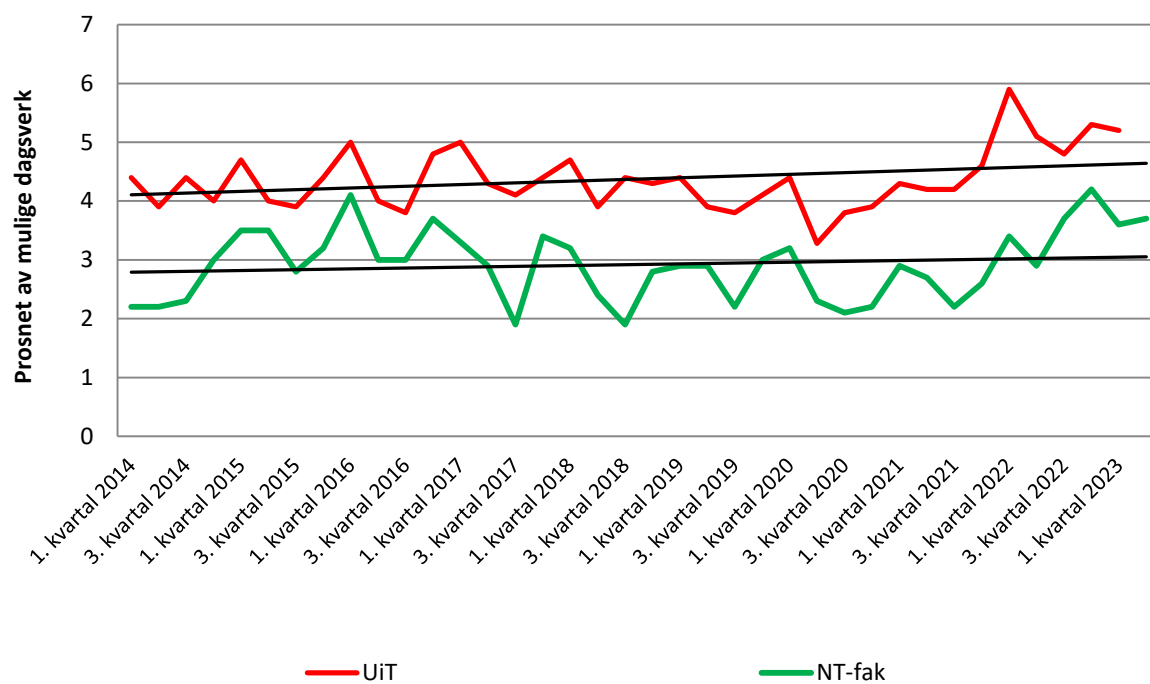

Fig 2: Sykefraværsutvikling enheter UiT
(fravær som prosent av mulige dagsverk)

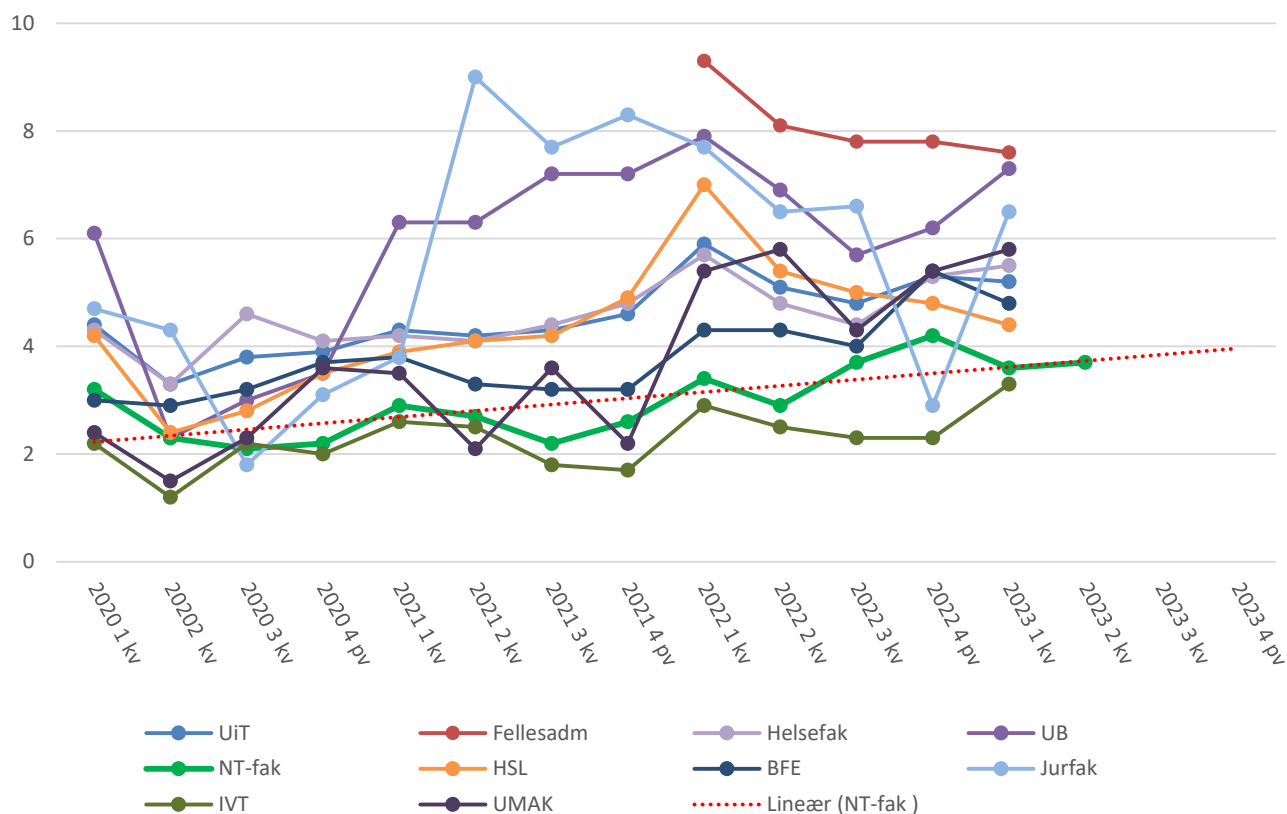

Fig 4: Kvartalsvis sykefraværsutvikling NT-fak - utvikling etter fraværslengde

Sykefravær som prosent av mulig dagsverk

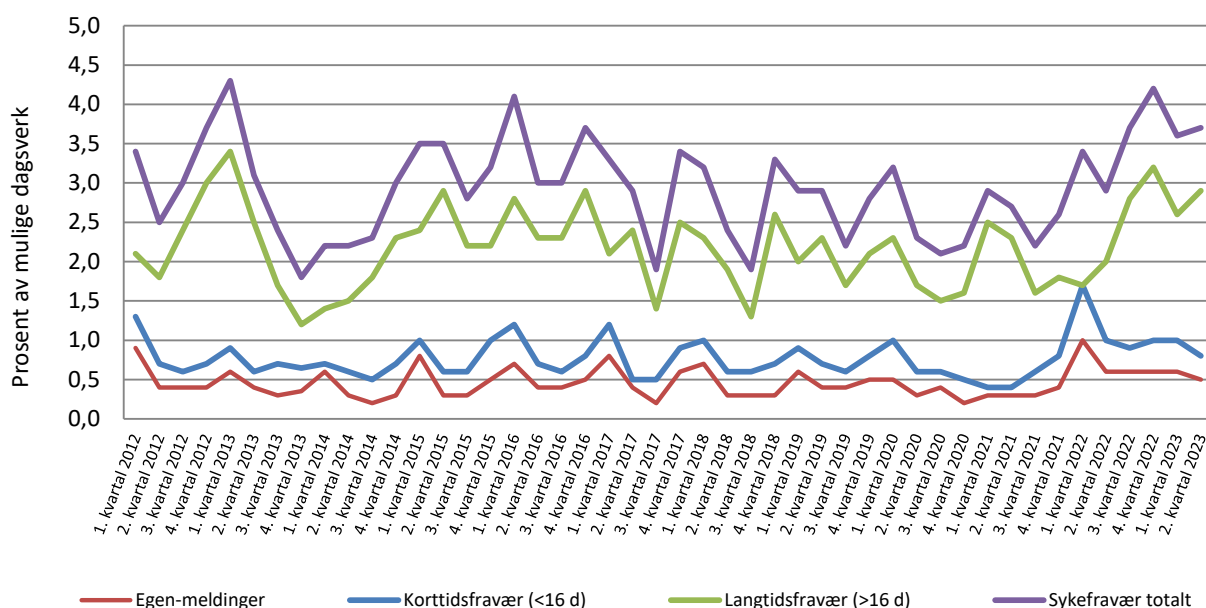
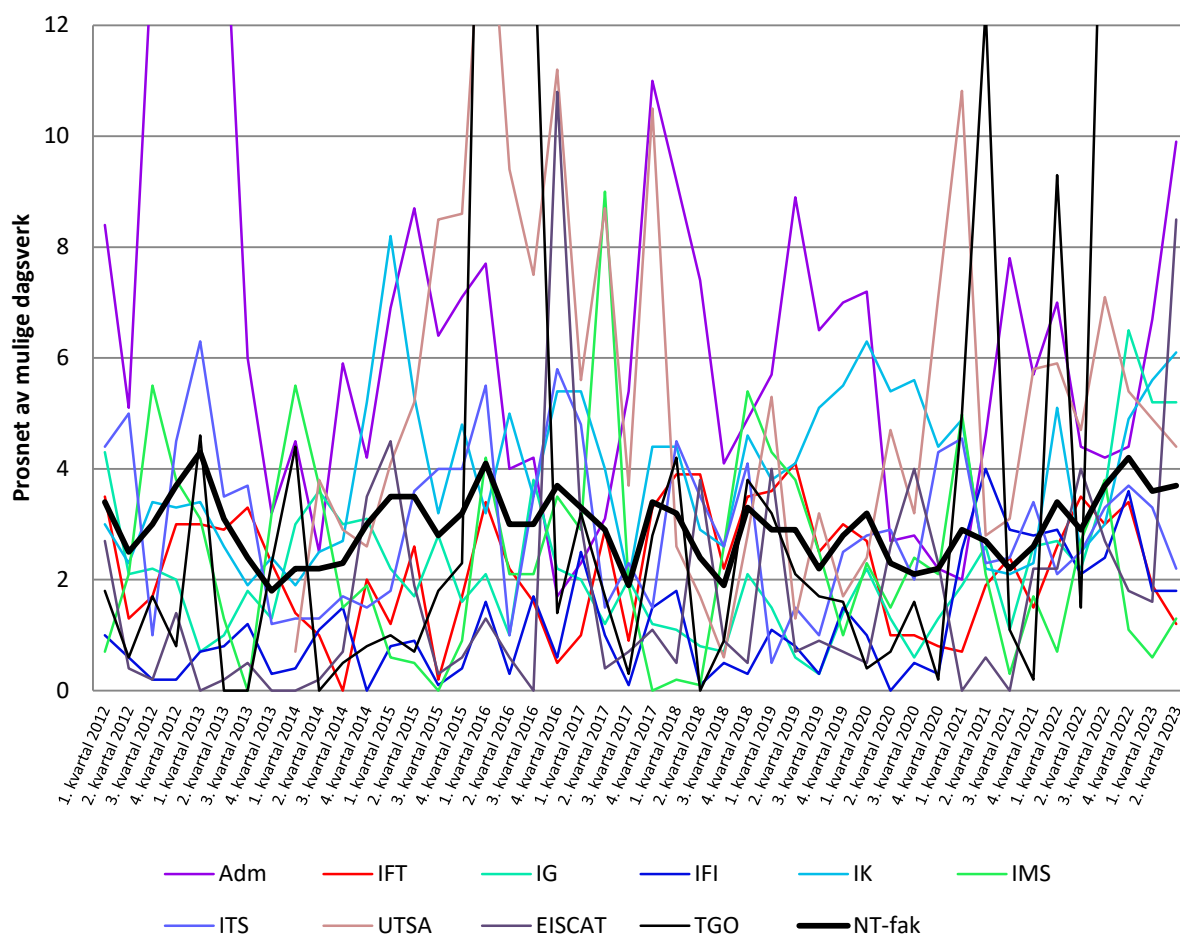

Fig 5: Sykefraværsutvikling NT-fak

Sykefravær som prosent av mulig dagsverk

OS 8/23 Dekanens muntlige orienteringer /